

עדות האלוף י. טל

היו"ר אגרנט: אני פותח את הישיבה. בבקשה.

אלוף יצ' טל: הספקתי להכין תשובות לחלק מהשאלות שנשאלו אתמול. את השאלות החורתיות, כמו על מערכות הנשק ועל דברים אחרים, אני משאיר מבחינתי, אם זה נות לכס, לאחר שנדבר על תורת הלחימה של צה"ל, סכנה צה"ל והתכנון וכל הקשור בכך.

היו"ר אגרנט: בסדר.

אלוף י. טל: היחה שאלה על הגנת סיני, האם אתם מוכנים לשדע על כך עכשיו?

היו"ר אגרנט: כן.

אלוף י. טל: היה ויכוח בצבא על הדרך להגנת סיני, על הדרך הטובה ביותר להגנת סיני, והמדובר להחזקת קו החעלה במסגרת מה שאפחנו קוראים בסחון שוסף ומלחמת התשה. בשפה אחרת, במסגרת מלחמת סטטית, וגם לאפשרות שניה של הגנה נגש אופנסיבה, נגד מיתקפה. הויכוחים האלה היו חרי ים מאד, וכיסודם עמדה פשוט מחלוקת מקצועית של תישות אני חושב שזה החחיל בשנת 1968, או 1969 או 1968, כשהרמטכ"ל היה רב-אמטף בר-לב. הרמטכ"ל, בר-לב, גרס וסיכם את שיטת המעוזים. אני הכנתי חיק, יש כאן תזכיר שמאף בדיוק, ואולי אם חרשו אני אקריא זאת, וזה יהיה ככי פשוט.

אמאמאמאמאמא: אגרנט: הוכל להגיש לנו זאת?

אלוף י. טל: כן, כל התשובות שהיום הבאתי אחי, הבאתי גם תיקים מסודרים עם כל המסמכים שאגיש.

סומן כמרוג 175

היו"ר אגרנט: זה לא רק תזכיר. זה תזכיר עם כל המסמכים.

ידין: זה בענין הגנת סיני כלכד.

אלוף טל: כל המחלוקת על הגנת סיני.

זה תזכיר, כזמנו הגשתי והוא בלי קשר לאמונות ודעות

פתאר את השיטה הקיימת ואת השיטה המוצעה. יש פה סטנוגרמות של דיונים אצל הרמטכ"ל ואצל שר הבטחון כענין זה, והסיכומים ומערכך המסמכים שמראה את תהליך, איך במשך הזמן לאט-לאט דוללו המעוזים. אחת הטענות שנשמעה היחה שדוללו המעוזים.

עדות האלוף י. סל:

היו"ר אגרנט.

זה תזכיר שהכנת בזמנו, כן?

אלוף סל:

כן. אפרט עכשיו. היות והתזכיר הזה הוא תמציתי מאד, אני

חושב שעצם העובדה שהוא יהיה בידכם יכול לחסוך את

הכתיבה. אני ב-13 באוקטובר 1970 הגשתי את התזכיר הזה לעוזר שר הבטחון.

באותו זמן שירחתי במשרד הבטחון והגשתי את זה לעוזר שר הבטחון, מכיוון

שהרמטכ"ל סירב לקבל זאת. אקרא את המכתב ששלחתי לעוזר שר הבטחון.

"רצוף בזה תיק בנידון. מצאתי לנחוץ לכתוב מספר זה

מתוך רצון להציע תישה שלפי מיטב הכרתי יכולה להקל עלינו באשר בהרבה את אחיזתנו

בקו התעלה. רצייתי להעביר תיק זה ביום ה-20 בספטמבר 1970 לעיון וטיפול הרמטכ"ל

כפי שימצא לנחוץ, אולם לא שאא שלחתי, כי הוא היתנה את הדבר בכך שהתיק

לא יישלח גם לידיעת שר הבטחון. אני מעביר לעיונך את התיק. העברתי בזמנו העתקים

לחה-אלוף רביב ולאלוף פיקוד הדרום, ובזה מסתיימת יוזמתי בנידון".

שלחתי את המסמך הזה כפי שלחתי, מאחר שבצעם לא היתה

לי יוחר כחובת. המסמך עצמו אני מתאר את השיטה הקיימת ומה הצעתי. זה היה

ב-1970. צריך לזכור שלפני מלחמת ההתשה, כשהיה הויכוח במטה הכללי על שיטת

ההגנה בסיני, היו שתי תישות. התקבלה תישה אחת - תפישה של המעוזים - והיא

הוגשמה. את התיק הזה הגשתי כבר על סמך הנסיון של מלחמת ההתשה.

"ברצונו להציע לנגות את התפישה הנוכחית בנידון. השיטה

המוצעת היא לפי הקדים שהוצעו בזמנו ונדרחו, כאשר הוחלט על הקמת מערך המעוזים

לאורך התעלה. חושבני כי יש מקום לדיון מחדש בסוגיה זו לאור הנסיון והלקחים

שנרכשו בינתיים. מסמך זה אינו מקיף את כל מכלול התיכנונים להגנת סיני

לפי תכנית "סלע", אלא רק דן בנושא הטעונים תיקון. הוא מתיחס למערך זה"ל

בסיני טרם הפסקת האש...

מה זו תכנית "סלע"?

היו"ר אגרנט.

תכנית סלע היא תכנית של פרישת מה"ל להגנה א. זו תכנית

אלוף י. סל:

שהיא גם היום קיימת וגם ביום כיפור היתה קיימת, במקרה

שזה"ל צריך להיערך להגנה בגיוס נסוך.

ידין:

למחשפה כוללת?

נגיד אחרת - הגנה כוללת, כשכל הצבא נפרס בכל הארץ
להגנה.

אלוף י. טל.

"המסמך הזה אינו מקיף את כל סכלול האמצעים התיכנוניים

להגנה כיני לפי חכניה סלע, אלא רק בנושאי קטטהעונים חיקון וסריחה למערך צה"ל
והביצורים

בסיני טרם הפסקת האש ואינו מביא בחשבון את שינויי ההארכות והתכנון האמצעים

שמה והמבטאים שיפור במצב, אך אנם משפיקים בשום פנים ואופן ולכן יש צורך

לדעה לבצע שינוי רדיקאלי בחטיטה כמוצע להלן:"

אני פותח בביקורת השיטה הנוכחית בקו ציין קנטרה

ורס-סודר. "המעוזים לא מילאו את הציפיות שחלו בהם לגבי כושרם לשמש כמערכה

חצת לשליטה בסיסית לאורך קו הפיס והמצרים חצו את התעלה גם ביום וגם בלילה.

הם הצליחו בשיטת המארבים אך נכשלו בשיטת הפשיטות. כשלון שיטת הפשיטות מקורם

בכשלון שיטת הלחימה שלהם מעל הים, ולא בכשלונם לחצות את התעלה. אכילו כמקלטים

גרידא הם דוכיחו את עצמם רק באופן הלקי. יש לזכור כי אף מעוז לא עמד אף פעם

אחת כנסיון של אש ארטילרית משמידה. סוגי האש שהונחתה על המעוזים היו אש מטרידה

ואש משחקת. ודי היה לעמים באש המשחקת כדי לעורר דאגה. בזכות חיל האויר בעיקר

לא חתנסינו עדיין בסוג האש השלישי. יש לזכור כי אש משמידה הכליחית ניתן

להפעיל נגד כל אחד מהמעוזים שלנו בפרק זמן של חצי שעה לשעה.

שליטת הארטילרית המצרית במרחב שמסדרת לתעלה גרסה לכן

שלא זכולנו לפתח פעילות אינטנסיבית משמאל של מארבים וסיוורים, כמגמה לשלוח

כאמצעות כוחות ניידים במרחבים שבין המעוזים. ההנחה היתה בזמנו שהמעוזים ישמשו

מעין בסיסים מוחזקים אשר מהם ייצאו הכוחות לביצוע הפעולות האסורה. אולם

המציאות חייבה לפעול בשיטות אחרות, ולאא ורוב הכוחות שיצאו לפעילות מארביח

כלילה, יצאו מן המחנות בעורף ואליהם חזרו. המעוזים הפכו את מרחב הריק סכל

אויביקטים ישראלים אחרים, למרחב עם מטרת ישראליות ססטיות, אשר אליהם מתפקדים

צירי תנועה המשמשים לתחזוקתם של המעוזים. יתר על כן, על מנת לקיים ולבצר

עמדות אלה היה הכרח לקיים פעילות שוטפת, בנוסף לפעילות הישירה בתחום הלחימה

וכך נחשפו גם דרגים פסיעים ומשרחים על וככם ואנשיהם, לרבות מזרחים, לאש האוייב.

הדוגמא הבאה ממחישה את המצב.

לפי ניתוח של פיקוד דרום מתברר כי בתאריכים שבין 1 בינואר

1970 ועד 28 ביולי 1970 סבלה האוגרה כסיני 498 נפגעים, מתוכם נפגעו בסעוזהים או בקשר למעוזים 382 איש, מתוכם 69 חללים, שבין החללים נהרגו 49 תוך כדי ביצוע עבודות מעוז ו-200 שבין הפצועים נפצעו אף הם תוך כדי ביצוע עבודות בסעוז. 30 איש נפגעו תוך כדי ביצוע עבודות בסכיבת הסעוז, ו-19 נפגעו בזמן שהובילו אספקה למעוזים, 32 איש נפגעו תוך כדי ביצוע חקירי תצפית במעוזים, ו-25 איש נפגעו כחוף הכונקרים ו-27 איש נפגעו תוך כדי ביצוע חקירי שמירה בסעוז.

היו"ר אגרנט: כל זה היה כמלחמת ההתשה.

אלוף י. טל: כן. לצערי לא בכל מלחמת ההתשה אלא בתאריך שבין 1 בינואר

1970 ל-28 ביולי, זה מירגם סטטיסטי שבו ניסיתי להוכיח

שרוב הנפגעים שלנו היו בגלל המעוזים ולא בהקשר להחיסה בכלל, אלא בהקשר לצורך לתחזק את מעוזים ולחקן אותם וכן הלאה.

הרומה

"מאמא" מערכת הסעוזים להגנה נגד מתקפה סצריה מוטלת

אף היא בספק. המעוז יכול להיחשב כמוצב קטן בטטה ותו לא. מה עוד שניתן לרחקו כליל באש ארטילרית. המעוז אינו מהווה מערכת לוחמת יעילה. הוא לצל היותר סקלט. נוסף לכך ניתן לעקוף מעוזים. הם גנם צפופים, וכאסור למעלה, הם אינם שולטים לא באש ולא בצפית על רוחב החזית. אין מקום לחייב או לשלול תפישות שונות לגבי השאלה מה היא הדרך הטובה ביותר להגן על קו הסים בפרט ועל סיני בכלל, תוך הישענות על הטיעונים של הצורך בהגנה נוקשה ולא בהגנה גמישה. האבחנה בין מושגים אלה באה להצביע על מטרת ההגנה. האם היעד העיקרי הוא השמדת כוח או החזקת השטח.

הויכוח הוא על עצם השאלה כיצד ניתן להתחזק את כל

השטח, מקו המים מזרחה, ביחד יעילות ובטיטה שחקנה אורך נשימה. הסעוזים אינם נהנים גם מסיוע ארטילרי נאות, וזאת משתי סיבות. כמות הארטילרית אינה מספיקה, סוג התותחים ויתר אמצעי הנ"ס של צה"ל (נ"ס זה נגד סוללהי, אש נגד סוללות של אוייב, נגד הארטילרית של האוייב) אינם עונים על הצרכים לא מבחינת ה... ולא מבחינת הטווח. אינני ממליץ שצה"ל ירכז את המאמץ בכיוון של התעצמות

עד כדי השגת עליונות על הארטילריה של האוייב. אולם כמצב כזה של עליונות ארטילרית מופצת של האוייב, אין הצדקה מקצועית צבאית קיים מערך של מוצבים, כלומר מעוזים, בתוך קווים סטטיים ללא סיוע ארטילרי מספיק.

יתר על כן, המעוזים נמצאים תחת תצפית האוייב וחשופים לאש שטוחת מסלול. בנחונים אלה מהווים הסנקים לבדם ביבשה כוח הגנה רציני, אולם הם מעטים מדי ומפוזרים, ואינם מספיקים לא כדי למלא את מקום המעוזים ולא כאגרומים למכות אצא מנע. שלילת התפישה הקיימת מושחתת איפוא על הטיעונים הבאים:

המעוז אינו חסין באופן מוחלט לאש ארטילרית, לא הוא נסדל את אפקט הארטילריה הסצורית אלא המטוסים הם שהרתיעו אותם, גם ברמה הסקטית וגם ברמה האסטרטגית. המעוז אינו מונע ואינו יכול לסנוע חציית קו המים כיום או כלילה. דא גם אינו יכול לשמש בסיס מוצק לכוחות הפועלים במרחבים שבין המעוזים. חרומת המעוז להגנה נגד מיחקפה היא אפסית, בהיותו קטן, נוח לשיתוק על ידי אש אקדמית ושטוחת מסלול, מכודד ואינו נשען על סיוע... ולא על סיוע ארטילרי מספיק. קיום המעוז משמעו הצגת סטרות סטטיות נוחות כיעדים לאש האוייב ולפשיטות. המאמצים המושקעים בהחזקה וקיום מערכת המעוזים, גדולים ויקרים מדי בהשוואה לתוצאות.

הערה. מבחינה אסטרטגית מדיניות של הפגנת נוכחות צה"ל על קו ההעלה, מפלא המעוז את יעודו.

התכנית המוצעת להגנה סיבית: התכנית כפי שהיא מפורטת להלן, מתאימה כשיטת להתזקת הקו מקנטרה ודרומה עד ראס-סודר. התכנית מתיחסת לצד הדפנסיבי ואינה עוסקת בנושאים החיוניים האחרים, כגון פשיטות ומכות על סטרות צבאיות בשטח האוייב. ביסוד התכנית מונחים שני עקרונות. אין לקיים בתחום המוכת אש ארטילרית ביחידות מנהליות. גם הדרגים המסייעים צריכים להיות במידת האפשר מחוץ לטווח הארטילריה הסצורית. העקרון הוא: יחידות נלחמות בתוך תחום טווח הארטילריה, אולם חייבת ומתחזקות עצמן מחוץ לטווח. משימות ההגנה השוטפת על קו ההעלה וההגנה הכללית על סיני במסגרת החקפה סצורית בקנה מידה

מידה שלא, נדחשת לביצוע אפילו אם כוחותינו אינם נהנים מטיפול וסיוע אוירי רצוף. כלומר, ניתן לנהל דפנסיבה גם ללא עליונות אוירית, ועל צבא היבשה לאפשר חפש החלטה לגבי הפעלת חיל האויר שלנו על פי שיקולים כוללים, צבאיים ומדיניים. לא יתכן כי לשיקולים טכניים וסקטיים קרקעיים יהיה משקל מכריע באשר בקבלת החלטות כאלה.

מוצגת כזה הצעה להפיטה כללית להגנח אמת מערב סיני ולא

הכניח מפורטה. אם התקבל התפיטה, ניתן תוך זמן לתכנן ולנסח הכניות שונות. קמטה להמחיש את תישתי אני מצרף לכאן הצעה לתכנון אפשרי (יש כאן שלוש מפות מצורפות).

מוצע לכן להגן על קו התעלה ביום ובלילה באמצעות כוחות

ניידים ומשוריינים בסיוע ארטילריה ובגיכוי נגד מטוסי של סוללות "הוק" ו-ל-70 כלהלן: המרחב שבין קנטרה לראס-סודר יחולק לשש גזרות גדודיות ועוד שתי גזרות של פלוגות סיוע. שתי חטיבות משוריינות תוכנסנה לקו החסיבה משוריינת שלישית חנה בכיר-המארה וברפידים ותעסוק אמת באיסונים וחמש כעתורה אופרטיבית. בהקשר לזה אני אומר, יש להעביר את חטיבה 7 לחנייה קבע בסיני. כל אחת משתי החטיבות בקו, תהיה אחראית לשלוש גזרות גדודיות ולגזרה אחת של חטיבת סיור. מפקדות החטיבות שבקו, וכן מפקדות הגדודים, יחנו במחנות עורטיים מחוץ לטווח הארטילריה. כל גדוד יחזיק פלוגת טנקים פרוסה במחלקות בקו התעלה, פלוגת טנקים טרוכית כעתורה בזרתיה מידית, לתנועה וחנייה לפי הצורך בתחום של עד 10 קילומטר מזרחה מהתעלה ופלוגת טנקים שלישית במחנה ושיפולים במחנה העורפי על יד מפקדת הגדוד. בכל גיזרה תהיה סוללה ארטילרית אחת שתוצב מחוץ לטווח הארטילריה של אש האוייב ותהיה פסוגלת להפיץ אש על קו המים וקצת מעבר לוג סוללה זו תשאר מחוסר ברירה כטווח הארטילריה המצרית הכינונית והכבדה. אולם תהיה כאמור מחוץ לטווח של המוני סוללות הארטילריה של האוייב.

עדות י. טל

קט"קים (קציני חצפית של הארטיילריה) שיהיו עם מחלקות
הסנקים הפרוסים בקו התעלה יפעילו ויכוונו את אש הסוללה הגזרהית על כל מטרה
שיגלו הסנקים. הקנקים עצמם לא יפתחו כאש אלא לצורך סניעת חציה של התעלה
או חוץ כדי השתערו על כוחות שהצליחו לחדור. תפקידם של מחלקות הסנקים לקיים
כיום חצפית ניידת בגיזרתם ולפקח על קו המים. רציפות השליטה זה פיקוח על
קו זה, סובסחות כחוצאה מהעובדה שחלקות אלה חהינה פרוסות בצפיפות יחסית לאורך
התעלה. באיזור המחנות העורפיים ההיה סוללת הוק שחתן חיפוי נ"ם לעובי כל הגיזרה
עם התעלה. על סוללה זאת חגן סוללה ל-70. (ההוק זה סילים נגד מטוסים ו-70
זה חותמים).

בנוסף לכך ימשיכו להתקיים חצפיות אטא אטאא ארוכות
הטות הממוקמות בין.... לקו התעלה. כלילה ייצאו מן המחנות העורפיים שלושה
נגמשים לפחות, הכוונה ככל גיזרה פיקודית, עם שתי כיתות חרס"ש ועם מערכות
של אמצעים מיוחדים, קשתות ומרגליות(?) לצורך חיפוי קו הכים באמצעות מארבים
ו.... במקרה של הפגזת המערכים יאספו אותם הנגמשים וידלגו למקום אחר.
(הצעת לבנות נגמש מיוחד יותר ככד ויותר מסוריין דוגמת סנק הפינוי שאנחנו
סיחחנו, וכינהיים להשחמש בנגמשים הקיימים .

במעוזים, מאחר והם צר קיימים, ניתן לקיים נוכחות
באמצעות נגמש וכיתת חרס"ש שיתחלפו כל 24 שעות. כל הכוחות שהוזכרו למעלה ייצאו
לשטח עם מנות קרב וללא כל מינהלות. הסדר המחזורי אטאא לפלוגת סנקים יהיה
24 שעות עבודה גזרהית באיזור... 24 שעות פריסה כמחלקות על קו המים, ו-24 שעות
למנוחה במחנה העורפיץ הנגמשים ואנשי החרס"ש ייצאו לתוך הטות הארטיילרי
רק כלילות, שני לילות בתפקיד, לילה אחד אטאא למנוחה מאחור. הסדר המחזורי
בין החטיבות יוכל לקיבוע לפי הצורך, לדוגמא - חדשיים בקו וחרש מאחור כעבודת
אןפרטיבית לאימונים.

(אחרי כן רשמה או)

סלג
 אה חסיבה שבע יש הכרה למקם בסיני
 לא רק בגלל האחזקה השוטפת של קו התעלה
 אלא גם בגלל שיקולי כוונות לצרכי הדיפת מחקפה מצרית, בגלל שיקולי
 זמן ומרחק ובגלל שיקולי המצב האפשרי באויר, לא יתכן להשתחית את
 חכניותינו להגנה סיני על הבאת עתודות ממרכז הארץ. במלים אחרות
 על הכוחות הסדירים בסיני להיות מסוגלים להכריע לבדם שלב הדפנסיבי.
 באם תתקבל הצעה זו של היערכות ששיטת הפעולה בסיני, ניתן ~~הצעה~~ ליטמם
 מיד להוסיף בהסרגה אחר כך אל האלמנטים החסרים להלן:

הוספת חסיבה שבע לסדר הכוחות בסיני, שלוש סוללות
 הוק, שלוש סוללות ל.70, סוללת ארטילריה, וארבעים נגמשים כבדים. המעבר
 לשיטה החדשה עשוי לחסוך את הדברים הבאים: כל עבודות הביצורים והורכים
 הקשורים במעוזים, כוחות המסוקה סדירים ומילואים כ-500 ביום; שלוש סוללות
 נגד מטוסים; גדוד הנדסה סדיר; כל רכב הקו בין קנטרה לראס-סודר; כ-70
 זחל"מים וכ-140 כלי רכב; טנקי הפינוי וכל שאר האמצעים המוטקעים
 במעוזים כגון מערכות נשק, אמצעי לחימה שונים, מכשירי קשר, גנרטורים,
 רשתות חשמל, קשר פנים וקשר קרוי מטכאים וכו'. את כל זה ניתן היה
 לחסוך לפי החפיסה הזו. הערה - כלפי החספונות האפשריים ~~מפאס~~
 הערכה שלי בלבד ואינם מבוססים על לימוד מטה מסודר. יתר על כן,
 בחסכון אינו רואה מטרה לשמה אלא רק חוצר לואי של שיטה אחרת טובה יותר
 מבחינה מבצעית. לפיכך אין ספק כי גם השיטה המוצעת בזה אינה עומדת
 כליל בפני הביקורת וניתן להצביע בה לא רק על יתרונות אלא גם על נקודות
 חרפה. אולם הבעיה אינה האררטית אלא מעשית, יש לברוק אם שיטה זו
 טובה יותר או טובה פחות מהנוכחית ולבחור בתכליתית שבין השניים. כמו לגבי
 כל שיטה כך גם לגבי השיטה הזו, יבבל האויב למצוא חשוכות במשך הזמן,
 כמו למשל מארבעי טילי נ"ט שימוקמו לאחר הצפיית התעלה לצד המזרחי של התעלה.
 אולם גם אנך נמשיך להתפתח ולמצוא חשוכות נגדיה, החהליך הוא דינמי.

המצית התפיסה הסוציאלית היא איפוא צה"ל יילחם בתוך תחום ~~ה~~ הסווח הארטיילרי אולם היילים יישנו, יבשלו, יתבררו יתקנו ויטפלו בצורך מהן לטווח. התנועה היחידה בשטח תהיה תנועה רכב משוריינת לוחם טנקים ונגמ"שים וכני אדם לא יהיו מטרות סטטיות לאש האויב. במסך היזם יהיו רק 35 לוחמים בתצפיות השופים מהן לטנקים, ובמסך הלילה יכנסו לשטח כ-320 לוחמי הרמ"ט ונגמ"שים. במקום כ-700 היילים כגרה זו היזם למסך 24 שעות / בנוסף לטנקים ולאנשי החת"ם. כל התנועה של רכב רך לצרכי אספקה ציוד הנדסי החלפת אנשים בקו, פינדי, גידור וכו', יתבצע מחוץ לטווח הארטיילריה. לפי תפיסה זו יהיה עומק ניכר לכוחותינו, שלושה דרגים: טנקים ונגמשים בקו החזית; ארטיילריה וטנקים מרוכזים בדרג שני כעשרה ק"מ מקו החזית; וסוללות ג"מ מפקדות ועוזרות טנקים והרמ"ט בקו המחנות העורפיים. ועוד הטיבה משוריינת כעתודה אופרטיבית מאחור. ניתן יהיה להנחית מכה הטיבתית מהאמת ומשוריינת הוך שעה שעתידים בכל נקודה כמעט לאורך החזית. לפי שיטה זו יהיו בקו כ-170 טנקים לעומת כ-60 היזם, ובסיני בכלל יהיו כ-100 טנקים יותר. השיטה יוצרת לא רק עומק יעיל להגנה, אלא יוצרת גם מערך צפוף יותר מאשר מערך הפעוזה לאורך קו המים. ולכסף, זו שיטה מסכונת יותר מפעולותי החסוך לנו אני מאמין אכדוח וגם תכטיח את אחיזתנו האיתנה בקו החזית.

אל ההצעה היו עורפות שלוש מפות שמדאות באופן סכמטי את ההערכות הזן כפי שאמרתי אני את זה הצעתי כשהוחלט להקים את קו הפעוזה, דעתי לא התקבלה בדיונים. האסכולה שלי הייתה קטנה, גם כמנחית, תמכו בי רץ בדרג המטה הכללי רק שניים-שלושה אנשים.

אתה זוכר מי?

ידין:

~~ה~~ תמך כי אלוף אריאל שרון, אינני זוכר

טל:

כרגע, צריך להביט בסטנוגרמת ההשקפה

מהימים ההם מי עוד היה בין התומכים, על כל פנים התמיכה הייתה חלשה.

סל:

לעומת זאת כשהעליתי את המסמך הזה אחרי הנסיון של מלחמת ההתשה מסכן בי למעשה רוב מפקדי החטיבות ומפקד האוגדה. בקיצור רוב המפקדים בסיקור הדרום מסכו בזה והיו על זה סימפוזיונים.

ירי: מי היה מפקד האוגדה?

סל: היה דן לנר, אבל למשל עד כמה שאני זוכר, אני לא בטוח, אני לא אומר שכל מפקדי האוגדה מסכו בי, למשל נדמה לי שאלברט ז"ל לא חסך בי. כלומר היו אסכולות שונות.

לסקוב: אלברט היה אז המח"ט?

סל: אני חושב שהוא היה אז סגן מפקד הגיס. אני לא זוכר. אל כל פנים, היות וכאן יש מה שסנוגרסות כאן כחוב בפירוש כל אחד מה הוא אמר, לא רק בעד מה הוא היה, ואני מיד מכסה את זה. כשהרמטכ"ל הנוכחן ~~התמנה~~ הרמטכ"ל הנוכחי היה מחוץ לויכוח ההסטורי, כי הוא היה אלוף פיקוד הצפון.

לסקוב: לא ראש אג"ם בשריון?

סל: לא, לא. אני מדבר על הויכוח ההסטורי הראשון. כשהרמטכ"ל התמנה לתפקידו בינואר 1972, הרמטכ"ל הנוכחי, ואני התמניתי לתפקיד, באותו האריך,

אגרנט: מה זה היה?

סל: בינואר 1972, אריק שרון היה היה אלוף פיקוד הדרום, ואריק שרון ואני העלינו את הנושא

מחדש. כי טפי שאני אומר בזמנו ~~היה~~ גנזו את החזכיר שהגשתי ב-1970 ולא שיפלו בו. החזכיר הזה שהגשתי בו ב-1970, בפיקוד הדרום כן שיפלו בו, והיו עליו דיונים וסימפוזיונים וכולם מסכו בו, אבל כפי

סל:

שהסברתי הרמטכ"ל לא הסכים לקבל אותו והגשתי אותו לשר הבטחון.

הוא הגיב מה שר?

נבצאל:

לא. כיוון שהשר הקמיד לעבודתו בצנורות

סל:

מטה.

מי לא הגיב הרמטכ"ל?

אגרנט:

לא, שר הבטחון.

יריב:

הוא הקדיף לעבוד בצנורות מטה וראה את

סל:

הנושאים האלה כנושאים בתחום הכרעתו של הרמטכ"ל.

אני לא רוצה לדבר בשם שר הבטחון, יש סיכום של סטנוגרמה של דיון אצלו, וששט הוא כאן סיכום מה שסיכמ. כשהעלינו מחדש את הנושא, אלוף אריאל שרון ואני עם הרמטכ"ל החדש, הרמטכ"ל החליט שהוא יעשה סיור בסיני קודם וילמד את הנושא ואחר-כך יעשה סימפוזיון על הנושא. ישנה גם סטנוגרמה מהסימפוזיון זה החקירה ב-29 למאי 1972, וישנה פה סטנוגרמה מהסימפוזיון הזה כתיק שאני מביש לכם, והשתתפו - הרמטכ"ל, אני, אלוף פיקוד הדרום אריק שרון, מפקד האוגדה בסיני באותו זמן באותו זמן אלוף דן לנר, מפקד גיסות השריון אלוף אברהם אדף, מפקד חיל האוויר אלוף מרדכי הוד, ראש מחלקת הדרכה במטכ"ל אלוף גונן, ראש אכ"א אלוף להט.

מה היה אז גונן?

אגרנט:

ראש מחלקת הדרכה במטכ"ל.

סל:

סליחה אדוני, אם מותר לי להפנות השומע לב,

אני מקריא מהסטנוגרמה. וראש אגף הסודיעין אלוף ~~מאמק~~ יריב, היועץ הכספי לרמטכ"ל, קצין חי"ר וצנחנים ראשי רפאל איתן, הא"ל אברהם מנדלר אני לא רואה שכתוב כאן החפיק של, יכול להיות שהוא היה בלימודים אז באוניברסיטה באותה תקופה, אבל הוא היה מיועד להיות המפקד בסיני והוא הוצג לסימפוזיון. ראש מטה פיקוד הדרום הא"ל מרון, וראש ל קלטן סגן.

מה היה תפקידך של קלמן מנג'?

ידין:

הוא
קלמן מנג' כנראה ~~אם~~ שהיה מפקד חטיבה בסיני

של:

קודם, כנראה שבאותו זמן כבר הוחלף

אבל על סמך הנסיון שלו הוא הוזמן.

אני חושב שהוא היה במו"ס.

לסקוב:

כן. אבל אני חושב שזימנו אותו כי היה לך

של:

נסיון כמפקד חטיבה.

ראש מחלקת המבצעים אל' מ' עמנואל שקד, שני מפקדי בחטיבות בסיני באותו זמן אל"ם תמרי ואל"ם מקסי (כנראה גם הסטנוגרפיסטית לא ידעה את שמו)

זה אבידן, וראש מחלקת אמצעי לחימה אל"ם עוזי אילת. כאן ישנה

הסטנוגרסה וכל אחד מהם דיבר ויש סיכום של הרמטכ"ל א, אני לא מעבור על

זה. אני יכול להגיד שבסופו של דבר הפניסה לא התקבלה, לפרות שהייתה

תמיכה, וברשותכם ישנה כאן סטנוגרמה, אני לא יודע אם כדאי לקרוא,

אני חושב שזה רלבנטי, ברשותכם אייתי מקריא כמה משפטים לא את כל מה

שאמרתי אז, אבל כמה משפטים כי אני חושב שביום כפור היינו עדים לכמה

חופעות שחשנו מהם קודם. אני מקריא באמצע הדברים שלי.

באיזה עמוד?

ידין:

עמ' 22.

של:

נקודת המוצא שלי כשלילת המעוזים היא שזו

מלכודת נוראה שאין מוצא ממנה וזה יכול לקרות תוך שעה אחת. דאם זה יקרה

ביום אחד ~~אם~~ לארבעה-חמישה מעוזים כאלה, זה יהיה מבחינה לאופיית און לא

יותר קטן מהאזון של "דקר" או המסאג'ת "אילת". אני מתריע על ענין

שכני פשוט: מדוע זה לאקרה בהחשה? בזכות חיל האוויר. החכווננו להחזיק

את קו התעלה באמצעות צבא היבשה ונדחפנו להחזיק אותו באמצעות זרוע

האוויר ובאמצעות מהלכים אסטרטגיים. זו האמת. רציתי להזיר למפקד

חיל האוויר את שניים - שלושת השבועות האחרונים לפני הספקת האש,

או.

- 16 -

ישיבה סג - בוקר

אלוף ישראל טל:

מי שרצה מבר להפסיק את האש, היינו אנחנו, ועד היום יש כעשרה אנשי צוות אויר בשבי, מתוך השבועיים האלה. נוסף לאכדות, וכל זה בגלל הטילים הזכרתי כאן שאנו הצלחנו במלחמת ההתשה להחזיק מעמד לא בזכות המעוזים אלא בזכות זה שהפעלנו הפעלה אסטרטגית את חיל האויר נגד המצרים. הדבר הזה הוא שגרם לאסקלציה של ההתקשרויות עם הרוסים לבנין מערכות טילי הנ"מ כי המצרים חיפשו הגנה ובסופו של דבר כזכור החחילו להפיל לנו את הפאנטומים ואת המטוסים ומיד היו לנו שבועיים במצרים ואז אנחנו לפי דעתי שמחנו ללכת להפסקת האש. מי שזוכר אז ההתפתחויות הדרמטיות ועל זה אני כאן מדבר.

באוגוסט 1970?

לנדוי:

כן. ואת זה אני מזכיר כאן. כי אני קושר

טל:

את זה במעוזים כי המעוזים הם שהביאו אותנו

למצב הזה. כלומר מי שמוכן להחזיק את החזית הסטטית נגד המצרים אם תהיה כזו אמצעים אסטרטגיים וחיל האויר, יכול להשאר במעוזים. כידוע שזה אומר מיד לעשות התקפה אוירית כוללת על הטילים, ולשלם את המס שהוא אובדן עשרות מטוסים וכל זה אם חיל האויר הרוסי לא יכריע. קצור, זה היה אחר-כך - ורק אז יוכל חיל האויר לנטרל את האש האטטילרית ונוכל לשמח במעוזים. אבל מי שלא רוצה להעמיד את עצמנו מראש בתהליך בלתי נמנע זה צריך להוריד את האילוף הזה מעל עם ישראל, ולעשות זאת רק על ידי שריון אם רוצים להחזיק בצבא היבשה את ~~החזית~~ החזית. אני רוצה להזכיר שהמצרים עברו מתי שהם רצו את התעלה, ביום ובלילה, ואני לא חשוב שיכול, ויש עובדות. מית המארכים הם הצליחו, כשיסת הצליחה הם לא הצליחו, אבל הם עברו אותה (הכוונה כשיסת הפשיטה, זו טעות טפוס) ביום ובלילה. הכוונה אינה לתת להם לעבור ולהניח מוקשים. הכוונה להחזיק את הקו באופן שהם לא יוכלו לעבור והשטח שלנו צריך להיות נקי. היום יש גזרות שהמרחק בין המעוזים הוא כמו סכאן עד לראשון-לציון (הכוונה מתל-אביב). ואז הכוונה כתיסתה המוצעת זה יהיה מלא עם טנקים ולא יהיה ריק. לכן הכוונה להחזיק את הקו באמצעות צבא היבשה בלי

שיהיה לנו אילוף להשתמש בחיל האוויר למטרה זו. יש בעיה שניה - להיערך
 אנחנו צריכים ללכת-עם כך שיהיה כוח לכוחות בסיני להכריע את המלחמה
 בשלב הדפנסיבי. אם תהיה אופנסיבה (כאן משום מה כתובה המלה רוסיח,
 אני לא חושב שזה נאמא כנראה זה מצריח) רוסיח לא יתכן שנבנה את
 הכרעת האופנסיבה על הכאת הגבורות מרחוק. הכוונה למצריח. אני עוסק
 עכשיו בהכנת הערכת מצב על בסיס הנחות אמ"ן, ואמ"ן אינו נותן אחריות
 שתהיה התראה, כך שמחר בבוקר יכולים למצוא חטיבה מצריח בצד שלנו של החעלה.

אתה יכול לחזור שוב על המשפט הזה?

אגרעטו

אמ"ן אינו אחראי שתהיה התראה. כך שמחר בבוקר

טל

יכולים למצוא חטיבה מצריח בצד שלנו של החעלה,

ולא נדעם שהיא עברה. יש לנו גם בייסוס סדירים בעורף כגון חטיבה שבע
 ובית חסר. אבל אם נצטרך לרוץ מהר לסיני השאלה כמה זמן עובר עד שהכוחות
 יהיו שם. בסיני אי אפשר לבנות (הכוונה לבנות כוח) כמו ברמת הגולן
 שם זה בנוי על ים חיס וכוננות לאיש. בסיני צריכים להיות מספיק כוחות
 להכריע את האופנסיבה. אנחנו גם לא יודעים מה יהיה אז המצב באויר.
 להביא לסיני כוח ממרכז הארץ זה ענין של שלושה עד ששה ימים. לכן כמות הכוח
 בסיני צריכה להספיק כדי להכריע אופנסיבה כזו. לבני הכנה נגד אופנסיבה

עבור אופנסיבה,

יריין

סליחה, זה אני חוזר כאן בענין הקונצפציה

טל

של הגנה סיני ואני לו אלאה אחכם בזה.

על הקונצפציה הזו נסובו הויכוחים. יש מה סטנוגרמה נוספת של דיונים
 והסיכומים ומה שסוכס, כולל סיכום של שר הבטחון, כי בסופו של דבר
 הרמטכ"ל העלה את הענין לפני שר הבטחון.

חייח נוכח? ולקחת חלק בסיכומים?

לסקוב

סל:

כן. ויש גם סטנוגרמה על הדיון.

אני רק רוצה להגיד דבר אחד - הרמטכ"ל הנוכחי אחרי שהוא למד את הנושא ואחרי סדרת הפיטפוזיונים האלה, הרמטכ"ל הנוכחי כן קיבל את שלילת הקונצפציה הנוקשה של המעוזים הוא כן קיבל את שלילה של הקונצפציה הזו ולא ראה במעוזים את עמוד התווך של ההיערכות שלנו כסיני.

אברנט:

לא ראה במעוזים מה?

סל:

אח עמוד התווך של שיטת התפיסה וההגנה של סיני, יחד עם זה הוא לא נחן לעשות שינוי טרמתי ולשנות

את השיטה של אחזקה סיני בזמן רביעה. הפשרה היתה, כלומר זך הגדרה שלי ~~היא~~ פשרה, הלא השאלה פה היא של תפיסות, התפיסה שסוכמה על ידו היתה שבזמן מלחמה הגנת סיני בסיס ההגנה על סיני זה כאמת הפעלת כוחות ניידים ומשוריינים, כשהמעוזים יש להם רק תפקידי עזר שוליים, וכמידה וישיה קשה להחזיק אותם בכלל יהיה לפנות אותם. כלומר, במה שנוגע להגנת סיני, לניהול המלחמה, בעצם הרמטכ"ל קיבל את השיטה של התפיסה של ההגנה הניידת והמשוריינת. ובמה שנוגע לאחזקה שוטפת של הקו, כסיני.

לסקוב:

אחה אומר שהוא קיבל למעשה את התפיסה. חרי מהחומר שלך מתברר שתעלת סואץ ~~היא~~ אפילו לא

מכשול נ"ט, ב) אין לך התראה.

אחרי כן רב.

ישיבה ס"ג (בקר) ר.ב.א

אלוף טל:

אני אומר כך - זה באמת לא טוב שאני משבר בשם הרמטכ"ל

בסטנדרטה פה, בסיכום שלו, אני פשוט רוצה להגיד...

חיו"ר אגרנט: יש שם סיכום ברוח המשרה הזאת?

כן, אני מצטער על הכיטוי פשרה, כי אולי הרמטכ"ל לא רואה

אלוף טל:

בזה פשרה, ברוח התפיסה הזו שסוכמה, שהרמטכ"ל סיכם.

כאן ישנה הסטנדרטה, אני אגיד במילים אחרות - כמה שנוגע לשיטת המלחמה

בסיני, כאשר יש מלחמה, בעצם כתוצאה מכל מערכת הדיונים האלה, בהתחפזות

הרמטכ"ל, בעצם לגבי זה כבר לא אמאא היה ויכוח. שיטת המלחמה בסיני

כאמצעות עוצבות ציודות מסוריינות. זו התפיסה שהתקבלה, ולכן על זה לא היה

יותר ויכוח. על זה הסכימו כל האסכולות, מה שנשאר שנוי במחלוקת - שיטת

ההערכות הקבועה בסיני, שהיא בעצם נקודת המוצא לכניסה למלחמה.

אז ברשותכם, כאן יש בחיך גם סיכומים על דילול המעוזים.

לנדאו: סליחה, ושר הבטחון חסך כמה שאתה קורא פשרה? או מה

היתה דעתו?

אלוף טל: הסיכום הוא של הרמטכ"ל. אבל הרמטכ"ל, מצא לנכון

להביא את הסיכום בפני א שר הבטחון, בישיבה שבועית

שבדחיה, לספר לו ולהזכיר לו את הויכוח בצבא. שר-הבטחון ידע יפה מאד

יש ויכוח, ולהגיד לו, מה היו הבדיקות שלו בדיון הזה ובסימפוזיון הזה,

ומה הוא סיכם, ועל זה היה ויכוח. היה דיון גם אצל שר הבטחון בישיבה

שבועית. הסטנדרטה נמצאת פה.

זה היה ב-9 לינואר 72. ישיבה שבועית אצל

שר הבטחון. יש פה 20 דוכס עמודים, אבל אני אקריא לכם את הסיכום שלו,

וזה סעיף 142.

הרמטכ"ל הציב את עמדתו כפי שסוכמה לאחר

דיון במסגרת צה"ל. המציתה של הכניסה זו - המסך החזק המעוזים, אפשרות

דילול 2-3 מעוזים, וכריכת אפשרות להגדלת מספר הסנקים בסיני ע"י חורדת

הסיבה 7. שר הבטחון בקש לשמוע גם את דעה ראש אג"ס, אשר הביע את חששותיו

מיכולת העמידה של המעוזים במקרה של רכוז אש ארטילרית כעוצמה יבנה.

שר הבטחון, לאחר שקרא את הסטנדרטה של הדיון בצה"ל, אינו רואה הבדלים

ישיבה מס' 10 (בקר)

אלוף טל:

כל כך רבים כיון הגישות השונות, וזה בהתבסס על המצב הנוכחי, כך המעוזים קיימים בשטח. לאור זאת קבע שר הכטחון - אין לפנות מעוזים עתה, וזאת בעיקר פנימוקים מדיניים. המעוז כהעלה הוא כמון התנהלות בשטחים. צריך לעשות את ההכנות להחיסה, גם אם יהיה צורך לפנות מעוזים עם מירוש הלחימה. אין לשר התנגדות לצמצום כוח-אדם הנמצאים במעוזים מסויימים אך בשום פנים לא הורדת הדגל. יש לכרוך את האפשרות להורדת חטיבה 7 לסינוי למחנאי קבע. הרמטכ"ל יגיש סיכום תכנית בעוד שבועיים.

לנדאוס: אתה עדיין עמדת על סינוי המעוזים במתקונם הנוכחית?

ידין: החזקה על ידי הרמ"ש.

אלוף טל: כן בהכדל אחד - שגם אני מתוך חכרת העובדה, שהם כבר קיימים,

אני אומר את זה גם בדיון - זו היתה תקופה קרובה, אני

לא זוכר אם זה בעיצומה של התקופה, או מיד לאחריה, שדובר הרבה על הסדר חלקי. ואני אז אמרתי - שאני רואה את המצב כאילו. העובדה לנו יש מעוזים, ואנחנו יושבים בהם. אם נפנה אותם תהיה לזה משמעות מדינית בעלת משמעות כבדה מאד. מכיון שבחלל העולם מנסך עניין של הדרדת הדגל.

ח. לסקוב: אצלך זה עניין של הדגל?

אלוף טל: כן. ולכן אמרתי - האילוץ הזה פשוט תפסנו דב ואסור לנו

לעזוב את זה. כיון שזה עלול להתפרש כאקט חד-צדדי של מדינת-ישראל

שאנחנו עושים הסדר של כאילו הסדר. לכן אמרתי - נחזיק אותם סמלית עם נגמ"ש אחד וכיתה הרמ"ש שישבו שם עם הדגל ויתחלפו פעם ב-24 שעות. בהזדמנות זאת, הם גם יצפו משם. אני לא כפרתי בעודת, שיש לקיום המעוזים משמעות מדינית, מאחר והם כבר קיימים.

היו"ר אגרנט: הסיכום של הרמטכ"ל, אתה יכול לקרוא את זה?

אלוף טל: אני רק פוחד שאני אלאה אותכם. היות וזה היה בסימפוזיון.

בבנצל: אין סיכום מתומצת?

אלוף טל: אני פשוט חושב שזה לא מתומצת. תיכף נראה. סיכום הרמטכ"ל

הוא שלושת וחצי עמודי פוליו.

ישיבה מ"ג (בקר)

היו"ר אגרנט: לא כדאי.אלוף טל: אם סוחר לי להגיד משהו. מסנהגו של העולם בכלל

ושל הציבור שלנו בפרט - שכל אחד טוען - שבמלחמה הוכחה

צדקתו. ואני רוצה בהקשר לזה להגיד משהו, בהקשר לכמה מעוזים.

אני בטוח שהתפסיה שהחזקתי בה וציטיתי לשכנע לגביה,

אני בטוח עד היום שהיא נכונה. יחד עם זה, אני לא חושב שתקוצצפציה המלאה

של שיטת המעוזים, כפי שהחזיקה בה האסכולה של המעוזים, אני לא חושב

שהגיעה לידי מבחן מלא ביום הכיפורים. בגלל הנסיבות של פריצת המלחמה הזאת.

כלומר, אני לא טוען.

ח. לסקוב: אני לא מסין מה שאתה טוען.אלוף טל: אני אתן דוגמא. הרמטכ"ל הקודם בכמה מקומות חייב קבוצת מעוזים

יחד. שמשמשים יחד מתחם. לדוגמא בקנטרה אם אני לא טועה,

שתפקידם היה גם לסייע אחד לשני. כתוצאה מהאירועים שחלה באינטנסיביות,

בכמות הכוחות שבהם החזקנו את הקו, ומהנכונות מה שיש לדלל מעוזים - לפנות

מעוזים (ואני בתיק הזה נותן את כל הרשימות וכן הלאה) כתוצאה מכך, יצא

שמקומות שהיו מחוכננים כקבוצת מעוזים, כמתחם, בעצם ביום הכיפור היו מוחזקים

רק כמעוז אחד, כמוצב. ולכן יהיה לגיטימי למי שמחזיק בשיטת המעוזים, לבוא ולהגיד

- ביום כיפור במקום זה, ובמקום זה, ובמקום אחר, זה לא נבחן. כי שם החזיקו

רק חלק מהמעוזים, ולא מערכת שלמה.

ח. לסקוב: אני בכל זאת לא מכין. התפסיה של ר"א בר-לב, כפי שהיא

הייתה יצוקת, לא יושמה באג"א בתפיסה של ר"א באג"א אלעזר,

כפי שזה היה. לא יושמה בכלל. כך שתנקודה אם התפיסה של ר"א בר-לב עמדה במבחן

או לא, כרגע לא עומדת. עומדת השאלה, לאור הסטייטמן שאהה אג"א אומר הוא -

על התפיסה אג"א שנתקבלה וסוכמה על ידי ר"א אלעזר - שכך וכך יהיו מעוזים,

וכך וכך מקומות, אם אלה עמדו במבחן או לא? אתה אומר, אם אני מכין נכון -

שאי אפשר להגיד אם הם עמדו במבחן?

אלוף טל: אני אומר שהשיטה שבה החזקנו את התעלה באוקטובר 1973, לא

עמדה במבחן. ההערכות שלנו והשיטה לא עמדה במבחן, התוצאות

מעידות. אני אומר ששיטת בר-לב המקורית, לא עמדה למבחן הוגן אלא רק חלקי.

כי אני לא רציתי שישתמע בעקיפין, שאני בא לטעון - שהמלחמה הוכיחה, שבר-לב

שייבה מ"ג (בקר)

הער: אלוף טל:

לא צדק. אני בא לעטון - שאני מאמין שהתפיסה שאני לחמתי, והמלצתי עליה במשך שנים, היחה, היא טובה. ואני מצטער שלא קבלו אותה וככה לא תפסה אותנו מלחמה יום-כיפור. אני לא בא לסעון פה בוועדה נגד התפיסה המקורית כביכול. אני טוען נגד התפיסה המקורית לא על סך המלחמה, אלא על סך הקונצפציה.

בכנצלו: למעשה מה שאחה אומר - שיום הכיפור, לא המעוזים היו

במלוא התכנית שלהם, וגם לא השיטה שאחה הצעה?

י. יריין: זה מה שהוא קרא הפרשה הזו.

היו"ר אגרנט: זה מפני שהיה דילול של המעוזים?

אלוף טל: אני חוזר על זה - זו פונקציה של כמה דברים.

אם לעזוב לרגע את השאלה של קונצפציה...

י. יריין: הסלה לי רגע אני רוצה לספר לכם משל, הגיב לי אם

המשל הזה עונה. זה אחד המשלים המפורסמים - שבבך

היו לו שתי נשים שאחת לא אהבה את שערו השיבה שהיו בראשו, ואחת

לא אהבה את השערות השחורות שהיו בראשו. וכל אחת היחה מורסת את

השערות שהיא לא אהבה, והוא יצא קרם מכאן ומכאן, זה עונה לעניין?

אלוף טל: עונה, אם סותר לי להגיד 2-3 עובדות:

(א) דיילנו מעוזים מראש והחזקנו כם פתוח כוחות.

גם עם פתוח טנקים ופתוח ארטילריה.

(ב) את אותה חטיבה 7, שאני לחמתי כל הזמן להעכיר לסיני

שתחנה חגיית קבע בסיני. אותה חטיבה 7, בעצם שלחנו את רוח החיילים שלה

למיקוד הצפון, לרמת-הגולן, בגלל ההפתעה של יום-כיפור. כך, שגם לא

חנה חגיית קבע, חטיבה 7, בסיני. היות ואני הזכרתי אאמול את "כחול-לבן",

את הכוננות של חודש מאי שודאז זכור לוועדה. במסגרת הכוננות של "כחול-לבן",

ועל זה אני חייב לכם גם כן תיק, אבל לא הבאתי אותו היום. במסגרת

הכוננות של "כחול-לבן", אני, כמו מי זה היה קטן הזקן בקרטה, אני עור-פעם

באתי עם התפיסה שלי הגנה סיני, וחטיבה 7 בסיני. ואז כשרה העברנו גדר

אחד של חטיבה 7 לסיני. הגדרו הזה, היה בסיני גם ביום-כיפור. כי מאז

ישיבה מ"ג (בקר)

הער: אלוף טל:

אני התנגדתי להוריד אותו כי ראיתי בזה השג, שלפחות גרוד אחר שם.
 וכל פעם שהיה לחץ של מפקד הגיס להוריד את הגרוד הזה, וכן הלאה
 הוא היה סיר רץ לרסטט"ל, ואני הצלחתי לעשות לו אוכר. הגרוד הזה היה
 בסיני אבל יתר חטיבה 7 היתה ברמת-הגולן. למרות שלפי החכניות של הפריסה, היא
 היתה צריכה להיות בסיני. בגלל ההפתעה של יום-כיפור וכן הלאה. כך שהשערות
 הלבנות והשחורות וכן הלאה, זה כל הדברים האלה ביחד.

ח. לסקוב: אני אבל רוצה להבין את הקרחת.

הקרחת היא ש- החראה אין. העלת סואץ איננה תוצאה מיכשול נ.ט.
 שעליו אפשר להרוג את הצבא המצרי שעובר. הכוחות הניידים הם כוחות סדירים
 מצריכים לתאוצה להשמיד את הצבא המצרי, לפני שהוא עובר, כי אנחנו לא
 מעוניינים להתזיק שם. אבל המעוזים, אגם נקודה מסען. ובהעדר התראה
 והיות העלת סואץ אינה העלת נ.ט. אין מה לעשות? אני רוצה להבין
 את הקרחת. לא את השערות הלבנות ולא את השערות השחורות, את הקרחת?
 אלוף טל: אני לא חולק על אף מילה, פרט לתיקון הגדרה. העלת

סואץ לא היתה מכשול נ.ט. כי היא לא היתה מכוסה באש.

ח. לסקוב: זה מה שאני אומר - מאחר ולא אג היה מפקד חטיבה קודמת

ששאלתי אותו: אם העלת סואץ היא מכשול נ.ט. הוא אמר לי -

כן. אמרתי לו - היחכן ותיא לא מכוסה לא בחצמית ולא באש? הוא אמר לי -

היא העלת נ.ט. ואז סכר איזה הלצה גסה ויצא.

אלוף טל: אני אומר - יש לנו היום העלות נ.ט. גם ברמת-הגולן

סואץ -
 וגם בגושן - בצד השני של התעלה. העלת אצא היא העלת

נ.ט. לפחות פי אלף או פי מליון יותר טובה מעלות הנ.ט.

ח. לסקוב: זה חלוי בדגים כמובן.

אלוף טל: אלא מה - נ.ט. העלת נ.ט. טובה, הלא טובה ברמת-הגולן,

אם היא מכוסה בכיסוי האש שלנו, מאשר העלת סואץ שהיא

סופקה. זה ברור. אבל כשלעצמה היא מכשול.

ח. לסקוב: זה מה שתאנגלים קוראים - "כיסוי אנטי טנקי יעיל"

י. ידין: אין מי שמכסה את זה באש. כל ביצור בעצם זה נכון בכל ביצור

ישיבה ס"ג (בקר)

הערות אלוף טל

י. ירדן:

זה אחד מהסניפים האלמנטריים - מלמדים ס"כ - שכל ביצור אם הוא לא מכוסה בכוח ובאש, הוא לא ביצור. אצא

אני רציתי אבל לשאול אותך אצאשאלה, בקרא לזה פרובוקטיבית, היא לא כל כך פרובוקטיבית - אתה אומר - מה שאמרת על הקוצפציה של בר-לב, אני הכנתי, זה לא מענין אותי ברגע זה. אתה אומר - שאילו היך מבצעים את התכנית שחל במלואה, אתה משוכנע שבתנאים של יום-כיפור, כלומר, כלומר, בלי הזנת כוחות מהדרום לצפון, אבל גניח שלא היך תופסים אותנו בהפתעה, זה היה עונה לפי דעתך על הסיטואציה כפי שהיחה?

אלוף טל: אני משוכנע.

י. ירדן: עכשיו, אמר לנו מפקד חטיבה שהוא היה אחראי על הגיזרה הצפונית של החעלה - שהוא, סליחה, לא מפקד חטיבה, מפקד גדוד בחטיבה הזאת 68 ס"א, הוא אמר לנו - שהוא גם כן משוכנע שבמצב הזה, אילו הסנקים הסנפירים, כפי שלמדנו ביטויים - הדגים, פה זה סנפירים - אילו הסנקים בין המעוזים היו בזמן, ולא בגלל סיבות שהם לא היו - הוא משוכנע שבתנאים של אז, גם כן היו מחזיקים. מה לפי דעתך?

אלוף טל: לפי דעתי הוא מחזק את הטיעון שלי.

י. ירדן: ז"א, על אחת כמה וכמה?

אלוף טל: אם יש פה לוח וגיר, הייתי מראת בצורה הכי משונה.

היו"ר אגרנט: אין לנו לוח וגיר.

י. ירדן: סנפירים זה היה חלק מהתפיסה שלך?

אלוף טל: לא. הסנפירים זה קשור עם "שוכה-יונים". יש שני דברים

מאד מורכבים, גיסיחתי להכין את זה לוועדה. אחד זה "שוכה יונים",

שני זו הצחת החעלה. אני אגיע לזאת. הסנפירים - בדרכי הביצוע, בדרך מקנטרה צפונה. דרכי הביצוע צרות מאד, דרכי האורך שלהם, ואז, יש מקומות שהרחיבו אותם, כדי שיהיה מקום לסנקים להתפרס זה הסנפירים.

ישיבה ס"ג (בקר)

הער: אלוף טל

י. ירין: זה דרכי הפלסטיק האלה?

אלוף טל: כן זה הסנפירים.

י. ירין: סנפירים זה רק ענין של הגדרה?

אלוף טל: זו לא הגדרה. זו הגדרה תלויה בהקשר. כל מיני אנשים קראו

אחרת.

היו"ר אגרנט: מה בדיוק זה הסנפירים?

אלוף טל: זה סתם **אצטאט** מעבר על האדמה - תשתית. מקום שטנקים

יכולים לעמוד עליו ולא שלקוע בביצות וכן הלאה.

י. ירין: זה הסנפירים המקוריים.

אלוף טל: מצד שני, לכל מיני מקומות שהכשירו לטנקים מתוסף מקום,

יש אנשים שקראו סנפירים.

י. ירין: זה סגן רמפות כאלה?

אלוף טל: **אצטאט** לא, זה לא רמפות. תשתית.

י. ירין: תשתית פלוס רמפה. כך הסבירו לנו.

אלוף טל: אני אומר זאת, כי כל אחד קרא לזה איך שהוא רצה.

אם נדבר **אצטאט** לא בסנסטיקה. העמדות של **אחטנקים**

כמעלה היה מורכב כך - קודם כל הסוללה. סוללה לאורך החעלה. (ב) עמדות

פלאכותיות שחרות יותר בעומק, בצורת סוללות. כלומר, שטנק יוכל לבוא

ולתפוס מחסה מאחרי סוללה. ודבר שלישי - זה משוט הכנה תשתית על האדמה

במקום שטנקים שוקעים וכן הלאה, שטנק יוכל לעמוד.

י. ירין: אם אני הכנתי נכון, מבחינה סנסטיית דוקא - במסך הזמן

אתה אומר, ב'רגון של פיקוד הדרום, **אצטאט** כל עמדת

טנקים מוכנה מראש על יד החעלה קראו לה סנפירים. זה נכון?

אלוף טל: אני לא בטוח. יש טנקיסטים שכן קראו לזה כך וכאלה שלא.

י. ירין: כלומר יש כאלה ויש כאלה.

אלוף טל: אחסול דברתי עם שני קצינים צעירים שנלחפו שם, והם

קוראים סנפירים רק למה שכודכי הביצות.

המסך דבריו רשמה א.א.

ועדת חקירה 3.1.74

ישיבה מ"ג - בקר

הער: אלוף י.טל

זה כל גדוד עם האסכולה שלו ועם הג'רגון שלו.

י.יריין: אתה אומר: אם מפקד הגדוד הוא צודק ואתה חושב,

שיש על זה משהו צודק, - על אחת כפה וכמה אילוא

כל הקונספציה היתה סוכנה - זאת התשובה שלך.

לנדוי: האם ההערכות שלך, לפי התכנית, היתה מספיקה כדי

לכסות את התעלה לכל אורכה במקרה של התקפת טוטאלית

כפי שהיתה?

י.טל: בהערכות שלי - וזה אחד הדברים שאני ביהוד שמתי

ארגומנטציה בכל זה - בהערכות שלי, בערך על כל

4-5 ק"מ היו ארבעה סנקים. כלומר, ההערכות שלי גרסה סגירה ממש הרמטית

של התעלה, מבחינת שליטה בתצפית ובאש, אבל לא אש של הסנקים האלה - כי

הרעיון אצלי היה שאת הסנקים האלה האויב לא רואה אף פעם - אלא הם

נעים מאחרי סוללות בשטח הסת.אלא, בחוץ הטנק, יש צופה ארטילרית, אאאאאאא

וכניגוד לשיטה רגילה של פרישת ארטילרית, כל מחלקה כזאת יש מאחור סוללת

ארטילרית שהיא קשורה רק אליה. והצופה ארטילרית הזה מוריד אש ארטילרית

על מטרות ולא על סנקים. זה לאחזקה השוטפת.

לצרכי התקפות-נגד וכן הלאה, כשיטה שלי, שלש מחלקות

כאלה, שתארחי כעת, שהן לרוחב התעלה, מהוות יחד פלוגה. המ"ס, מפקד הפלוגה
אחת

הזאת, כפקודה אא במקרופון, יכל חוץ עשר דקות-רבע שעה, לכנס יחד את שלש

המחלקות ויש פלוגה במקום. מאחוריו, בקד התעוד ס, יש פלוגה נוספת,

פלוכדת, שחונה וקצח מתאמנת ונוסעת הלוך וחזור אם מפגיזים אותה. פלוגה

זאת, גם כן יכולה להצטרף. זה מהלך של עוסק בהגנה, בנוסף לסגירה הרמטית

של התעלה. ועוד יותר אאאאאא מאחור יש פלוגה שלישיית של הגדוד, מחוץ

א.ג.

ישיבה ס"ג בקר

העדי אלוף י.טל

לסרוח ארטילריה של המצרים, זו פלוגה שנמצאת במנוחה, היא לא בסכנה שהיא תהיה חחה אש, ואנשים יכולים לנוח וכן הלאה. ושם נמצא גם מפקד הגדוד. כלאמר, זו גיזרה צרה וארוכה, כשגדוד ערוך לעומק בשלשה דרגים, ע"י גדוד כזה, יש הגדוד הסכך שלו. שלשה גדודים כאלה יחד, זה חטיבה. כתוצאה מזה, שתי חטיבות היו צריכות להיות אצלי בקו התעלה, ערוכות בצורה כזו לעומק, וחטיבה שלישית בכלל עתודה מאחרי שתי חטיבות אלה.

י.דין: זאת נקודה חשובה. בעצם אני מבין עוד דבר אחד - נקרא לזה פשרה או לא פשרה - לפי התפישה שלך, היו צריכות להיות שלש חטיבות שריון באופן קבוע שם.

י.טל: לכן, טענתי שצריך להביא את חטיבה 7.

י.דין: בדיעבד, אני מבין, שבנו את זה על שתי חטיבות שריון פלוס שתי חטיבות רגלים, כביכול, מגוללות, שמחזיקות את המעוזים. אבל היה עוד הבדל, אולי בגלל השוני, לפי התפישה שלך שאמרת, שתי חטיבות נמצאות קדימה עם העומק שלהן פלוס חטיבה אחת מאחור, אבל בדיעבד לפי השיטה כפי שאני הבנתי, ^{כששתי} שתי חטיבות בלבד היו המצב היה הפוך ~~שתי~~ - שכחות יותר קטנים היו קדימה והעיקר היה רחוק מהקו.

י.טל: לא. קדימה הרבה יותר טנקים, להפך - היות ואני מביא עוד חטיבה ואני מחזיק את הקו לפי השיטה הזאת עם טנקים, וצפוף, וחציית רצועה על מכשול ה-ג.ט. הזה, לכן בשיטה שלי בסיני בכלל יש 100 טנקים יותר ובקו התעלה יש יותר טנקים.

ישיבה מ"ג - בקר

העדי אלוף י.טל

א.ג.

י. ירון:

לפי השיטה שלך הבנתי, ש-2/3 מהתה המפורין הוא

קדימה ו-1/3 אחד הוא ברזרבה. מה ששאלתי הוא,

שבדיעבד השיטה של החזקת שתי החטיבות כפי שאני הבנתי - שם קרה מצב הפוך: ששתי החטיבות האלה, כה קטן יותר היה קדימה, ועיקרו היה מאחור. זה נכון?

י. טל:

זה נכון, אבל אני מציע שניכנס לזה עוד מעט במסגרת

שבך היונים וכל הדברים האלה וזה קשור להערכות.

אני הבאתי אתי מאמאחוסר, ובמיוחד סקודה של המטה הכללי מה-5 לחדש לדרום איך להערך. מ-5 לאוקטובר. לפי דעתי, אני רואה שאנשי הדרום מתרוצצים מודאגים עם "שבך יונים", עם פרשת "שבך יונים", היום לכבוד הועדה, ומחפשים נירות ומחפשים תרוצים. לפי דעתי, הם אמריורי לוקחים על עצמם אשמות שהן לאשמות. היום אני מביא אתי סקודה בכתב מהמטה הכללי שירדה ב-5 באוקטובר וסורה להם איך להערך. והם נערכו באמת ונכנכו לפי הסקודה המסכלית. אלא שהם בעצמם לא זוכרים את זה והם מנסים עכשו להסביב ולהצדיק את עצמם על דבר שהם לא עשו. אני הכאתי את זה. זה קומפלקס של "שבך יונים". אני לא מבטיח פתרון מלא של העלומת "שבך יונים", אבל צעד גדול קדימה, בודאי.

אני רוצה להדגיש לגבי הגנת סיני, כשאני אציג בפעמים

הבאות את הערכות המצב - כשחקראו לי - על המלחמות ועל אופי המלחמות ועל

הכוונות של צהל והיכולת של צהל, שם אני עוסק בזה יותר בהרחבה. אבל, כבר

בקונצפציה להגנת סיני, אחד הדברים שהדריכו את אלה שהחזיקו כשיטה הזאת,

זו העובדה שאי אפשר להשען ולבנות על חיל-האוויר והכרחי להיות מסוגלים

לנהל את הקרב הדפנסיבי ולכלום אף אופנסיבה מצריה גם כלי התערכות אפקטיבית

של חיל האוויר בקרב היבשה. וזה כתוצאה מסהלכי ה-...-

ישיבה מס' 2 - בקר

העד. אלוף י.טל

א.ג.

י. ירדן:

אנא אשאל אותך שאלה אחת, כי

אני מכין שבחלקה אתה רוצה לעמוד ביחס לקונצפציה

של אמצעי הלחימה. אל, בזיקה למה שאמרת, אתה אמרת שאחא משוכנע, שהתכנית שלך

היתה עונה על המצב, בדיעבד. אני רוצה כאן לשאול אותך בזיקה לזה; במצב

בדיעבד ראינו שהם צלחו עם כח רגלי גדול, עם נשק אנטי-טנקי, ואחר אשף כך

התפתחו. איך לפי דעתך, התפישה שלך אאא של אז, היתה עונה לנסיבה הזאת של

ה"סאגריס"? אתה צינת גם בקונצפציה שם, בין החולשות של הנקודה שלך, אז כבר

אמרת שיכל להיות שהם יצלחו עם נשק אנטי-טנקי. אבל אמרת שבמשך הזמן נמצא

לזה פתרון". כך אמרת אז. אני טואל אותך, בדיעבד, אילוא היו הולכים לפי

הקונצפציה שלך, מה היה קורה ליחידות הטנקים אאאא האלה שלנו, כאשר המצרים

צלחו עם כח חי"ר גדול שהוא מזויז היה בכסריות עצומות של נשק אנטי-טנקי?

היתה לזה אשאאא א תשובה בקונצפציה שלך ביום כיפור או לא?

י.טל.

א. אני רוצה לדייק. אני לא דברתי על טילי ה-נ.ט.

לכד, ואמרתי "ונמצא לזה חשונה". אני אמרתי: כודאי,

כמו אאא נגד כל שיטה צבאית, גם נגד השיטה שאני מציע, המצרים יפתחו צעדי-נגד.

בין הדוגמאות שאני נותן, אני נותן גם את הדוגמא הזאת. אבל, בשאלה שלך

סונחת ההנחה - וזה אני אמרתי גם בפעמים קודמות - סונחת ההנחה שבאמת יש

פרובלמה של טילי נ.ט. ועכשו רק השאלה היא איך אני חושב היתה מתישבת הפרובלמה

הזאת עם התכנית שלי.

היות ואני שולל את ההנחה שיש פרובלמה, אני מבקר לענות

על זה במסגרת השאלה ששאלתם אותי על מערכות הנשק וטילי נ.ט. אני גם הכאתי

אתי לצורך התשובה לשאלה הזאת, את ההתפלגות הסטטיסטית. לא זה יהיה עיקר ההסבר

שלי על מערכות הנשק. אבל, בין היתר, הכאתי את ההתפלגות הסטטיסטית, אא אטנקים

ישראלים הושמדו על ידי טילי אאאא נ.ט. וכמה ע"י טנקים וכמה ע"י ארטילריה.

ואתם תראו, שהמרחק בין המיתוס והמציאות הוא גדול מאד.

ועדת חקירה - 3.1.74
 ישיבה מ"ג - בקר
 הער. אלוף י.טל

א.ג.

יש הרבה מיהוסיים שאנחנו צריכים לבדוק אם העובדה היא כזאת. היתה שאלה ראשית על זה, נדמה לי של רב-אלוף לסקוב על מערכות הנשק.

י.יריין: אם אתה מבקר לענות על זה אחר כך - זה בסדר.

י.טל: מסבה פשוטה, מכחינת המסודה נדמה לי שאחסול הסכסכו - בצדק - שקדם כדאי לעסוק ולדבר על הקונצסציה של צה"ל.

לנדרוי: יש לי שאלה בקשר למה שקראת קדם ~~אמא~~ ~~לדיוני אמא~~ הסטה הכללי, אני קלסתי, שאתה אוסר: "אם"ן איננו יכול לתת התראה לצליחת התעלה". ~~אין~~ ~~מה~~ היתה אז אלוף יריב. האם זה היה מבוסס על דברי יריב?

י.טל: כן. אדונס, אתם שאלתם אותי גם שאלה על ההתראה ואני מבקר לענות על זה במסגרת הערכות הסצב. אני כבר יכול להגיד לכם מראש, שתנוח דעתכם, אני הכנתי את החוסר ובהערכות הסצב אני דרשתי מאמ"ן, את עניני ההתראה לקבל בכחב, כי חסיר היו ויכוהים, כך שאני אציג לכם בחתימה אלוף יריב, מה הוא אמר לאג"ם על התראה. כך שהערכות הסצב שאני אתן לכם הן סלאות.

אתם שאלתם מה נעשה בשבועיים לפני המלחמה, כדי לקדם את פני הרעה. השופט לנדרוי שאל: מה קרה בשבועיים האלה? בסדר, חשבתם שלא תהיה מלחמה, אבל מה בכל זאת עשיתם?

הכנתי כאן חיק שאספור אותו לוועדה.

זה יהיה מוצג 176.

מוצג 176 יו"ר אברנט:

א.ג.

ישיבה ס"ג - בקר

העד: אלוף י.טל

י.טל

בתיק הזה, אנחנו ערכנו אותו כך: מבחינת תקופות

הכוונות - השאלה שנשאלתי היא על שבועיים, אבל

היות וזה תהליך, זה קצת יותר משבועיים, אנחנו מחלקים את זה כך: תקופה

אחת מ-13 בספטמבר עד ה-25 בספטמבר, וזו כוונות חלקית שנכנסנו אליה

בעקבות הפלת 13 מטוסים סוריים. אחר כך, מ-26 בספטמבר עד 30 בספטמבר,

זו כוונות שבהקשר לכוונות הקודמת ולחגים ולתפישת מאה מערך החרום ע"י הצבא

הסורי, זו התקופה שבין ה-26 לספטמבר ו-30 לספטמבר. בתקופה השלישית היא

מראשון לאוקטובר עד הששי לאוקטובר, וזאת כבר כוונות שנבעה מהפעילות של

הסורים והסורים בתיגבור הכוח בקד.

אני נותן כאן בניר את השתלשלות האירועים

עם שעות ותאכזכים עד ה-6 באוקטובר. אהאאאא לכל דבר שאנחנו נותנים כאן,

אני נותן את הפקודה האורייגנלית ממש שניתנה. התיק הזה מכיל תשובה לשאלה

מה כפועל היה מצב הכוונות כזה ואיזה צעדי כוונות נקט צהל מה-13 בספטמבר

עד ה-6 באוקטובר. זה גם מעובד כבר בשביל הועדה. אנחנו ניתחנו את החומר,

והכנסנו את הסיפוכין על מה זה מסתכן, הפקודות וכו'. כלאמר, אם תרצו לכדוק

בדיוק כמה טנקים או כמה כוחות, ואם תרצו לכדוק אותנו - יש כאן כל הפקודות וכו'.

אני אעבור בקיצור על מה שיש כאן, ב-13 לספטמבר בשעה 13.00

הופלו 13 מטוסים. בשעה 19.15 פיקוד צפון הוכנס לכוונות ספיגה ותיגבור הפיקוד

בכוחות. איזה כוחות? - אנחנו כוחים פה נספחים 1, 2, 3, 4 ופה יש הסדרים עם

הנספחים. כך שאפשר לראות מה בדיוק היה.

ב-26 לספטמבר, הרמטכ"ל הורה על הגברת הכוונות כרמט הגולן

לקראת אפשרות תקיפה סורית. פיקוד צפון תוגבר בארסילריה וטנקים ונקבעו עבורו

כוחות כוונות נוספים. נעשו הכנות ע"י חיל האויר לתקיפת טילים, מטרות עומק

אז וסיוע לכוחות הקרקע. נספחים 7 ו-8. פה ישנם הנספחים ופה רואים ממש

איך כוחות ואיזה פקודות ניתנו. לדוגמא, נספח 7 הוא נספח של לשכת הרמטכ"ל,

2380

ועדת חקירה - 3.1.74

א.ג.

ישיבה ס"ג - בקר

העד אלוף י.סל

של הרמטכ"ל, אשר מופנה אלי, אל מפקד חיל האויר ואל ראש אגף הסודיעין, לפעולה, ולא לוף פיקוד צפון וראש מחלקת מבצעים. (העד קורא מתוך המסמך) מנדון: הגברת כוננות ברמת הגולן. תאריך 26.9.73. החל מהיום ועד להוראה חדשה, תוגבר הכוננות לקראת אפשרות תקיפת סורית ברמת הגולן. חיל אויר: יהיה בכוננות לתקיפת סערך הטילים בסוריה מ-6 עד... חיל אויר יהיה בכוננות למתן סיוע מידי לכחות הקרקע במקרה של תקיפת סוריה, במקביל יכין חיל אויר יעדים לתקיפת בצפון סוריה, ב-2+ והיום תבוצע "קשת", ברמת הגולן.

פה אני רוצה להסביר, קשת שהזכרתי קדם זה לא קשת זאת. קשת שהזכרתי קדם זה הרדאר האישי. "קשת" שאני מזכיר פה זה שיטה של צילום אויר נגד הטילים, שהמסוס סס בשיטה...

(העד ממשיך לקרוא מהמסמך.) ארטילריה: יעלה צוותים לסוללה של 175 מ"מ לרמת הגולן, גודר 405 יהיה בכוננות לפרישה. שריון: פלוגה סנקים ברמת הגולן, עמדה לצאת לחמש - לא תצא לחופש. צוותים של פלוגה אחת עד שחיס מחטיבה 7 יעוכבו ויעלו לרמת הגולן. בטחון שוטף: סגירה דרכי המערכת להנועה טילים.

כאן, נחתי דוגמא. נחתי דוגמא גם על מסמך 8. מסמך 8 בעקבות זה, זו הפקודה שהמטה הכללי הוציא לכצוע לכחות וליחידות, בהמשך לסיכום שלנו. כל הדברים האלה נמצאים פה בתיק, מסודרים ומסומפרים וקל מאד למצוא ולעקוב אחריהם.

זו הייתה הוראה הרמטכ"ל.

ב-30 לספטמבר, הורדה רמת הכוננות של יחידות הארטילריה, שהיו בכוננות עבור פיקוד צפון - נספחים אדומים 10 ו-11 ופה זה סופיע.

ועדת חקירה - 3.1.74
ישיבה מ"ג - בקר
הער אלוף י.טל

א.ג.

בליל הראשון לאוקטובר, ערכנו חרגיל גיוס לחסיכה של פיקוד הצפון, שצריכה להיות סהר בשטח.

בראשון לאוקטובר, הרמטכ"ל הורה לתגבר את החסיכה של רמת הגולן, להשלים אותה לשלשה גדודים ולהציב, לרענן את הצבת ה"איברי" - זה רקסות ארטילריות לטווח ארוך וכו' - ולהכין את חכניה המיקוש במיכשור לרמת הגולן.

בראשון לאוקטובר, הוצאה פקודה ... 1.00 ע"י אג"ם מבצעים, שמפרטת את החיגבורים ואת הכוננות לפיקוד צפון ופיקוד דרום, וכן פעולות חכנה נוספות לאפשרויות של התפתחויות. גם זה מופיע בנספחים.

ב-3 לאוקטובר, פיקוד צפון דרש, ואושר לו ע"י ~~אחראי~~ המטכ"ל, כל מיני ~~אמצעים~~ משימות התבצרות נוספות.

ב-4 לאוקטובר בוטלו חופשות של כל צוותי הטנקים והארטילריה.

ב-5 לאוקטובר הוראה הרמטכ"ל לביטול חופשות חיל האוויר

והחיגבור ~~אח~~ צפון ודרום בכל סדר הכחות הקיים בסדר.

י.ידין: זה כוננות ג'?

י.טל: זה היה ב-5 לחדש.

י.ידין: השאלה שלי היא של מינות. לנו נמסר שב-5 לחדש הוצא

מצב כוננות ג' הכוונה לזה?

י.טל: לא. זה לא זה. זה היה לפני זה. זה היה ב-8.25 בבקר.

ב-10.45. הכרזה מצב כוננות ג' והפעלת הסמל - סוצב

פיקוד עליון. וזה גם כן מופיע פה בנספחים.

אד

הער : אלוף י. של

י. של (המשך): בשעה שחיים ב-5 לחודש; הנחיות סגן הרמטכ"ל לארגון גיוס המילואים ואפשרות של הפעלת הגיוס במהלך יום הכיפורים.

היו"ר אגרנט: זה היה בשעה שחיים - הוראה לגיוס המילואים?

י. של: לעשות הכנות - זה היה ביום ששי; לעשות הכנות מעשיות כדי שאם נצטרך לגייס ביום כיפור, שמכונת הגיוס תפעל. אפילו הרב הצבאי קיבל תדריך שלא יפריע.

נכנצאל: מה פירוש ?

י. של: לפי פקודות המסכ"ל משבתות וחגים אסור להפזר, ובוודאי יום כיפור. קראתי אותו אלי ואמרתי שנתתי הנחיות לכוננות לגיוס מחר, והסברתי לו, שאם זה יקרה - זו מלחמה, כי יש לנו ידיעות די ברורות, ושלא יתחיל לעכב ולערער. הוא יכול להודיע לרבנים הפיקודיים והאחרים להפסיק את זה לפני שהוא יודע שזה באמת פיקוח-נפש, אז אני קראתי אותו ביום המישי ותדרכתי אותו מראש.

היו"ר אגרנט: זה היה ביום המישי או ששי?

י. של: זה היה ביום ששי, ה-5 לחודש.

ידין: והוא קיבל את התדרוך, כמובן?

י. של: הוא לא קיבל בקלות. הייתי מוכרח להראות לו כמה ידיעות, להתחנן אליו שלא יעשה מזה רעש יותר פדי גדול, כי אנחנו שמרנו מאוד על סודיות. הייתי מוכרח לשכנע אותו שמש באמצעות "פיסיקל אווידנס", שאנו מדברים "ביזנס". הוא בא עם מסגן שלו.

ידין: השאלה שאני שואל כרגע היא לא רטורית. האם בסופו של דבר

היו הפרעות בגיוס בגלל זה?

י. של: לא, הם נחלילה.

הער : האלוף י. של

י. של (המשך) : בשעה שמונה בערב הוצאה פקודה - אשור מס. 2, שמפרטת את התגבור הפיקודי בכל הסד"קים, הסדיר וכן הלאה, הפקודה הזו - אשור 2 - היא מופיעה במסמכים, בחיק, והיא לפי דעתי אחת מפקודות הפסגה הכי חשובות לצורך בירור העניין על-ידי הוועדה, כי זה כדיוק נובע לשובך יוניס". זוהי פקודה המפרטת כדיוק איך צריכים להתפרס הכוחות.

ידין : מה מטרה של הפקודה ובאיזה צבע היא מופיעה?

י. של : היא נספח ירוק מס. 26.

לסקוב : מהי יצאה?

י. של : היא יצאה בשעה שמונה בערב, אבל היא יצאה כפועל יוצא אחרי

מיאומי פטה במשך כל היום.

לסקוב : עם הפיקודים?

י. של : עם הפיקודים, זהו סיכום בכתב של כל מה שסוכם בעבודה פטה.

לסקוב : עד שעה 20.00 הפיקודים ידעו מהם תוכנה של הפקודה?

י. של : הם ידעו, כי תכננו אותה יחד אדם, הנייר שאדם רואים - זוהי

הפקודה הסופית בכתב, אבל זה על-סמך עבודה פטה במשך כל היום

עם הפיקודים.

היור אברנט : אתה אומר : תגבור כל הכוחות הסדירים..

י. של : לא רק התגבור, אלא גם איך הם צריכים להיפרס בשטח, הוויכוח

הזה למת/ל^לג שתי חשיבות בשטח ולמה חשיבה אחת היתה פאזון

וכו' - הוויכוח הזה, פיקוד הדרום מנסה להגן על עצמו בעניין זה, אבל זה לא

פיקוד הדרום; זה הפטה הכללי הוא שנתן את הפקודה הזו.

תענו אלוף י. של

י. של (תמשך):

אני חושב לכן שזוהי פקודה חשובה גם בתקשר לכל
 הקומפלקס. אני אקרא מה שכתוב רק על פיקוד דרום:
 "פיקוד דרום - לפרוס סנקים בהתאם לפירוט. משיכה 14 בקו קדמי. מסגרת גרוד
 לכל גיזרת." זאת אופרה, שזה לפי החלוקה של זמן רגיל.

יריגו

זה מה שאמרו קודם, שלפי התפיסה הזו - שליש קריפה,
 ושני שלישים מאחור.

י. של

"משיכה 401 באזור כיר-אפרה וחג'ירי. משיכה 460 -
 זהו בית-ספר לשריון - עם שני גדודים תמקם באזור
 רפירים." בשפה אחרת, המטכ"ל הורה את הפיקוד להתזיק משיכה אחת בעלה
 ומשיכה אחת בכיר-תפרי -ג'ירי, ומשיכה אחת ברפירים.

למקובו

מתי תנייר הזה הפך להיות "אמקטיב"?

י. של

כאשר הפקודה יצאה, רוב הכוחות כבר היו במקומות
 שמה כתובים בפקודה.

בבנצאל

מתי יצאה הפקודה?

יריגו

בשעה שמונה בערב ביום ששי.

תתאמתאמתאי. של

אני רוצה בכל לשון של אזרה עוד פעם להסביר:
 הפקודה הזו היא בשעה שמונה. היא מסכמת תהליך, היא
 לא מתחילה תהליך. התהליך התחיל במשך כל היום, וכאשר הפקודה המסכמת יצאה,
 רוב הכוחות היו כבר במקומות שכתובים פה. אנו נוהגים לעבוד בשיטה של
 תיאומים ופקודות בעל-פה. הפקודה אחר-כך באה לתת סיכום, כיסוי פורמלי
 בכתב לדברים.

הער י. טל

נכנסאל: שאלות כינניים לבכי איזה פרט שלא שייך לתפיסת הכלליה, אלא

לפנין שאנץ פעם עסקנו בו. במסב כזה, קצינים גבוהים
כמו אלוף פיקוד הדרום והקמ"ן של פיקוד, הם מפשיים להיות בכל מקום בארץ,
איפה שנראת להם.

היו"ר אגרנט: זה היה ב-4 לחודש.

י. טל: המסב הזה הוא מסב של כוננות ג'.

אם רק פוחד, עוד סלה על השאלה. זהו מסב כוננות ג'.
במסב כוננות ג' כל אחד בצבא צריך להיות על משמרתו. יחד עם זה, יש פה פקודה
פיוחיה שהוצאנץ, שאפשרנו לאלופי פיקודים לשחרר דרגים ואנשים לא חיוניים
מהמסב של כוננות ג' כדי לא להכביד על המערכת. לדוגמה, אנשים בצריפין
אן בתל-השומר, וכדומה, לא רצינו שהם ישארו. אז היינו צריכים להשקיע מאמצים
בהחזקתם בחג וכו'. ולכן הוצאנו סכר מיוחד שלמרות מסב כוננות ג' אלופי
פיקודים וזרועות...

ידין: השאלה פתיחת לבקיה אחרת לגמרי: האם במסב הזה

אלוף, ~~המפקד~~, אלוף פיקוד, או קצינים אופרטיביים - מפורט איפה
הם צריכים להיות, במפקדה עורפית או בחפ"ק ?

י. טל: בשום אופן לא. זה לא מוגדר במסבי כוננות. זה מוגדר

בהדרוכים האופרטיביים. בכל תכנון אופרטיבי מופיע גם

המקום של המפקדה.

ידין: אבל זה מוכן פאליו שבמסב כוננות ג' הפיקוד צריך

להיות בשטח הפיקוד שלו, ולא בחיפה, למשל.

הער : י. של

אני מבין את השאלה ואני רוצה לענות עליה ↓ בדיוק רב.

י. של :

הוצאנו את הפקודה הזו ביום ששי בשעה 11.30.

הוצאנו הוראה: ראשי אנפים במטכ"ל, אלופי פיקודים ומפקדי זרועות רשאים להחליט

על תריגים והקלות כמצב ג' כתנאי שאין פוגעים בכוננות המערך הלוחם ובכוננות

הגיוס של מערך המילואים. זאת עשינו בשביל להקל על המערכת.

אני רוצה לשאול אותך שאלה קטנה פה. אני מבין שאת

ידין :

האשובות עוד נקבל. אבל זה מעיק עלי. אנו נקבל

את החשובה בדרך אחרת, אבל אני כמעט בטוח שיש לך תשובה שלך. כי זה שייך לפקודה.

אנחנו קיבלנו עדות שביום ששי בצהריים - אמנם הפקודה

היא ביום ששי בערב, אבל אתה אומר שהיאופים היו כל היום - שהשיבה אחת גולני

שלחה בצהריים גרוד אחד לחופש לדרום, גרוד שני של אותה השיבה היה בשעה שחיים

כבר גם כן בדרך ללכת לדרום, אבל תפסו אותו במקרה ועצרו אותו.

זוהי הפרה משמעת גסה.

י. של :

בשני המקרים זוהי הפרה משמעת? אין פה סעיף האומר

ידין :

שהשיבה גולני יכולה ללכת. אל תשכח שצריך היה להיות

לתם כנס.

בשום אופן לא.

י. של :

אתה ידעת, אנכי, על כך?

ידין :

לא, שמעתי על כך אחרי המלחמה.

י. של :

כתוב: "כתנאי שאין פוגעים בכוננות המערך הלוחם"

לכן לשום אלוף לא הייתה סמכות לאשר.

- ידין: להיפך, אלוף פיקוד הצפון טוען, שהוא לא ידע על כך
והוא חפס אותם - אצאפכניגוד להוראות, כביכול, - אעצר אותם.
- לסקוב: אגף מיבצעים כאילו נתן אישור לזה.
- י. טל: לשלוח לחופש?
- ידין: כן. זה צריך לחקור את ראש מחלקת מיבצעים, אני לא
שמעתי.
- ידין: אני רוצה לדעת האם במקודה הזו יש סעיף כזה.
- י. טל: בשום אופן לא. אבל אם אג"ם מבצעים נתן אישור - יכול
להיות שהוא שאל את הרמטכ"ל על כך. אני לא יודע.
- אני לא יודע על אישור כזה. ואני יודע עוד דבר, שלשום דרג בצבא לא הייתה סמכות
לחת אישור כזה, חוץ מהרמטכ"ל.
- לסקוב: אלוף פיקוד הצפון אמר שהוא היה מופתע.
- ידין: היות וזוהי נקודה חשובה אני מבקש לחזור לכך.
- אתה אמנם סיפרת לנו על נוהל בלתי-שיגרתי בימי שלום
מכחינה דרג אג"ם, אבל פה, כאשר אנו נמצאים כבר בשלב כזה, ברור שאג"ם הוא
הגורם שרק דרכו זה הולך - ולא חשוב אם זו מחלקת מבצעים או לא. אתה יכול להעלות
על דעתך אפשרות שניחנה הוראה למחלקת מבצעים שאתה לא ידעת עליה?
- י. טל: יכול להיות שראש מחלקת מבצעים שאל את העוזר שלי,
והם פנו לראש לשכת הרמטכ"ל. היאורטיה יש מודל כזה.
- ידין: אני אציג זאת אחרת. אני רוגה להחריף זאת מבחינתך.
- אתה אז לפחות לא ידעת בכלל שיש הוראה כזו?

י. טל: לא ידעתי.

לסקוב: יכול להיות שלגדוד ניתן אישור.

יריין: באיזה דרג? אנו צריכים לאתר זאת בסופו של דבר.

אני מכין שבדרג שלך - לא הייתה הוראה כזו.

י. טל: אני יכול לבדוק זאת עכשיו בטלפון.

יריין: הוראה לשחרר את חסיבה אחת לבן הירקון..

התאמתם התאמתם התאמתם

קיבלנו כאן היאור מזעזע, שבדוד אחד - בדוד 12 - כיום ששי

היה בדרך לחופש. ובדוד שני תפסו אותו בשעה שחיס בראש-פינה ועצרו אותו.

הפיקוד עצר אותו.

י. טל: אני לא ידעתי. אני רואה בזה הפרת משמעת.

נבנצאל: אחרי פרוץ המלחמה לא נחקר באיזו מידה מצב הכוננות בוצע?

י. טל: אני עכשיו מפקד על החזית בדרום. ואינני עוסק בעבודת

המטה הכללי.

יריין: האינפורמציה הזו נודעה לציב כאשר קראנו את התחקיר

בראשותו של אלוף זרע. שם מסופר הסיפור הזה.

י. טל: אני רק יודע שהמטכ"ל במסגרת לקחי המלחמה הקים הרבה

צוותים ללמוד את לקחי המלחמה. אין לי שום מושג אם

הגיעו לזה או לא. אני עכשיו לא עוסק בכך.

אר

ועדת החקירה - 3.1.74
ישיבה ס"ג בכ"גהערות אלוף י. טל

נבנצאל: הוא ביפר מה הוא עשה באותו יום המישי, איך הוא חזר

מהתחנה של הכנס הביחה, ואז צלצלו לו.

ידין: זוהי בעיה אחרת. זהו דווקא גרוד אצא שהיה בקו ונשאר בקו.

המג"ד נקרא ביום ששי לישיבה בתל-אביב. אני מדבר כרגע

על שני הגרודים האחרים של התסיבה הזו, שאחד מהם סמס נשלח לתל-אביב, והשני נתפס

בדרך. זאת למדתי מהתחקיר של המטכ"ל.

הפ"ר אברנט: זה שדיכרנו עליך היה בחופשה בתל-אביב.

ידין: מדובר על גרוד אחר.

הפ"ר אברנט: על איזה גרוד אתה מדבר?

ידין: אני מדבר על שני הגרודים האחרים של גולני, אחד מהם

הוא גרוד 12. מה מספרו של הגרוד השני? היה גרוד

אחד בקו, מספרו . . שמענו את עדותו.

נבנצאל: אתה שואל על הגרודים, ואני שואל על התנהגות של מפקדים.

ידין: אותו מג"ד - צלצלו לו בשעה שלוש אחר-הצהריים ואסרו שיחזור

מייד. זה כבר בעקבות הפקודות האלה. אינני מדבר עליך.

אני מדבר על שני גרודים אחרים.

הפ"ר אברנט: אני תושב שענית עכשיו על השאלה של לגרוד.

י. טל: כן.

על ענין מקום המפקדים שאלת, מהי בדיוק השאלה?

נבנצאל: נחזור לזה.

י. טל:

לשאלה שהיתה - מה נעשה בשבועיים שלפני המלחמה - התיק
והתשובות שלי עונים על כך. אין דבר שעשינו שלא כתוב בתיק.

ידין:

יש לי רעיון. לא באשמתנו, הוא מביא כאן הרבה חומר שכעצם
מייצג את כל הכוננות של המטכ"ל. כאשר יבוא הרמטכ"ל - הוא

כוודאי גם כן ירצה להביא את החומר הזה. האם לא כדאי להציע לראש הלשכה אצל
אמצ של טל, שימסור לראש הלשכה של הרמטכ"ל איזה חומר הוא מסר לנו, כדי שהרמטכ"ל
לא ימסור שוב את אותו חומר, אלא רק חומר נוסף.

י. טל:

אינך מעריך אותנו מספיק. אחפול דיברתי על כך, שאני
ורמטכ"ל .. (ידין ידוע). כתוצאה מזה הייתי כלילה
אצל הרמטכ"ל, וסיכמנו שאני חוסך לו את העבודה. יש דברים שבטח יניחו את דעתכם.

ידין:

זה לא מחוסר הערכה אלא מתוך הרצון להיות בשום.

י. טל:

כל דבר שאנו משאירים כאן - הוא רושם, ואנו מודיעים לו.

היו"ר אגרנט:

אנו נעשה עכשיו המסקה.

אחרי-כן - טק.

אלוף י. טל

אני רוצה לענות על שאלה קצרה אחת, ואחר כך להבנס
לכל הנושא של תהליך גיוס המילואים וביצועו ביום

כיפור.

השאלה הקצרה היא, שכאשר הערכת אמ"ן היא שיש סבירות
נמוכה למלחמה, האם יותר אין צורך בכוננות, והאם האחריות בדבר הערכה חלה רק
על אמ"ן או גם על דרגי הפיקוד. לדעתי האחריות הכוללת חלה על המפקד ולא על קצין
המודיעין. כלומר, אם לקחת סיכון...

היו"ר אגרנט:

אחריות כוללת למתן התראה?

אלוף י. טל:

האחריות הכוללת לא לענין ההתראה, האחריות הכוללת אם

לקחת סכנת את ההערכה ברצינות או לא, אם לנקוט

בצעדים או לא. לדעתי אחריות זו לא חלה על קצין המודיעין, אלא על מי שיש
להעריך את ההערכה של קצין המודיעין, וזה המפקד. כלומר, אם לוקחים סיכון או
לא לוקחים סיכון - זו שאלה של קומנד דסיז'ן ולא שאלה מקצועית. ולכן, ביום
הכיפורים אני חושב שהאחריות חלה על הרמטכ"ל, שר הבטחון והממשלה, ולא על קצין
המודיעין.

נבנצאל

יום כיפור ולפני יום כיפור.

אלוף י. טל:

הפרשה של יום כיפור. מפקד, בכל דרג, יש לו סמכות

אז וקיימת עליו החובה להיות הפוסק האחרון. כש

האחריות הכוללת חלה עליו.

ידין:

בכל זאת אני רוצה להבין, אני מסכים אתך מבהינת

האחריות הכוללת, שזה קומנד דסיז'ן. אבל בעבודת

מטה - זו שאלה שהייתי רוצה לשמוע את דעתך - צנאבדרך כלל בנוי מבהינת
מקודות מסכ"ל כמו מה שנקרא בבנקים "בערכות טובכל". זה בנוי מראש, שאם

בכל דבר, באופן אוטומטי האחריות היא על הדרג העליון, הוא יכול ללכת הכיתה ולא

לישון, וכל המטרה של תפקיד של חלוקת סמכויות לוטר: התפקיד של הדרג העליון

המתאימים הוא לתת את ההוראות הנכונות, את האמצעים למבצע אותם, והדרג המסויים

חייב לעשות את שלו. חייב, אם לא עשה את שלו, הדרג המבצע אשם. אם הוא עשה את

י. יבין:

את שלו, אבל האמצעים לא היוסחאימים או ההוראות לא היו נכונות, ברור שהאחריות הולכת למעלה.

אני בא לכעיה של עבודתה של מטה, של קציני מטה.

יש סקודה מסכ"ל, אני לא יודע סמתי זה, היא הוזכרה לנו, ששם מגדירים את התפקידי של אמ"ן.

אלוף י. טל: אולי הוראת פיקוד עליון?

אולי. לא ששנה כרגע. זה לא פוגע עקרון שאתה אמרת, אחראי דין:

שכסופו של דבר איך להעריך עצה, זאת קומנד דסיוז'ק.

אבל אסאף פסוייס במטה כללי לא נתן את מה שצריך היה לתת באופן נכון, דיכבר, לא שהוא היה פושע, אבל הוא לא נתן. כתוב בהוראות הפיקוד העליון שחפקידו לתת התראה - לא נתן התראה, יש עליו מידה אחריות או אין עליו. בלי קשר עם הבעיה של קומנד דסיוז'ק.

אלוף י. טל: המפקד, אני מציע שנכחין היטב בין התראה ובין

הערכה. אם הוא לא נתן התראה - הוא לא מילא את

תפקידו טובק הוא לא הצליח לבצע את היעוד שלו, את המשימה שלו.

היו"ר אגרנט: ראש אמ"ן?

כן. אבל אני חושב שהתראה כן ניתנה כיום כיסור.

כיוון, מה זו התראה? הצליחו להשיג את הידיעות.

היו ידיעות במאי והיו ידיעות על דחיה לספטמבר, ואחר כך היו ידיעות שמצרים וסוריה הולכות למלחמה. זו התראה. השאלה שאנחנו דנים א בה, לדעתי, זו אחראי דין אמינות ההתראה.

דין: זה כדרגה הגבוהה. אבל הערכה זה חלק מהסודיעין, לא?

אלוף י. טל: ההתראה יכולה להיות גם ידיעה. הערכה לא יכולה

להיות ידיעה. הערכה היא סודיעין. אבל ההתראה -

תנאי מספיק שתהיה ידיעה.

אם למשל, יבוא קצין המודיעין שלי בחזית הדרום עכשיו ויגיד: הצלחתי לשבור קוד, כרגע, או: חקרתי שבוי - אני נותן דוגמאות מעשיות שהן קורות לי יום יום בחזית - והוא סועך שהם יפתחו באש ארטילריה בעיר סואץ, בזמן שהשיירה תגיע. אני לא יכול להגיד שלא קבלתי התראה. וזו היתה רק ידיעה, לא הערכה. הוא בא, הוש הצליח להשיב ידיעה. השגת הידיעה זו ההתראה. זה עדיין לא מודיעין.

אם הוא יבוא ויגיד לי: אני מעריך שהוא מקשקש השבוי הזה ואני לא מעריך שיפתחו באש - זו כבר שאלה של הערכה ולא של התראה. והאחריות אם אני לוקח סיכון או לא לוקח סיכון, אם אני מקבל את הערכה שלו או לא, חלה עלי ולא עליו. כי אני אחראי להחלטה. אני אחראי האם לתת הוראה לחיילים שלי, נגיד, להכנס לכשר ספיגה.

ידין: אני רוצה ללחוץ אותך בנקודה זאת, אם היושב-ראש

ירשה לי. אני מכין כשאתה מדבר על שבירת קוד,

אם כי גם על זה אפשר להתווכח. אני מבין מה שאתה אומר על הערכה כללית, כשאומר ראש אמ"ן: אני חושב שהם לא יילכו למלחמה. המפקד - יקח זאת או לא יקבל. אבל אם באה ידיעה, באות ידיעות מסוכנים מסויימים, וראש אמ"ן מניח במקרה אומר: הסוכן הזה, לסוג זה של ידיעות, לפי דעתי אינו מהימן. לא שהסוכן לא טוב, ולא שהידיעה אינה הגיונית - לסוג זה, התראות, הסוכן הזה אינו מהימן. האם המפקד, גם בחוקף תפקידו צריך להכיר את הביאוארפיה של כל סוכן וסוכן וכו', או שהערכת מהימנות הסוכן, לא הערכה אם ה... האויב יעשה מה שהסוכן אומר, האחריות של מי זה? זה משפיע כמובן. אם בא אליך אחד ואומר: שכרתי קוד. המפקד יכול להגיד, שקו"ד יש לזה מהימנות של 99% נניח. הבעיה שלך היא, האם אמנם יבצעו את הדבר או לא. אבל אם הוא בא מביא עדות ואומר: הידיעה אמנם אומרת שזה לא תרגיל אלא זה מלחמה, סוכן מצויין, בעניינים אלה אנחנו לא סומכים עליו. האם אתה מניח שהמפקד צריך

צריך להתעלות בקומנדו דסיז'ן גם להעריך את המהימנות של הסוכן?

אלוף י. טל: לא. אבל, א) זה לא הדוגמא של יום כיפור. ו-ב) אם

נשאר עוד בצד של ההפסטה, נחזור לדוגמא של חזית

הדרום. נניח שאומר לי. קמ"ן: קלטתי כעת ידיעה אלחוטית שהם יפתחו באש, אבל

אני חושב שזו הטעיה, או אני חושב שזה היה פספוס שני קשרים פספוס באלחוט.

אני לא דורש ממנו להעריך אותה. אבל, אם באותו זמן גם מודיע לי מפקד שלי

בגיזרה, שהמצרים סורידים רשוחה הסוואה מהחוחחים - זו אחריות שלי אם אני לוקח

את הסיכון או לא. אם באותו זמן אני רואה שכל הצבא הסורי על הגבול, וכן הלאה,

את הסינטיזה הזאת אני כבר לא דורש מהקמ"ן שלי. הלא צריך להבין, בפתחה שלך

הסכמתי לכל מלה שאמרה, אבל מה, אנחנו לא מדברים פה סתם על בעלי מקצוע ועל

קציני קמ"ן ועל מפקדים, על עשיית הפונקציה של הקמ"ן. לא על זה אנחנו מדברים.

אנחנו מדברים על התחום שהוא הפונקציה הראשית והיעוד של המפקד. הלא כל היעוד

של המפקד מתמצה בדבר אחד בסופו של דבר - בבטחון המדינה ובכוננות המדינה.

זה כבר חורג מתחום המקצועי של קצין המודיעין שלך.

לא, לא, על זה אנחנו לא מדברים.

ידין:

אלוף י. טל: אמאמא למה זה קשור לקומנדו דסיז'ן? השאלה היתה, האם

זה קומנדו אמאמא דסיז'ן, אם מותר לי לפרש את

השאלה, או האם זה נשאר בתחום המקצועי של בעל המקצוע, כמו: הרופא אמר לקחת

אספריין - קח אספריין. אם זה היה רק רפואה - אולי באמת צריך רק אספריין. אבל אם

כרוכה בזה פרובלמטיקה נוספת של עצם השאלה ל האדם, נגיד, להתחתן או לא להתחתן,

וזה גם קשור עם אספריין - לא הרופא מחליט, אנחנו מדברים על עצם המהות והיעוד

של מפקדה, של מפקד.

אם. אם אמ"ן אומר כהתייעצות על כחול-לבן שהיתה

ידין:

באפרייל, אם הרמטכ"ל אומר שבשביל לבצע חכניה מסויימת

הוא זקוק להתראה של כמה ימים, וראש אמ"ן אומר לו: אתן לך התראה של כמה

ימים - שוב אתה יכול להגיד שהקומנדו צריך לומר: מה זה אתה תתן? אתה קבלן?

איך תיתן? איך היית מגדיר פה את האחריות?

אלוף י. טל:

אני מכין איזה אי-ההכנה בינינו. קודם כל, אם

המודיעין שלי יגיד לי, ואני גם אבדוק אותם ואני

גם אסתמך עליהם, שאני יכול לביות על התראה של שלושה ימים - אני כפירוש אכנה על זה שתייה לי התראה של שלושה ימים, את כל הצבא אני אבנה לפי זה. בהחלט כן.

ידין:

ואם הוא לא השיב לך את זה?

אלוף יצ' טל:

אם הוא לא השיב לי את זה - דא נכשל, והוא הכשיל

אנתי. אבל אני טוען, שהוא כן השיב את ההתראה.

היו"ר אגרנט:

בשכילך התראה פירושה ידיעות?

אלוף י. טל:

גם ידיעה היא התראה. יותר מזה, הצבא הסורי היה

על הגבול, זה יותר מידיעה. יש גם ידיעה וגם הצבא

הסורי על הגבול עצמו. זו התראה. אילו התראה היתה רק ודאות - לא היינו יכולים לדבר בפוטנציה של התראה. היינו אומרים כשיורים - סימן שיש מלחמה. ולכן, אצלי התראה זו עצם הידיעה.

סקוב:

אני רוצה להכנס לא לענין של מונחים מה זה התראה ומה

הערכה, אלא אג"ם אני מכין אחראי על התורה, הצד

התורתי של זה"ל. ~~אם כל האמצעים~~ הצד התורתי הוא בידי אג"ם.אלוף י. טל:

כן.

לסקוב:

לא יתכן שאין קשר, או שקצין המודיעין, מי

שלא יהיה, אינו מודע על הכוונות ועל המצב של

כוחותינו; לא יתכן מצב שקצין המודיעין אינו מודע על אותם דברים שאנחנו

פגיעים להם, אנחנו - דרג הפיקוד ובכל המקומות - הוא חייב את זה לדעת,

מפני שבס לא נתכן שהתפקוד עושה את הערכת המצב בלי שאג"ם הגיש את הערכת המצב

שלו, לאחר שנשמעה הערכת המצב של המודיעין. זה נושא ראשון.

נושא שני שאני לא כל כך מכין את החלוקה שלך

להתראה ולהערכת. לפניך הערכות האוייב, אתה מהערכות האוייב יכול להוציא מה

יכולות להיות הכוונות שלו? אתה יכול להוציא מה הכוונות שלו? מהפריסה מה

לפנים, מה מאחור ומה משולב בתוך מה, אתה יכול להוציא פחות או יותר איך הוא

מתכוון לעשות את המלחמה שלו? ברגע שאתה יודע שיש לו כוונות, אתה מזה יסל

אאאאאא

להוציא גם התראה על הכוונה האפשרית שיכולה להיות לו, ואז אתה באג"ס צריך להציע לראש המטה הכללי או לאלוף הפיקוד: אני לא מציע פעולה כזאת, ואז יש קומנד דסיז'ן.

יש לך כל הנתונים. זה שנחמזל לך מה שאתה קורא התראנית, כלומר יש לך מישהו שיושב משפט כמותרו של מפקד המחנה השני והשלישי ואומר לך: אנחנו מתחילים לתקוף הערב בין הערביים - זה יותר "לסט מיניס אריינג'מנטס" כשכיל לפגוש אותו עם מכסימוס שליחרון, לאחר שעשית לפני כן את כל ה"לסט מיניס אריינג'מנטס" לפיאקא הערכת האויב והכוונות שלו שהיתה אצלך. אני לא מדבר עכשיו על המקרה. אלה הם דברים חורתיים,

האם הם נכונים או לא נכונים?

אלוף י. טל: הם נכונים, זה א. ב) אני לא עשיתי אבחנות בין

התראה והערכה, אלא בין ידיעה והערכה. ואני אסרתי, שאני לידיעה גם כן פתיחם כלאמא כלהתראה גם הידיעה שהצבא עשא הסורי על תבול, המודיעין הודיע לי שהצבא הסורי על הגבול. זו ידיעה, זו לא הערכה, וזו עובדה.

לכל יתר הדברים שאמרת, אני מסכים במאה אחוז.

במקרה הספציפי שאנחנו דנים עליו, זה היה דיוק כמו שאתה אומר. ולכן אני אומר... ואני אסביר למה זה היה דיוק.

לסקוב: אז אני אגיד לך שזה לא היה בדיוק.

אלוף י. טל: המפקד, חן לי רק לאמא להגיד למה זה היה בדיוק. אתה

תיארת את הסצנריו ואני אגיד בדיוק.

לסקוב: לא. אני תארתי תורה. אני עוד אתאר לך סצנריו. אמ

הסצנריו הוא זה: סכר של ה-1 בחדש, עוד סכר אחד

של ה-1 בחדש. אחד אומר שמזיזים כוחות וזו כנראה מלחמה, השני אומר שזה תרגיל שיהפך למלחמה, וכך וכך יתקפו. והידיעה הזאת לא באה רק למודיעין. היא באה למודיעין וגם לאג"ס. אלה שמחליטים ומסכימים לדעה שהיות והמקור לא טוב - זו לא הודעה. אחר כך בא צילום אוויר ב-4 בחדש. על פי התורה צריך היה לשלף את כל הדברים האלה קודם, כשכיל לבוא ולהגיד: אולי מה שכיטלנו ב-30 בחדש, זה בכל

זאת נותן אינדיקציה יותר הדוקה. אבל זה לא נעשה. לא אג"ס, לא אמ"ן - אמר שהסבירות נמוכה. ועוד דבר: אמ"ן על פי התורה גם מספק מודיעין לפיקודים. פיקוד שנוגע בדבר - לא קיבל את הידיעה. פיקוד שקיבל את הידיעה ונקט בפעולה - התחילו לעשות לו בירור איך זה נקט בפעולה.

זה הסצנריו שאליו עכשיו אתה צריך לענות לי איך

החורה עובדת.

קודם כל הדבר האחרון שאמרת שהפיקוד קיבל או

אלוף י. סל:

לא קיבל מאמ"ן - אני לא יודע. מה שנוגע לכל יתר

החורה שאמרת, א) אני מסכים לתורה, ו-ב) במקרה הספציפי הזה זה היה בדיוק לפי התורה, ותיכף אני אסביר לועדה. יותר מזה - אמרתי לועדה, שבפרקטיקה אג"ס לא היה שותף אקטיבי לכל התהליכים האלה בתהליכי הבטחון השוטף. אמרתי בפירוש לועדה, שכמה שנוגע להערכות מצב, אני עומד להציב לועדה את הערכות המצב של המטה הכללי. אני אסמך לקבל הערה תורחית. בהערכות המצב זה עבד בדיוק כך.

במקרה הפרטי הזה - בבקשה: א) התכרר שמעוך החירום

הסורי חפוש. הגיעו ידיעות שהם מתכוונים לחקוף. הגיעו ידיעות שיש חרגיל במצרים ויש כוננות עליונה במצרים. הידיעות האלה הופצו בדרג המטה לכל הנוגעים בדבר: לראש הממשלה, לשר הבטחון, לרמטכ"ל, לראש אג"ס. על סמך זה נעשתה הערכת מצב. אג"ס העריך את המצב שזה מלחמה. היחה החיעצות אצל הרמטכ"ל. בהחיעצות אצל הרמטכ"ל אג"ס חלק על השקפת אמ"ן שהסבירות נמוכה.

זה הכל יהיה בחשובה? זה הכל עוד חתן לנו.

ידין.

אני כבר אמרתי זאת אתמול. אג"ס לא רק אמר

אלוף י. סל:

שזה כן מלחמה, אלא אג"ס נחן את הפיט-בק למודיעין,

בפ. ישה מיוחדת חסרת תקדים במשך שנה וחצי, כשקראתי אותם והזהרתי אותם שאולי הם מופחים גדולים באויב אבל הם לא מבינים את האימפליקציה מההערכה שלהם.

(אחרי כן רשמה או)

טלאם
כי/הם טועים לא יהיומי שיעצור את האויב, אהא

הטורים וחיאתרי להם בדיוק את המערך. אמרתי

אתמול לוועדה אמרתי להם, אם זה יהיה ביום, אולי הסיבה סוריה תיחלל
~~ההתקפות-המלחמה~~ במחלקתסנקים ישראלי, ואם זה יהיה בלילה גם זה לא.
 ואמרתי להם אני מזהיר אתכם כי אתם לוקחים על עצמכם אחריות כבדה
 מאוד. כלומר, הם קיבלו את המידבק הסודיית מה המשמעות של הסיכון הזה,
 מבחינת כוחחינו. בהתייעצות אצל הרמטכ"ל אג"ם לא הסתפק בזה שהוא אמר
 שזה כן מלחמה אלא בהתייעצות אצל הרמטכ"ל אג"ם עשה שחזור של כל הסודיעין
 ושל ההתפתחות בזירה במזרח התיכון מחודש מאי עד אוקטובר ואני אגיד
 את ראשיהפרקים: הזכרתי שבמאי אסאד התחיל לדחות את ההתקפה לספטמבר
 ואנו ידענואת זה, כי אין לו ציוד, הסכרתי שעקבנו אחרי ההצטיידות שלו
 הוא הלך אל הרוסים וקיבל את הציוד; הזכרתי שבאוגוסט הם הקימו מערך
 טילי נ"מ אפקטיביים שבפירוש הפסקנה היתה שהוא מתאים למתקפה לא רק למבנה.
 הזכרתי ש רוסיים שבהם שכנעו את הקצינים הסודיים
 שיש בכוחם לכבוש את המה הגולן, והזכרתי כי כל מערך החרוט סודי כעת
 מונח על תכול של נו, ושלנו יש רק כך וכך סנקים, ושכמצרים יש חרביל
 כוננוח, חרביל גדול וכוננוח עליונה. כלומר התורה עבדה מצויין.
 הקומנד דסישן לא קיבל את הניתוח של טל או חוות הדעת של טל, לא נתן לו משקל
 יותר מאשר לכל ייתר היועצים שלו. לכן אני אומר זה קומנד דסישן זה לא קמ"ן.
 ואני טוען עוד דבר בסיסי מאוד -

השבת יריעה זו ~~האחרונה~~ התחראה ולא ההערכה.

אני בפירוש חושב שאילו התראה ששמעותה זה בהכרח, לא שאני לא אומר שזה לא
 יכול להיות, אבל בהכרח זה העצבה, אז המפקד יותר מוכשר להעריך מאשר הקמ"ן.
 ואז זה צריך להיות תפקיד של המפקד ואחריות של המפקד. ולכן אצלי יריעה
 זו התראה.

או.

- 62 -

ישיבה סג - בוקר
אלוף ישראלטל.לנדוי:

מצטער לומר שיש פה מחלוקת סמנטית, זה ברור
לגמרי כי כאשר ראש אמ"ן אמר במאי 1973 שהוא

מסוגל לתת התראה זו אחרת הוא התכוון להערכה התראתית, ולא שאני
יכול לספק ידיעות ואתם תעשו מזה מה שאתם מבינים. האם אי פעם
לובנה השאלה התורנית הזו?

ידין:

סלח לי, לפני שאחה ממשיך,

ראש אמ"ן ציטט לנו את אחת מאמרות השמר

שחיו נהוגות באמ"ן, זה טוב, המיד מצטטים אמרות של ספקד קודם.

הוא אמר שהם הבינו שתפקיד הסודיעין בניגוד למספק ידיעות וציטטו את אהר'לה

כמקרה זה, זה ביטוי יפה, *to distinguish the voices from the noise*, שמספקת את

להבין את הקול סתוך הרעשים האלה, זה תפקיד הסודיעין ולא רק לזרוק

כל יום שני ושלישי ידיעות.

טל:

קודם כל אני מבין את זה ויש לי שלוש תשובות -

(1) *מסתפק* בצה"ל בהתחלה נהגו רק לסי

התורה הצרופה. נתנו סודיעין למפקדים.

לנדוי:

זו התורה הצרופה לדעתך?

טל: לתת סודיעין. כשהתברר שבגלל *מסתפק* שכשםקבלים

רק סודיעין אז בעצם מי שמוליך אותך באף

זה הקס"ן שלך ולא אתה, התחילו לדרוש את הידיעות. - על סך מה אתה נותן

את הידיעות. למשל אני לא ראיתי אף פעם אחת את שר הבטחון מקבל סודיעין

ומסתפק בזה. אף פעם אחת הוא המיד אמר, ארונזי הביא לי את הידיעה,

אני קורא את זה אחרת. זו עובדה אתה.

עובדה שניה - שאף אחד לא צריך קס"ן כשהאויב

נמצא על הגבול עם כל צטנקים שלו, לא צריך קס"ן בשביל זה.

אם האויב, עם כל הצבא הסורי על הגבול שלך, אני כבר לא צריך קס"ן, מכיוון

שהערכה כבר לא חשובה.

א.ו.

- 63 -

ישיבה מג - בוקר
אלוף ישראל טל

לא צריך קמ"ן בשביל מה?

לסקוב:

לא צריך קמ"ן בשביל להעריך אם יש סכנה

טל:

שיתקפו אחי, כי עובדה שטכנית, אם יתקפו

אחי, טכנית, אני אובס במלחמה. לכן אפילו אם ההערכה, אני עושה מה

דיאלקטיקה פשוטה, אם ההערכה תהיה שיש רק אחוז אחד סכנה שהמדינה תוכרע,

כבר סמילא הקומנדר דסישן הוא ברור.

כלומר, צריך להיות ברור?

לסקוב:

כן.

טל:

סליחה המפקד, רציתי להזכיר עוד דבר שלישי,

אם אתה יכול להזכיר לי את התיזה השלישית שלך. כי על דבר אחד לא עניתי.

זה הערכת המקור. אם זה חלק מהידיעות או

יריין:

המודיעין? או ההערכה?

הערכת המקור זה חלק מהמודיעין.

טל:

זה לא חלק מהידיעה?

יריין:

ההערכה זה חלק מהמודיעין. אם זו פשוט ידיעה

טל:

של המקור,

לא, לא, אני לא אתן לך להתחמק מכך -

יריין:

אני אתן דוגמא. אני קצין מודיעין, הלכתי

ברחוב, ואחד הכניס לי לכיס נייר, בעום שבוע תהיה מלחמה. אני יכול למסור

את זה למפקד שלי, קיבלתי ידיעה שבעוד שבוע תהיה מלחמה; אבל אני אומר,

חסלח לי, זה משוגע, תקע לי את זה בכיס, אני העברתי לך את הידיעה,

אבל לפי דעתי זו לא ידיעה. אז עכשיו נעשה את זה באופן סמצימי, לא

כל כך בצורת קריקטורה - אם טגיעה ידיעה מנהלית 30 בספטמבר, כל התרגיל

שאתם מדברים זה לא תרגיל אלא מלחמה, וכו' וכו'. ראש ענף 5

ביוזמה ראש ענף 6 באמצע הלילה מעביר את הידיעה לאלוף פיקוד הצפון

זה מה שחיארגנו לך את הסצנריו. חצי שעה אחרי זה הוא מקבל פנה -

אנ,

- 64 -

ישיבה סג - בוקר
אלוף ישראל סל.

יריין:

ידיעות?

מה אתה מעביר לי ~~החפיקר~~ החפיקר שלנו להעביר סודיעין ולא ידיעות
בבקשה תוסיף סיד לידיעה הזו לאלוף פיקוד הצפון - הידיעה הזו באה מסקור
לא מהיסן ולכן אנחנו סבורים שלא תהיה מלחמה. הסודיעין עצמו רואה
זהו הסודיעין
שמה שקוראים הערכה זהו החקירה ולא רק הפצה ידיעות.
אז אני בכל זאת רואה את עצמי כאלוף פיקוד או כקס"ן כאדם אנושי.
אני יושב לי בפיקוד הצפון, אני לא יודע את כל ,
ראש אצ"ן בא ואומר לי יש לי ידיעה אמנם שבטעות העברנו אליך, לא היינו
צריכים להעביר אליך אבל היות וכבר העברנו, הדע לך היהשעשע הזו היא
לא ידיעה. מה זה? זה רק העברה או אי העברה של אינפורמציה?

לא, מה שאתה אמרת זה סודיעין.

סל:

זה סודיעין, זה אחריה שלו.

יריין:

כן.

סל:

אתן לך יותר מזה - בדרך כלל הידיעות מסוג

יריין:

זו היו סועברות גם לראש הממשלה בלמית

אמנם לא על ידי אמ"ן אלא על ידי המוסד. הידיעה הזו שני מספר עליה, זו
לא ידיעה סתם, זה כמה עמודים וכמה ימים, לא הועברה לראש הממשלה בכלל.
והמוסד הסביר את זה כשלחצנו אמ"ן אותו, אמרו לי (שוב סורי ורכי הקודם)
אתה לא יכול היות שאין לך גוף להערכה, אתה רק גוף שאוסף ידיעות,
אתה לא יכול סתם להעביר ידיעות ולעצבן ולעשות פאניקה כל יום. כך הוא
אמר. היות והעברנו את זה לסודיעין, הסודיעין עשה דיון יחד אתנו וקבע
אותנו לפי השיקולט שלו שהמקור הזה הוא לא מקור, אז לא העברנו את הידיעה
הזו. אז אני שואל - בדרג של סג"ד, בדרג של סח"ט, אולי אפילו בדרג של
פיקוד - הקס"ן אומר כך, הקס"ן אומר אחרת, אלוף הפיקוד רואה את החסונה
צריך דסישן. אבל בדרג של מטה כללי האם, אני לא לוחץ כעת, אני מנסה
רוצה לקבל חשבות, כי השאלה הזו מעסיקה אותי - האם אפשר לנקות מאחריהם
נניח /אגף במטה הכללי כסו אף סודיעין, ולהגיד ידיעות הוא מעביר בלמית,
כך שהשיג את שלו. אבל זה שהוא הוסיף אחר-כך שהוא חושב שזה לא דוכים

א.ד.

- 65 -

ישיבה מג - בוקר
אלוף ישראל טל

יריין:

ולא יער, או המקור לא טוב או הידיעה, זה כבר קומנד דסישן -

Does it apply במקרה כזה?

מלשנכנצאל:

אני רוצה לשאול גם כן כי החשובה מהיה

אחר-כך משוחפת - ואני שואל אותך לא מפני

שאני לא מקבל את חשוכך לשאלתי, אלא כדי להוציא את הדברים עוד קצת באופן

יותר ברור באופן עקרוני? עם כל זה שמקבלים שאם ראש-מש"ן אומר

אני אתן לך החראה של עשרים וארבע שעות, ארבעים ושמונה שעות, אז

עקרונית הרמטכ"ל יכול לסמוך על זה, ועם כל זה שכל אחד צריך להיות

אחראי למדור שלו, ומודיעין זה ענין של ראש-אמ"ן, האם לא בכל זאת יש

לזה גבול כשבאים לדברים הכי אחרונים - זו אחריותו של המסונה על ראש-אמ"ן

להשתכנע שראש-אמ"ן עוד בכלל יכול *to deliver the goods* -

שזה בכלל בגבול האפשרויות שלו, והאם לא לפעמים מגיעים לדברים שהם כל כך

בסיסיים, חשובים וכוללניים שזה דורש התייחסות לגופו של ענין של המסונה

גם אם יש לו רפונס לזה שהוא בדרך כלל מסונה על הדברים האלוהועד גבול

מסויים הוא משאיר לו את הדברים האלה?

יריין:

אני עוד משפט אחד רוצה להוסיף כדי לחדד את הדבר,

אני רוצה להשלים את דבר הזה, כי זו נקודה

שבשכילי חיה בסופו של דבר נקודה די חשובה, שעוד לא החלטתי איך להעריך את

האחריות מסוג זה - לפי התפיסה שלך מקודם, אני אעשה את זה קצת בצורה

אנטי-אנטי-למען הדין - בעצם לאמ"ן מספיק שתהיה יחידת איסוף בשכיל מה

ציבים מחקר? יש יחידת איסוף, מעבירים למפקד את הידיעה, והמפקד צריך

להחליט - הוא צריך להיות למעשה המעריך. מה מה התפקיד של המחקר? המודיעין?

אגרנט:

אני רוצה להוסיף בנקודה הזו -

אני חושב ש בכל השטח הזה, נדמה לי שהיום

מקובל בעולם שזה חלק מהפקיד האינטליגנציה ככל מדינה, אבל זה לא
 יותר עדיין את החלטה שלך שבסופו של דבר האחריות אם לקבל את ההערכה
 של האינטליגנציה לא, זה מוטל על המפקד.

טל:

כדיוק. מה כאן הלא פרדוקס, אבל זה הדבר

הנורמלי, הטבעי. כל מה שפה היום שמענו

שמענו

בחרר זה נכון. לכן השאלה היא הקונטקסט. במקרה הספציפי כל מה שאמרתם

נכון, הלוי בנסיבות ותלוי במקרה הספציפי. אחת שואל מה זה, אז מה

התפקיד של המודיעין אם לא לעשות מחקר והערכה. בעניין זה אין רבותא בין

מודיעין לכל מה אחר. מה התפקיד קצין המטה? - ברוב המקרים צריך

לעסוק בהרכה דברים, אז יש אנשים שבשמו חושבים, שבשמו עושים א זה.

היות וזה בשמו, הוא אחראי. זה דבר אחד, כמו כל מה, אין כל הבדל בין

מודיעין לדבר אחר.

דבר שני, אנחנו דיברנו על תר ספציפי, על

התראה, - התראה, המודיעין המיד הודיע, ואח זה אני אחז לך, כשאני אדבר

על הערכות המצב. שאנחנו לא נדע לעולם, אין לנו מה שנדע אם הצבא הסורי

פתרנו ופתייצב על הגבול שלנו. על הצבא המצרי, ועל דברים אחרים

אסרו שכן, ובס נתנו הערכות זמנים, ואני אביא הנה את הנתונים. על הצבא

הסורי אמר - לא נדע. לא יכולה להיות לנו התראה. הסורים יכולים

לכוא ולתפוס את מערך החרוס שזה גם מערך של התקפה והגנה בלי שנדע את זה.

ה נתון, נתון שהמודיעין המיד נתן לנו כנתון. עכשיו, כשמתברר לנו שאמנם

בפועל והמודיעין הודיע את זה בכתב ולכן בשלל בחנו מקטנה, הוא אמר

זה ריכוז שלא היה עוד רוגמתו, שאין לא הקדים. אני השארתי אצלכם אתמול

את הנייר. האם זו לא התראה? אנחנו חוזרים לשאלה של ההתראה. זו התראה.

האם התראה זה רק אם אני יודע בשם אסאד במאה אחוז להגיב מה הוא החליט?

רק זה התראה?

לנדוי: זה גם כן ענין של דרגה. אחת נתת קודם דוגמא של אחוז אחד.

טל: שליחה, אני רוצה להפחיש את זה, עכשיו אני זוכר טוב מאוד ויכוח, ואני אביא את זה הנה בהערכת המצב; היה ויכוח על התראה, כי אני לא קיבלתי בדיוק את הדברים של אמ"ן, אז אמ"ן אמרו שהם לא יודיעו ואנו לא צריכים להכות להתראה על סוריה, כי הם לא מבטיחים התראה. לעומת על זה היל האויר אמר שכן תהיה התראה, ואמ"ן קיבל את זה,

זאת אומרת כולם החייחוס

לשאלה אם תהיה ידיעה או לא תהיה ידיעה, כלהתראה, ולא דווקא לניתוח ולמחקר הכללי. אבל אני רוצה להגיד, יש הרבה נדבכים. לענין הזה, גם עכשיו השופט לנדוי אמר.

אגרנט: גם זה היה שהם הזיזו מטוסיים?

הארגון מנסיה

כן, אבל, לצורך האמנת הממשלה וזה מתקשר

טל:

עם הדבר ששני שרציתי להגיד, לצורך הארגון מנסיה

אמר ראש אמ"ן שהוא לא מבין למה. לזה אין לו הסבר. בנייר שנחתי לכם אתמול שהדיון בלשכת הרמטכ"ל, אני מוכן להקריא את הקטע, הוא בתיק שלכם - אחס רואים כיצד ראש אמ"ן אומר לזה אין לי הסבר. הוא אומר אין לי הסבר לקצינים לא ~~למפקדים~~ שלו, אלא למפקד שלו. זאת אומרת אם הוא אומר אין לי הסבר, בטח שצריכים להעריך את ההערכה שלו, גם לתת לה משקל מסויים. וזה גם כתוב בנייר שהשארתי לכם אתמול, כתוב. אבל אני את זה רוצה לקשור לענין יותר חשוב. הלא אנחנו חכל יחסי, ויש לזה הרבה דרגות. בין היתר אם אנו לא מתייחסים להתראה כלאקטים טכניים בשטח, אלא אם אנו מתייחסים להתראה גם מענין של יותר כוונות אסטרטגיות - כוונות אסטרטגיות זה כוונות מדיניות כבר באמת נשאלה; מה זה רק ענין של קצין מדיעין? אז באמת נשאלה, איך ממשלה שלמה, איך מדינה שלמה מעריכה את המצב המדיני, הכינולאומי,

או.

- 68 - 70 -

ישיבה סג - בוקר
אלוף ישראל סל

המדינה, את היחסים עם הערבים, את הסטטיקה שקיימת מחדם המדינה שנים, את התסכול הערבי. איך מדינה שלמה מעריכה את זה? אז היות ומדינה שלמה מעריכה את זה שמעולם לא היה כל כך טוב, ובונים את התאוריות

זה על סמך ההערכות האסטרטגיות של אמ"ן.

לסקוב:

אולי זה על סמך זה שלא חשבו?

סל:

אני לא הייתי רוצה להתכסא כך על נבחרים עם.

לסקוב:

מה פירוש לא חשבו?

אחרי כן * רב.

ישיבה מ"ג (בקר)

הער: אלוף טל

אמר קודם אחד מחברי הועדה - שמוסר, אמרו לו - אל תעביר ידיעות, סגם ידיעות לראש-הממשלה, כי אין לה סנגנון לחקור את הידיעות האלה ולנתח אותם, אז אל תנפד. גם לך אין סנגנון, אז תן את זה לפודיעין. בדרך כזאת, ושיחקנו אותי אם אני שועה - הפודיעין והמחקר הממלכתי הלאומי, שהוא של ^{מג"ב} ~~מג"ב~~ "גוף ~~מג"ב~~" ושל מדיניות, כי סזה נובעים האקטים הצבאים והכונות המדיניות של מדינות,

ולא ההיפך. בדרך כזאת עמסובך הופך להיות סיבה. לכן אם יש תיאוריה ואם

חיים בחוץ מערכת שבה התנחה אפריורי - שלא כדאי להם שתהיה מלחמה, ולא זה, ולא זה, אם זה אפריורי ולאם היו הערכות הפודיעין ב-73/72, בניגוד להערכות אג"ם.

אג"ם טען, ואני אציג את זה - שאם לא תהיה דינמיקה מדינית, תהיה מלחמה.

ואג"ם אמר - לא מקבל את הערכת אג"ם, אלא תהיה מלחמה אם תמשך הסטטיקה המדינית.

אג"ם אמר יותר - שאסור להגיע למלחמה גבי אין אף פשרת מלחמה כדאית למדינת-ישראל.

אג"ם אמר יותר - לא רק שאין אף פשרת מלחמה כדאית למדינת-ישראל, אלא, שלא משנה

מי ינצח, זה פעלה ביוקר מאד מבחינת אכידות, מבחינת בפנלאומית מדינת-ישראל

תדרדר לשפל המדרגה, ומבחינת לאומית, יחרס כל הקונצזיוס הלאומי ונתהיה רעידת

אדמה חברתית. כל זה אג"ם אמר פתח, בניגוד לאג"ם. ולכן אג"ם אמר - ועל זה

אג"ם קבל הערה - שזה לא מעסק המטה הכללי העניינים המדיניים. ועל זה אג"ם אמר -

לכן יש לפצוע את המלחמה באמצעים מדיניים וצריך לבחור. אז לכוא בקונטקסט לאומי

כולל, ממלכתי כולל, עולם ומלואו, מעצמות, מקומה של ישראל בעולם, היחסים הכינלאומיים,

הקונפליקט הכולל בין התנועה-הציונית ומדינת-ישראל והערבים, את כל זה לראות

דרך הסדור הזה או המוסד הזה ששמו אג"ם, זה יותר מדי. לכן בעיני אג"ם איננו

שום דבר יותר מאשר קצין המודיעין של הצבא. ולכן לא בגלל פשטנות, לכן אני

מכיל על אג"ם את התורה ואת הכללים שאני מכיל על כל קצין מודיעין והמפקד שלו.

אלא שברמה של חשיבה זה 3 אנשים כמודיעין ומפקד אחד. במטה הכללי, ברמה של חשיבה,

קצין המודיעין גם כידוע, כפוף לאג"ם. במטה הכללי זה אגף שלם של מודיעין שהוא

כפוף ישיר לרמטכ"ל, ולא לאג"ם. אבל במדיניות על מה אנחנו מדברים? - האם אנחנו

מדברים על המודיעין הלאומי הממלכתי של עם-ישראל, או האם אנחנו מדברים על

המודיעין הצבאי של עם ישראל? לדוגמא - זה שמוסד אין לו מונקציה ואין

לו יעוד של מחקר, אלא רק של איסוף ידיעות, אולי זה מתחל ממלכתי ממדרגה

ישיבה מ"ג (בקר)

הער: אלוף של

ראשונה.

י. ידין:

אולי צריך להיות גוף נוסף?

אלוף של:

אולי צריך להיות גוף נוסף. בכל אופן, לבוא ולראות

באמ"ן את המוסד הממלכתי שכתוצאה מזה, הוא הוא הנושא

באחריות של קופונדס ג'ין, להעריך את ההערכה, זה יותר מדי. ומזה אני חוזר

לענין הפרוזא: מה זה התראה? מה זה התראה, אם הצנא הסורי היה בא לגבול

ואמ"ן לא היה אומר לנו שהצנא הסורי על הגבול, ואם היה הרגיל גדול במצרים

וכוונות עליונה ואמ"ן לא היה אומר שיש דבר כזה. ואם היו מזיזים מטוסים כשדות

התעופה כסוריה ובמצרים ואמ"ן לא היה אומר לנו, הייתי אומר - אמ"ן לא נתן את

ההתראה, אבל אמ"ן נתן לנו ואמר לנו את כל הדברים האלה פלוס הידיעות שהמוסד

השיב. לזה לקרוא - שלא נתנו התראה, אני חושב שזה יותר מדי.

לנדאו:

הוא בעצמו אומר - שלא נתן התראה. טוב, זה ענין

של סמנטיקה.

אלוף של:

אני מוכן לספר לועדה אפיזודה - לפני קרוב לשנה

קראתי את ראש אמ"ן. ראש אמ"ן ואני ירדנים ויש

כינינו הערכה רבה. בניגוד למה שאמרתי לועדה קודם - שהוא עובד ישר עם הרמטכ"ל

בענינים הרבילים, לשחות קפה הוא שוחה אתי כל פעם. קראתי לו ואמרתי לו, לפני

קרוב לשנה - אלי זעירא, אתה לוקח על עצמך יותר מדי. אתה בהתעצמות ובמוריעין

עושה שביאה קרדינלית, אתה לוקח על עצמך ליצב את צד כוחותינו בהערכות ובזה.

ואני אומר לך א' - היות שאנחנו חברים, זה לא גורם לרעשים במערכת, כי לא איכפת

לי. אבל פעם יהיה פה ראש אב"ם אחר, אתה תתאכך אחר. מדוע? כי קולו של ראש אב"ם

נשמע פחות כאשר אתה כל כך הרבה מדבר. גם על כוחותינו וגם מציע מה לעשות.

אבל דבר אחרת יותר חסור אני אומר לך כידיד - אתה יום אחד עלול

לשלם בראשך בשביל זה. כי אתה לוקח על עצמך אחריות שהיא לא בתחום שלך, ואין לך

את הכלים לשאת בזה. וספרתי לו גם אפיזודה איך הייתי שופט כהרגיל אוגדתי

בפיקוד הצפון פעם. עוזי נרקיס היה מפקד האוגדה, והיה שם קמ"ן, בחור מאד

אקטיבי, ואני ראיתי בכל נוהלי הקרב את קבוצת התכנון - הוא דבר 10% על האויב

ישיבה מס' 10 (בקר)

העד: אלוף טל

90% על כוחותינו, אני אז הערתי לו כהוגן, והוא ה עז באמת את עוזי.
 המון מהלכים והמון דברים עוזי עשה ממש לא נכון בהשפעת הקמ"ן שלו; בתחום
 כוחותינו. אני ספרתי את זה לאלי כאפיזודה ואמרתי לו - אני מציע לך
 לא לקחת על עצמך יותר ממה שחל עליך, כיון שאתה סתם לוקח על עצמך אחריות
 ופעם תשלם בשביל זה. אני רוצה להגיד לכם - שהוא בא אלי בזמן המלחמה ואמר לי -
 כמה אתה צדקה בזה אז. מדוע? - כי כאשר הולכים לראות בסודיעין, רק כיון
 שאין כלים אחרים במדינה, את הסודיעין הלאומי הסמלכתי שצריך לחבוק גם את
 חבלה וגם את הכל, אני אגיד יותר המפקד - יש מאבקים על עוצמה בכל
 ארגון, אתה יודע איזה ויכוחים היו, על כמה ארצות הסודיעין צריך לשלוט,
 אז אמרו - מדינות העיסות, אחר כך אמרו גם - מדינות הפריפריה. איזה ויכוחים
 יש, איפה המוסד אחראי ואיפה הסודיעין? כל אחד רוצה להקיף יותר, חלק יותר
 גדול מכדור הארץ. ואז אנהנו גם מביעים לפילוספיה - שהחראק זה רק אם בא
 סודיעין ולא סועה ואומר למפקד, כשם המפקד, כאילו שהוא המפקד, אם יש
 סכנה למדינה, או אין סכנה למדינה. זה לא התפקיד של הסודיעין לדעת.
 אני חושב שאם הסודיעין אמר "שהצבא הסורי על הגבול, ויש חרביל גדול,
 זו החראק.

מדברין משתמע, שזה דוקא חל על התקופה הזאת

נבנצל:

שאלוף זעירא הוא ראש אמ"ן?

חס וחלילה.

אלוף טל:

איך זה חס קודם?

נבנצל:

זה היה אותו הדבר. אלוף זעירא הוא חלמידו של האלוף

אלוף טל:

יריב, והאלוף יריב אולי הוא קצת יותר דיפלומט.

את האלוף יריב קודם צייטט פרופ' ידין את האימרה האנגלית הזאת - "דה נויזס

פריס דה נויזס" אז אולי האלוף יריב אמר את זה המון פעמים, אבל הוא את

הדיסטיונגליש הזה עשה בזהירות רבה וחמיד למפקד אמר - ששתי האופציות קיימות.

והשגיאה של אלי זעירא, שהוא יותר פסקני.

ישיבה מס' 6 (בקר)

הער: אלוף של:

נבנצל:

זה רלוונטי בהקשר זה.

דרגת המפקדות די רלוונטית לגבי התערכה.

האלוף של:

נכון. זו הסרגדיה שלו, בעזר זה עכשיו הועדה

שואלת, בעד זה קצין המודיעין עשה רושם שהוא אמרתי

גם לקומנדת-דהשסון ואני לא מתנגד לזה.

לנדאו:

יש לי עוד כמה שאלות, ואני רוצה לברר את ש

זה עוד קצת.

אם כך: באיזה דרג צריכה לבוא הסינפזה

הזו בין המודיעין הצבאי ומה שאתה קורא הגרנד סטאב'טסי? האם זה לא למעלה

מהרמטכ"ל?

אלוף של:

בודאי. אני חושב שזה בתחום מדיניות החוץ

של מדינת-ישראל, לא אתה, נדמה לי שאתה פה

הזכרה גם את הרמטכ"ל בשמירת הדו.

י. ידין:

רמטכ"ל, שר-הבטחון וראש-הממשלה.

אלוף של:

באחריות הקומדה-סיוז'ן?

לנדאו:

כן.

אלוף של:

אסרתי - הרמטכ"ל, שר-הבטחון וממשלה.

לנדאו:

הקושי הוא ב,ה ששיקולים צבאיים ושיקולים מדיניים

באסטרטגיה שלובים זה בזה, קשה מאד להפריד בין זה.

איך אתה רואה את הפתרון לשילוב ההכרחי הזה?

אלוף של:

אם ניקח את הדוגמא הזאת של המקרה הפרטי אני רואה את

את זה כך - הפקיד המפקד, לבוא למפקד שלו ולהגיד -

תראה, יש ידיעות כאלה וכאלה. הערכת אס"ן היא כזאת וכזאת, גם אני מעריך

כמו אס"ן. אני מקבל את הערכת אס"ן, אבל אתה צריך לדעת, שאם אנחנו טועים,

אלה ואלה הסיכונים, אם אנחנו לא טועים ובכל זאת ננקוט בכללי זהירות, אלה

ואלה הנזקים, ביחס פילואים להינפ, המפטרות, זה יעלה 40 מיליון. זו הדילמה.

לנדאו:

זה יגיד הרמטכ"ל.

ישיבה מס' (בקר)

תעודת אלוף של

אלוף של:

כלומר המפקד הצבאי צריך לתת את המסמכים

של האלמנטים, אני לא חושב שהוא צריך לקחת

על עצמו את האחריות לגורל המדינה. בשביל זה יש לנו ממשלה.

י. ידין:

זאת אני מבין. אני רוצה שהבין - השאלות האלה

שנשאלות כרגע פה, זה לא שאלות שמציגות מסקנות.

להיפך, אנחנו רוצים לכרר אפשרויות שהוצגו כאן ואז זה לא, פילא אתה פטוריות

הערויות, אבל אני לא רוצה שמישהו יקבל את ארושם אחר.

אלוף של:

חס וחלילה.

י. ידין:

אבל, נאמר עכשיו אחרת - אם לעומת זה ראש אמ"ן

או קצין המודיעין, לא חשוב, גם בגלל שיקולים
של הידיעות

מבצעיים, פוליטיים, אולי פובע גם במידה מסויימת בכוננות של האיסוף, זו כבר

אחריותו או לא?

אלוף של:

כן. במקרה כזה הוא אומר לרמטכ"ל - ואני הייתי עד

לעשרות מקרים כאלה. זו החמראה על סמך ידיעה

הזו והזו. המפקד הסבירות אני לא נותן לה יותר מאשר 50%-60%, אם אתה תנקוט

בצעדי זהירות, יש סכנה גדולה שהמקור...

י. ידין:

לא לזה התכוונתי. אם נניח מפקד יחידת איסוף גדולה

יבוא לראש המודיעין ויגיד לו - תשמע בגלל המצב

אני זקוק לגיוס המילואים של אלמנטים היחידה שלי, כדי שנוכל לאסוף יותר

ידיעות. וחוא יבוא ויגיד לו - תשמע, אסור לנו לפגוע יותר מדי בעצבים של המדינה,

וכל צדום מילואים זו פגיעה בעצבי המדינה, ואל תחשוב אפילו אלמנטים אלה.

על גיוס של איש אחד. אני נותן את זה כדוגמא, דוגמא שאני שולף מסוג זה, זה כבר

דבר אחר לגמרי.

אלוף של:

נכון.

י. ידין:

יש דוגמאות מעשיות?

אלוף של: המודיעין תמיד בא ודורש אמצעים. הוא לא יכול להתאונן,

בתקופת כהונתו של הרמטכ"ל הזה, שהוא לא קבל כל

מה שהוא דרש - בכסף, בכוח-אדם וכו'. על זה אני אעמוד כאשר אצטא לדבר על

2411

שיבה ס"ג (בקר)

תעו: אלוף טל

הדוקטרינות, אבל אני חודתי מאד את הדוקטרינה שהיא קיימת - היות ואנחנו צבא מליציוני, ותפקיד המודיעין וחיל-האוויר לחפות על התגייסות הצבא, לכן העדיפות העליונה היא להם, ובתקופת הרפסכ"ל הזה, המודיעין נהנה מעדיפות ראשונה במעלה, במצוקת הכי גדולה שהיחה לנו. אם זה נכות-אדם, אם זה בכסף, כל מה שהוא בקש, קבל. אבל, דבר נוסף שהמודיעין מבקש בשביל שיוכל לתא דיווח, זה סוג הדברים שאתה אומר. הוא מבקש למשל -

. כלומר, הכיבי

עובר למפקד. הוא עושה את השיקול. וזה קומדה-סיב'ין. איך שלא תסוכב את הענין הדברים שבגם אם עושים אופציה כזו או אופציה אחרת, המשמעות היא כזו או אחרת, אתה משלם במודיעין, או אתה משלם ביותר כוונות וכן הלאה. איך שלא תסוכב את זה, ואני יכול להביא מאות דוגמאות מהחיים, זה מגיע לקומדה-סיב'ין.

י. ירין: רבע אחד, אבל אני מוכרח פה בנקודה לקבל תשובה מסך.

אני לא אומר שזו תהיה תשובה שלילית. אני בכונה אקח דוגמא

שתתור בכלל את המקרה שאני מתכוון אליו. בכלל לחלוטין, אין קשר ביניהם. נניח שמפקד 848, שהוא אחראי על איזה מין בסיס בכל, יבוא אל המפקד שלו ויגיד לו - תשמע, אני מכסה רק 200 רשתות מתוך 600. הדע לך, זה מסוכן. כדי שאני אוכל לכסות 400 לפחות, אני צריך עוד 50 איש מילואים מהחידה שלי לגייס. אם לא אגייס אותם, אני לא אכסה. מה שאני אכסה, אני אכסה. ואז אתה מפקד במודיעין אמילו לא ברסכ"ל, במודיעין אומר לו - תשמע אל תכלבל לי את הפוז עם גיוס מילואים. גיוס מילואים מיד בארץ מתחילה מתיחות וכו', אני אוסף ולא נותן לך אישור לגייס מילואים. אני מכין שהמפקד של בכל או אשור, עשה את שלו, הוא הזחיר. ופה היה קומדה-סיב'ין שתאאאאאאאאא של המספנה עליו שלקח, אז זה כן אחריות שלו?

אלוף טל: בתחילת פאה אחוז.

היו"ר אגרנט: אחריות של?

י. ירין: של המפקד, של המפקד.

לנדאו: עוד כיתום להחראא שהיתה בעצם התערכות בגבול הסורי.

אני מכין שכזה אתה רואה הסתכרות די בכוחה של פתיחה

כמעט-איפה, גם מצד הסורים וגם מצד המצרים. אבל אני רוצה לבדוק את זה

ישיבה מס' 10 (בקר)

העד: אלוף טל

לנדאו:

עוד; מפני שאחא אמרה בתערה אגב - שיש פה אחוז אחד של סיכון, אז המפקד צריך לפעול בהתאם לכך. האם זה באמת כך? האם מפקד צבאי אינו צריך לקבל על עצמו גם סיכונים?

אלוף טל: אני לא אמרתי - שרק מערך החירום הסורי..

לנדאו: אני מבין, מה שהזכרת.

אלוף טל: סיכון, מפקד צריך לקחת הרבה סיכונים.

אין מה לדבר. אבל יש הכחנה וההכחנה לפי דעתי הולכת בהקבלה ביחס חד ערכי, כמו היחס בין מדיניות לאסטרטגיה לרמה אופרטיבית לשקטיקה, כך היחס בכל העניינים האחרים של אחריות ושל סיכון. כלומר, לקחת סיכון שיפסידו קרב, סיכון כזה צריך לקחת הרמטכ"ל. לקחת סיכון שתהיה מלחמה או לא תהיה מלחמה, או חס-חלילה שנפסיד במלחמה, זה סיכון של ממשלה לא של רמטכ"ל.

לנדאו: כן, כן אני מבין. אני מדבר רק על האחוז האחד הזה.

אלוף טל: אחוז כן. אני חושב שנגיד ממשלה יכולה להחליט - לקחת

סיכון של אחוז אחד. אם תשאל אותי: האם מותר לה לקחת

סיכון לקיים המדינה של אחוז אחד? אני אגיד - לא. אם מותר לה לקחת סיכון - של המלחמה, אם תהיה, היא תהיה יותר קשה וכן הלאה, כיון שלא נותנים סכנת מנע? אני אגיד כן. אבל אם תשאל אותי - האם לרמטכ"ל מותר לקחת סיכון כזה? - אגיד לא.

כי יש פה שאלה של דרגות. והיחס הוא כמו היחס בין המדיניות לאסטרטגיה.

היו"ר אגרנט: השיקול: לקחת על עצמן סיכון או לקחת על עצמן

סיכון, השאלה של גיוס המילואים, וכל יתר הדברים

הקשורים לזה, שזו הוצאה כספית עצומה, מה שקוראים - זעזוע המשק וכן הלאה,

זה לא שזה קורה פעם אחת ביוכל - שפתאום יש לך אויב שהוא נערך על הגבול וכן

הלאה. אלא שזה סבב כמעט סתמי, וזה קרב כבר בעבר. זה הדבר שהמפקד צריך להביא

בחשבון, או ממשלה צריכה להביא בחשבון? או האם המפקד צריך להגיד: זה לא מעניין

אותי, אני רואה פה סכנה, אני רוצה לגייס את המילואים?

ישיבה מ"ג (בקר)

הער: אלוף של

לא, זה הממשלה צריכה להגיד.

אלוף של:

כלומר, אתה רוצה להגיד - שחובתו לדרוש.

י. ידין:

כן. יש משמעות מדינית ואסטרטגית עצומה לגיוס גדול

אלוף של:

של המילואים. זה כבר לא רק ענין טכני, או ענין כספי

יש בזה משמעות מדינית ממדרגה ראשונה. כודאי שעל זה הממשלה צריכה להחליט.

כמו שאומר פרופ' ידין - המפקד צריך להמליץ או לדרוש.

המשך דבריו רשמה א.ג.

א.ג.

ועדת חקירה - 3.1.74
 ישיבה מ"ג - בקר
 העד. י.טל

יו"ר אגרנט: השאלה היא, אם זה צריך להיות שיקול אצלו או הוא אומר: יש לי שיקול מבחינתו, ז"א הוא מבחינתו רואה את השיקול להגנה על המדינה והוא לא יכול להחשב בשיקולים אחרים.

י.טל: לא. ארוני, אנחנו מחנכים בזה, שכל אחד צריך לחשוב כאילו הוא היה נשיא המדינה, כאילו שהוא אחראי, להביא בחשבון ולחשוב באחריות על הכל. בהחלט כן. אני מדבר על לחשוב. אני לא מדבר על סמכות או אחריות. אבל, בפרוש מפקד צריך לחשוב בראיה כוללת. והרמטכ"ל כודאי וודאי שהוא לא פטור משיקולים ~~ממלכתיים~~ מדיניים ושיקולים ממלכתיים. את הגבול ואת הקו המכחין אני שם בתחום האחריות והסמכות. לא בתחום המשכה. חס וחלילה.

י.א.נבנצל: אני חושב שבענין 1% קצת הרחקת לכה, כי 1% יש כל השנאים, כל הזמן. הכוונה בטח היתה ל-1% שלגדילה ניכרת של הסכנה מול מה שיש כל השנה.

י.טל. סליחה. אני מוכרח להסתייג. 1% של סיכון לקיומה של ~~אמאצאט~~ המדינה, מסיבות צבאיות ישירות, לא קיים מל השנים. אנחנו חוזרים לצד המדיני, אולי מדינת ישראל הקטנה, הנאבקה מול הכסות היא מדינה מחיה בסיכון. אבל, אתה מדבר על סיכון צבאי, לאלתר. זה לא נכון שיש 1% של סיכון לקיומה של המדינה חסיד, מבחינה צבאית, לאלתר, בלי התראה של 48 שעות או שבוע. לוא זה היה ככה, כל תורת הבטחון שלנו היתה צריכה

י.א.נבנצל: למעשה אנחנו מדברים על אחוז הסבירות שתפרוץ מלחמה פתאם. על זה מדובר הרכה.

יעדה חקירה - 3.1.74

ישיבה מ"ג - בקר

הער. י.טל

א.ג.

י.טל : הסוּשג "פתאס" דרוש הבהרה. אנחנו מבחינים בין

הפתעה אסטרטגית והפתעה טקטית והפתעה מדינית.

ההפתעות לסינייהן הן לא מחיבות את הצבא להערך. הצבא צריך להיות בנוי כך, שיוכל במהירות להערך. אם יש סיטואציה שיכולה להתרחש הפתעה אסטרטגית וטקטית - מהחלט הצבא צריך להחגיגס. אף פעם לא לקחנו סיכון בענין הזה, אפילו לא של פרומיל. אם יש סכנה להפתעה איסטרטגית או טקטית.

י.א.נבנצל: אם צריך לעלות את זה מספר פעמים בשנה, אז זהו זה.

י.טל : עובדה שכרגע יש הפסקת אש ועובדה שכרגע אני לא אעין

להוציא חטיבה אחת בסיני מהקוויס, מכיון שצריך לזכור

שנוסף לכל השאלה מה כוונת האויב, יש גם שאלה של התדרדרות, יש שאלה של פיתוי. אם הוא עומד עם כל הצבא על הגבול ואם הוא רואה שאני מפול ריק - גם אם הוא לא בדיוק חשב, יכל להיות שהוא יחליט שן הזדמנות ההסטורית. כלאמר, יש גם השאלה של הרתעה ושל פיתוי.

אני רוצה להגיד, שבתקופת מלחמת ששת הימים, השאלה

השנויה במחלוקת היא אם המצרים התכוונו לתקוף כשהם נכנסו לסיני או לא.

אבל, היה ברור שתהליך האסקלציה הפסיכולוגית והמנטלית של נאצר וכן הלאה

היתה כזאת שאם אנחנו לא היינו באים עם כל הכח שלנו ועומדים מפול - אין שום

ספק שהוא היה תוקף. כך, שהסיכון הוא פה גם שאולי אתה חביא אחרו לתקוף,

גם אם לא זו היתה הכוונה שלו מלכתחילה.

ישיבה ס"ג - בקר

העד. אלוף י.טל

א.ג.

מסמךא"ח שיקולים אסטרטגיים של ~~אממממ~~ מלחמה והם מדיניות-אסטרטגיים

ולא אופרטיביים.

יו"ר אגרנט:

זה היה פעם אחרי 11 שנה, אז אפשר לחוש את האפשרות של התקפה. אבל, עכשו כשיש לך מצב שפעמיים מאז מלחמת ההתשה, הצבא מגיע לקו עסדרגילים. זה מקשה על ההערכה אם פני האויב למלחמה או לא.

י.טל:

אדוני, אחת צודק במה אהוז, ועל זה אני הצבעתי קדם כשדברתי על המערכת היותר כוללת. אם בראיה היותר כוללת - הלאומית אמממממ היינו מבינים שמצב סטאטי לא יכל להמשך עד אין סוף, אולי במערכת היותר ספציפית של עצם השיקול האסטרטגי והאופרטיבי, היינו מבינים שיכולים לצעוק שלש פעמים "זאב" אבל בסוף הזאב יבוא. אבל, $\frac{אם}{במערכת}$ הכוללת, ההרחקה היותר עליונה אנחנו היינו רדומים - אני בסוף שאתה צודק כשאתה מתאר מה קרה לנו בתת-המערכת, האסטרטגית הצבאית.

יו"ר אגרנט:

אני רק שאלתי את השאלה.

י.טל:

התשובה שלי היא חיובית.

י.ידין:

רציתי להבהיר בקשר לאתסול. אחת אתסול ספרה לנו על השיחה שהיתה לך עם הרמטכל ב-30 לספטמבר, ונתת לנו אחר כך את ראשי הפרקים שכתב השליש של הרמטכל. אני מצאתי - אני יכל להכין מדוע, רציתי רק שחאשר לי את זה - סחירה לא נגד אבל לא משלימה, בין מה שאתה אמרת שאתה באותה ישיבה לבין מה שהשליש רשם בפרוטוקול. למשל, השליש רשם בפרוטוקול שמך רק שני דברים: א. שאתה חושב שבסוריה יכל להיות משהו. ב. אני דורש להעביר את חסיכה 7 החדש לשם. לעומת זה, כל הדברים האחרים שאמרת לנו על סכנה כוללת וכו' לא רשומים שם.

ישיבה מ"ג - 4קר

הער: י.טל

א.ג.

אח החשובה שאני רוצה סמך בשביל הפרוטוקול היא,

י.ידין

שהסתירה הזאת היא באשמתו או לא באשמתו של מי

שרשם. אבל, אתה עומד על מה שאתה אמרת כדברים שאתה אמרת לסרות שזה לא
רטום בפרוטוקול של השליש.

א. אחת צודק. זה לא פרוטוקול ולא סיכום דברים.

י.טל:

אלה נקודות שהוא רשם בצד. אני אומר יותר מזה:

אלוף זעירא אישר לי לפני שבאחי לוועדה הזאת, שהוא זוכר מצוין שהעליתי את
ענין המילואים ושנתקלתי בסרוב, וכפשרה הגענו לחטיבה הסדירה. לעומת זה,
אלוף זעירא לא זוכר שדברתי גם על מצרים. אבל, לעומת זאת ראש המודיעין של
חיל האוויר זוכר מצוין גם את ענין מצרים וגם את המודיעין. ז"א, אם הועדה

הרצה ערויות משלימות אז אם כל אחד מהנוכחים שם יזכר בדבר אחד, א זה ישלים מלא
ובדיוק את כל הדברים שאמרתי שם. אבל זה לא פרוטוקול ולא סטנוגרמה.

בקשר עם הישיבה, אתה הזכרת אתמול את הדיון בפסח

לנדרי:

הכללי מ-17 בספטמבר שהיה לו אחר כך המשך. אני לא

קראתי את זה בינתיים בעיון אבל העפתי מבט בדברייך. נדמה לי שאתה קבלת שם
את הקונצפציה הכללית שעד שנת 1975 אין סכנה של מלחמה. אם אני טועה בזה,
היתי טודה לך שאחרי הצהרים תעמיד אותי על טעותי.

יש לי בקשה שהתשובה לא תהיה אחרי הצהרים, אלא אני

י.טל:

אענה על זה בחשובה שלי שתהיה על הערכת המצב.

בקשר להערכה של חיל האוויר שהם צריכים 7-8 טיסות

ח.לסקוב:

נגד שלנו. התאריך המוקדם ביותר שם זה 75. וזה עורך

גם אצלי שאלות.

ועדה חקירה - 3.1.74

ישיבה ס"ג - בקר

העדי אלוף י.טל

א.ג.

י.טל :

אני, אח זה לא קמתי. אני לא קראתי את הפרוטוקול
 עכשו, אבל אני סכין את הערכות המצב. יש לי רושם -
 שאתמול אני צריך לכדוק את זה - שהדיון הזה היה בהקשר להתעצמות לא
 של מדינות העיסות, אלא מדינות הנפט ואחרות, ברכש מערכי ועוד ועוד. ויכל
 להיות שאני התכוונתי בהקשר למדינות הרחוקות. אני לא יודע. אני מבקש רק
 לענות על זה בזמן שאני אענה על כל הערכות המצב.

י. טל : אחת השאלות הגדולות, היתי אומר, שהתעניינתם בה, ואני חושב שהיא אחת המרכזיות באמת, זה שאלת הגיוס והביצוע ביום כפור. כאן יש חיק מסודר בעניין זה.

זה יהיה סוצג 177, מה מכיל החיק ?

יו"ר אגרנט

177 סוצג

י. טל : החיק מכיל, כך. את שיטת הגיוס של צה"ל, הגיוס עצמו ב-6 לחדש, הביצוע ביום הכטורים וההתארגנות של הגיוס, התנועה לזירות הקרב השונות. אני אסביר מה מכיל החיק. החיק מכיל אחר כך את תכנית הגיוס של צהל בכלל, כי על רקע זה אנחנו נותנים את סהלך הגיוס ביום כפור ואח מי גיסנו. בניספחים יש כל הפקודות, כולל נספח 1 שהוא מפרט את כל היחידות בלי יוצא מן הכלל, שתי גויסו כל אחת מהן, כל היחידות של צהל.

יש נספח ג.9, וזאת פטוט רשימת היחידות לפי פיקודים

ועוצבות והשעות שבהן כל אחת גויסה, כך שכל החומר ישנו בחיק, והיתי רוצה לעבור על כמה דברים.

קדם כל, בשעה 9.05 ב-6 לחדש, הודיע ראש לשכת הרמטכל

על אישור לגייב שתי אוגדות, אני בקטתי אישור לגייס חטיבה אחת נוספת לשתי החטיבות האלה בשביל אוגדת הגייס. ב-9.08. אוגדת הגייס זה מיפקת הגייס עצמו. זה 162.

זה ב-9.08 ?

י. ירדן :

שתי האוגדות והחטיבה, זה ב-9.05.

י. טל :

ב-9.10 חיל אויר מבקש לגייס 18,000 - 15,000 איש

וקיבל אישור על כך ב-9.10.

ישיבה פ"ר - אחת"צ

הער י.טל

א.ג.

בסך הכל כמה אנשים זה שתי אוגדות וחטיבה?

י"ר אגרנט.

אינני יכול להגיד בע"פך זה ישנו בחיק.

י.טל.

שתי היה ענין חיל האויר?

י"ר אגרנט.

ב-9.10.

י.טל.

ב-9.24 ראש לשכת הרמטכל מודיע לי על אישור לגיוס

ארבע אוגדות.

כמה חטיבות זה כל אוגדה?

י.ידין:

שלוש חטיבות.

י.טל:

ב-10.00 ניהן אישור לגייס את כל האוגדה וכל חטיבות

השריון, ס"ה כ-120,000 איש.

זה רק אוגדת השריון?

י"ר אגרנט.

לא, לא. זה סך הכל, כולל חיל אויר.

י.טל.

כשעה 10.00 אישורי הגיוס הקיפו בערך 120,000 איש.

אני נתתי לכם את השעות העיקריות. בחיק יש פרוט.

יש עוד הסון פניוח, זה רוצה מאה איש כאלם וכאלה, ואחר~~א~~ רוצה אלף איש

כאלה וכאלה. אלה דברים שכאו באופן שוסף. בחיק יש פרוט עד האיש האחרון.

ועדת חקירה - 3,1.74

ישיבה מ"ד - אתה"צ

הערך י.טל

א.ג.

אני נחתי לכם מועדים שבהם ניחנו אישורים

לגייס כח ללחימה ולא דברים לא משמעותיים מבחינת הלחימה.

אני רוצה להסביר את הפרובלמטיקה של יום כפור.

מה שאני מסביר, גם כתוב בח"ק. אאאאאאא אאאאא אאאאאאא

כיום ששי עשינו התייעצות איך נגייס כיום כפור.

לצהל יש שתי שיטות גיוס, הגיוס הפורמלי שמודיעים באמצעי התקשורת על גיוס,

והגיוס הסמוי. הגיוס הסמוי, בנוי על כך שיוצאים רצים עם כלי רכב ממרכזי הגיוס

השונים והיחידות השונות ומפציצים צווים לראשי אזורים, שמצדם יוצאים הלאה ומפציצים

צווים. הגיוס הסמוי, ניתן להפעיל אותו רק בלילה, כאשר האנשים נמצאים בבית.

כל התכנונים של צהל מושחתים כך ש- $24+q$, $36+q$

ו-96 ה- q זה הקריאה, הרגע של הקריאה. ה- q לגיוס הסמוי הוא תמיד בלילה, כי

אז במשך הלילה מוציאים את האנשים מהבתים.

אחרי ש רטסה א.ד.

אז

י. טל:

ביום ששי עמדנו על כך שבעצם ביום הכיפורים,
ביום, אם יקרה משהו, לא נוכל להפעיל גיוס פומבי, כי אמצעי

החקשורה אינם פועלים, מצד שני, הערכנו שאם ביום-הכיפורים נצטרך לגייס
והמלחמה תתחיל, זה יהיה כיוון שהערבים יחליטו להפתיע, אבל הערכים אינם
מביאים בחשבון שביום-הכיפורים בעצם היהודים מתנהגים כסוף כלילה - זה לא יום
של פיקניקים, אלא האנשים נמצאים בבית, אז החלטנו לנקוט בשיטת הגיוס הסמוי
ביום הכיפורים, אם נצטרך, ביום א' כאילו היום הוא לילה, בהנחה שרוב הציבור
נמצא בבית ביום-הכיפורים, וכך אמנם פעלנו. החוצאות היו.

יריין:

חסלה לי רגע: מה קרה ביום ששי, אחרי שהחלטתם
שביום כיפור, אם יהיה צורך, תופעל שיטה סמויה? מה

הצעדים שננקטו למעשה?

י. טל:

אני בחיק הקודם שמסרתי, בסקירה הקודמת, ציטטתי על
מה שעשינו לפני המלחמה, שם מפורט לא רק העובדות
מה עשינו לצרכי כוננות ביחידות וכוחות, אלא גם עשינו הרגילי גיוס ושלחנו
חוליות פיקוח על גיוס, במסך השבועיים האלב, ארגנו ובדקנו את מערכת הגיוס
אם היא משומנת כהוגן. בחיק שהגשתי קודם גם כתוב על כך וגם ישנם המסמכים
האוסנטיים, המקוריים, בעניין. כלומר, מה שנשאר לנו ביום ששי לעשות זה לא
להכין את מערכת הגיוס, כי היא הייתה כבר די מוכנה בגלל צרכי הכוננות של
התקופה שקדמה ליום הכיפורים. מה שנשאר לנו להחליט זה איך לגייס, אם ביום
כיפור נצטרך לגייס, שקלנו גם גיוס פומבי ועשינו הכנות כפועל בשטה.
ההכנות שעשינו לגיוס פומבי התבטאו בכך שבכריס הגדולות מאד התקשרנו עם
מכבי-אש, משטרה וכל מיני מוסדות כאלה, והכנו אמצעים רמקולים במגפה שאם צא
יצטרכו לגייס, יעברו ברחובות ויצעקו לבני אדם לפתוח מכשירי רדיו כדי
להתחיל לקלוט את תחנת גלי-צה"ל עם הסיסמאות.

הער: אלוף י. טל

לגבי ישובים אחרים, לא עירוניים, עשינו סידורים שבאמצעות מערכת ההגנה המרחבית נודיע לכל הישובים עד לישוב הבודד הקטן ביותר. דאגנו שבכל ישוב כזה יהיה תורן ליד הטלפון. אלה היו ההכנות שעשינו בהקשר לגיוס פומבי. אבל בסופו של דבר - אחרי ששקלנו וניתחנו זאת עוד פעם - הגענו למסקנה שגיוס סמוי יהיה הרכה יותר אפקטיבי, כיוון שבאמת יום-כיפור זה כמו לילה. כך פעלנו.

חישמו לב, בכקשה; כאשר הכרזנו על מצב כוננות ג' - וגם זה נמצא בחיק הקודם שהבשתי לכם - הפקודה כללה גם הוראה לפיקודים ולזרועות להיכנס לכוננות גיוס גם כן, מרגע קבלת הפקודה.

תוך שבע שעות מתחילת ההפצה של צווי ההתייצבות התייצבו שקראנו
95% מהמבוייטים. מהשעה שששצא להם, מ-ק'.

היו"ר אגרנט: 95%?

95% התייצבו תוך 7 שעות מתחילת ההפצה של הצוים.

י. טל:

ומ-ק' + 2 כבר התחילה הסעה האנשים למחסני החירום.

ידין: מזה ק + 2?

כעבור שעתיים מהפעלה הגיוס כבר התחילה הסעה האנשים למחסני החירום.

י. טל:

לענין הראשון שחוך 7 שעות התייצבו 95% - אבל בינתיים

ידין:

קרה משהו אחר: בשעה שחיים אחר-הצהרים הוחל בגיוס פתוח

ולא רק בגיוס סמוי.

יש פה משהו לא מובן. אינני אומר שכעבור 7 שעות 95%

י. טל:

מסדר הכוחות של צה"ל כבר היה מבוייט. כל יחידה מהרגע

שקראו לה - תוך 7 שעות התייצבו 95% מהאנשים שא שלה.

ידין: בכל יחידה זה היה שונה?

הערות אלוף י. טל

- י. טל: כוודאי, חמליך הגיוס התפתח.
- ידין: אני אומר בדיעבד, היות והצווים הראשונים לא יצאו לפני
10.00..
- י. טל: יצאו גם אחר-הצהרים.
- ידין: אבל היות ובשעה שחיס כבר היה גיוס פתוח למעשה, כך
שהאפקטיביות של 7 שעות היא לא כולה תוצאה של גיוס מסוים.
- י. טל: זה יכול להיות. אני פשוט לא בדקתי כמה עוצבות נכללות.
האם המדגם גדול. אני בטוח שתוך לימוד החיך נוכל לדעת.
יכול להיות שתיכף נביע לזה.
- היו"ר אגרנט: כלומר, היו כאלה שהתייצבו בלי קריאה.
- ידין: לפי לוח הזמנים שקיבלנו, הרשות הראשונה הייתה ב-9.04
אזאק לסגן הרמטכ"ל. אני מניח שזה לקח לפחות חצי שעה
עד שעה עד שזה הגיע למגייסים. לעומת זאת, בשחיס אחר-הצהרים, 4 שעות אחרי
זה, כבר הייתה סירנה כללית והרדיו היה פתוח. מה שמעניין לדעת: כמה אנשים
הופיעו רק לפי הצו המסוים, ואחר-כך - כמה אנשים הופיעו כחוצאה מהאזעקה
הכללית.
- היו"ר אגרנט: היו כאלה שהתייצבו לא לפי א צו הגיוס.
- ידין: קיבלנו ידיעה ממפקד חיל האוויר שהוא נקט בעוד שיטה.
זה ידוע לכם או לא? זה רק של כוחות היבשה?
- י. טל: לא.
- ידין: הוא הודיע לנו שהוא עשה סידור נוסף, ושהוא הטיס מסוים
מעל כל מערים. זה היה סימן מוסכם לכל השייטים להתגייס.

הערות אלוף י. טל

י. טל: לסייסי המילואים?

ידין: כן. כך הוא אמר.

י. טל: יכול להיות, אבל אנחנו נתנו אישור לגייס סייסיים גם לפני יום ששי.
קודם לפי דעתי, זהו סידור טוב.

מה שחשוב שאנו קיצרנו את תהליך הגיוס וההתארגנות כזה - ותיכף אקרא לכם גם מה של ארגון הגיוס - שקיצרנו תהליכים, ויתרנו על חלק מהתהליכים, למשל, הצטיידות חלקית בתחמושת ונשק אישי, ויתרנו על זירוב מלא של המערכים, לא הרשינו לכווחות להתעכב בשביל להצטייד בכל מיני פרטים קטנים כמו סוללות ופנסי כיס, או ציוד אופטי, ברור אצל שדילגנו על כל תהליכי הרישום השלישתי, קיצור תהליכי ההתארגנות הביא אצל לחסכון של 5-6 שעות, כלומר, הצלחנו להוציא את האנשים ממחסני החירום לזירות הקרב 5-6 שעות יותר מוקדם. דבר חשוב אצלנו נוסף לא תיכינו עד שיחידות קטנות מתארגנות, המקודה היתה, שברגע שמגיע צוות של שנק, ברגע שיש 9-10 שנקים - הם נחשבים לפלוגה והם יוצאים לקרב, אמילו אם הם לא שייכים לאותה פלוגה.

הדברים האלה הם חשובים, כי תיכף אני אסביר את התמונה הכוללת מדוע אתר-כך היו הסוגן שענות, שקוראים להן מחזלים, בו בזמן שהם מסובכים ולא סיבות בכלל. אבל השורה התחתונה היא: הכוחות של צה"ל, לפי התכנית, צריכים להגיע תוך ק' +36 שעות לכל החזיתות.

הי"ר אגרנט: זו היתה הוראה?

י. טל: זוהי התכנית הקבועה, ב-ק' +36 שעות - כל הכוחות

כבר היו בחזיתות.

זאת רצימי קצת להסביר, ברור שאם היינו פועלים בתהליך

הרביל, אז הכוחות היו מגיעים למלחמה אחרי שתינו מפסידים אותה, ואנחנו

הערות אלוף י. טל

י. טל (המשך):

עמדנו בפני ברירה אכזרית מאד של קבלת התלטה אד-הוק; האם מנהלים את תהליך הגיוס לפי המתכונת המפורגלת והמתוכננת, שהיא המתכונת שפביאה באמת לשדה את כל סדר הכוחות של צה"ל מסודר ומאורגן, או לוותר על כל התהליכים האלה, ובשיטה ובאווירה של כבאי-אש לרוץ ולכבות שריפה, לצאת לחזית כדי להגיע למגע א עם האויב באופן לא מתוכנן, לא יזום ולא במסגרת של יחידות אורגניות ולא מצויידות.

ידין: זה מה שקוראים לעברית? "פזעה?"

י. טל: כן.

למקוב: ספין-ספין - לפי הנחיה שלכם?

י. טל: לפי הנחיה שלנו בפירוש, הם נסעו לחזיתות לרמת-הגולן

ולסיני ספין-ספין. בהחלט.

למקוב: הכנסה לקרב - זה כבר שיקול.

י. טל: הכנסה לקרב - זה כבר שיקול במקום.

אתן דוגמאות. למשל חטיבה - נדמה לי שהזכרנו אותה היום

כבר - חטיבה של רן שריד, המה"ט, חטיבה צפונית, ב-12 כלילה בשבת, כבר

לחפה על רמת-הגולן. חטיבת מילואים. בו בזמן שנתהליך רגיל היו עוברים

למחות 36 שעות עד שהחטיבה הזו הייתה יכולה להגיע לקווים, ברור שהחטיבה

הזו נכנסה לא מסודרת, לא ביחידות אורגניות ואפילו לא עם מסך חמושת.

בצה"ל היו 170 מובילי טנקים, וברירה שניה שעמדה בפנינו; האם להסיע, ולהוביל

את כל הטנקים לחזיתות ברכבות ובמובילי טנקים, לפי השגירה הרגילה, ואז זה היה

לוקח את 96 השעות שאני מדבר עליהן, או מחוסר ברירה, בגלל ההפתעה,

הערות האלוף י. טל

י. טל (המשך):

בגלל החירום, בגלל הפריצה בחזיתות, לשלוח את הכוחות על שללאות, כפי שאנו קוראים, זאת אומרת על הגבלים. וכאן יש לכך משמעות גדולה מאד מבחינת המהירות, מבחינת החשיפות של הנשק. טנק שצריך לנסוע מאזור באר-טוביה, למשל - וזו דוגמה מעשית, זה מסתן חירום - טנק שצריך לנסוע לסיני - יש הכדל גדול אם מובילים אותו על מובילי טנקים, טרנספורטרים, שם הוא יורד ונכנס למלחמה, או שהוא נוסע על שללאות כבר מבאר-טוביה לסיני ונכנס למלחמה אחרי דרך כזו ארוכה שגם הטנק נשחק וכמוכן הצוות עייף.

לסקוב: האם יש לך נתון כמה כתוצאה מזה היו פחות כמצבא? המבצעים?

י. טל: יש לי נתון כמה היו בסך-הכל פחות כתוצאה מכל שיטת

הספין-טפין.

לסקוב: טפין-טפין על הזחלים, כלי טרנספורטרים?

אחרי-כן - טק.

אלוף י. טל: כרגע אין לי במקום נתון, אבל אני לא בטוח שאפשר

להסריד את זה, אני לא חושב שיש לי אינפורמציה

כמה סנקים בגלל שלשלאות וכמה בגלל...

לסקוב: אני שואל.

אלוף י. טל: אני אכדוק את זה, מה שאני כן יכול להגיד, זה

כמה סנקים כחוצאה מזה הצלחנו לרכז בכל שלב של

הסלחמה. כלומר, מה שקרה לנו עם הגיוס, עם ההפתעה, זה שאנחנו כשיטה מאולתרת

ובשיטה של כיבוי שריפה, בשיטה של יחידות לא-אורגניות, כעצם העכרנו את סדר

הכוחות הלוחם שלנו לחזית והסלנו אותו לקרב, מכאן נבעה שלשלת שליטה של

הקלות בסטף כל הסלחמה, שלחלק מהן קוראים עכשיו מחדלים, ואופרים: למה זה לא

לא היה מוכן. אבל לטעשה אלה היו התולדות של המהלך הזה שעשינו. יחד עם זאת,

לדעתי, זה המהלך שהציל את מדינת ישראל. כל הסנקים האלה שהלכו טיפין-טיפין

לחזית מכל מסנני החירום של צה"ל, והובאו ישר לקרב, הם שעצרו את האויב

גם ברמת הגולן וגם בסצרים.

נחתי דוגמא על החטיבה הצפונית שב-12 בלילה כבר

לחמה. אני יכול לתת דוגמא על חטיבה דרומיתשיצא מבית דראס, חלק על שלשלאות

וחלק על סובילים, וביום ראשון בבוקר כבר עלתה על מארב של קומנדו מצרי על

יד בלוזה, הושמדו שלושה סנקים על ידי המארב הזה, עלד על סובילי הסנקים.

החטיבה עד הצהריים כבר היתה בקרב וכבר איבדה עשרות סנקים, כך שכאשר הגיעו

חיגברורות חדשות שזרמו כל הזמן מסנסני החירום ונקודות הגיוס של צה"ל, הן

הגיעו לחזית כאשר חלק מאלה שהגיעו לפניהן כבר הושמד ולא היה.

זו היתה החסונה של הדרך שבה הצבא שהיה צבא

של אזרחים, ביום מספור לפני הצהריים, באותו לילה ולפחרת הוסל לקרב. 36 שעות

הסנק האחרון, האיש האחרון הוסל לקרב, במקום קרוב ל-96 שעות. אבל זה מה שהציל

את המדינה, וזה גם מה שעלה כל כך ביוקר באבידות וכו'. אני יכול להגיד

כללית, שהיו לנו כאלפיים סנקים. לא הצלחנו לרכז אף פעם במאמץ אחד, לדעתי

יותר מ-200 סנקים. אני אומר הערכה.

לסקוב:

רוב האוגדות עבדו על 100.

אלוף י. טל:

אבל היו מקרים ששתי אוגדות עבדו יחד. אני

מדבר על ריכוז כוח. ובכל שלבי המלחמה לי יוצא

מן הכלל, כתוצאה מזה, לא היתה גם עתודה מטכ"ל.

לפי דעתי זו אחת הנקודות הכי חשובות בכל מה

שאאאאא שנוגע למה שאיפיון את צורת המלחמה הזאת ואת התוצאות שלה. אני מה

מוכרח קצת להתעכב על צורת המלחמה. צריך לזכור שבסיני, אלפי חיילים מצריים

עברו את התעלה בגל אחד. ~~אמסול~~ היו כ-450 חיילים ישראלים לאורך כל התעלה,

ואותה החטיבה הקידמית, שלושה גדודי הנקיס. כ-450-550 חיילים. אני אומר

את המספרים האלה בערך.

היו ר' אגרנט

וכמה טנקים?

אלוף י. טל:

החטיבה הקידמית אני חושב היו 70-90 טנקים.

לא הייתי רוצה להכנס לעניין זה, כי אני צריך

להביא נתונים מדויקים. אני רוצה לדבר על הצד של הגיוס ולהסביר, שכל הצבא

המצרי חקף את התעלה והצבא הסורי בגולן, כשצבא טנקים בגולן מסתערים וזורמים,

ומול כל המסות האלה של המצרים ושל הסורים עמדו בסך הכל כסיני 300 טנקים

שלנו וכרסת הגולן 180 טנקים. בסיני היו 12 סוללות ארטילריות וכרסת הגולן

11 סוללות. כל הדברים האלה, המסות האלה - בחיק הקודם ישנם פרטי פרטימאל

עד התותח האחרון. סדר הצבא הסדיר שחיכה לאויב בסיני וכרסת הגולן.

ומול ההתקפה המסיבית הזאת שבאה כשעה 2 בצהריים - הלא אנחנו היכנו להתקפה

ב-6 בערב - מול המסות האלה עמדו הכוחות הסדירים הקטנים האלה.

נוסף לזה, בניגוד לציפיות, חיל האוויר לא הצליח

לבלום באפקטיביות לא בסיני ולא ברמת הגולן בגלל מערכי טילי הנ"מ.

יצא שהכוחות הסדירים הקטנים האלה הם שעמדו מול המסות האלה בהתקפה הגדולה

הזאת. ברור שאם המילואים לא היו מגיעים מתי שהגיעו - ואני חושב שזה עניין

של שעות הבל - ברור שהסורים היו מודרים לתוך הארץ, ברור שהמצרים לא היו

נבלמים במקום שנבלמו, אילולא המילואים היו מגיעים בזמן שהגיעו.

להגיע בזמן שהם הגיעו - אין ליהסבר רציונלי
אין הם הצליחו להגיע כל כך מהר. שום חישוב ושום חכנון מראש, שום נוסחא
לא היחה יכולה להוביל למסקנה שבמהירות כזאת אנשים שגייסו אותם בשבת לפני
הצהרים, במהירות כזאת יהיו בקרב, עם הסנקים והציוד שלהם בחזיתות כל כך
רחוקות.

ממש אין הסבר לזה, הייתי אוסר, רציונלי, ואני
רואה כזה את הנס הכי גדול שקרה ~~ממש~~ למדינת ישראל במלחמה הזאת - שבא המילואים
הצליח להתערב בקרב כל כך מהר.

אני מוכרה אולי להגיד עוד דבר שוודאי אינני
יודע אם הועדה תרצה להכנס אליו יותר בהמשך או לא, אין לי עליו מספיק נתונים,
אבל כללית - אני אוסר את דעתי האישית, זה לא לקחים של המטה הקללי וכן הלאה
לדעתי קרו כיום הכיפור לעם ישראל שני אסונות ולא אחד. אחד זה כמוכר
ההפתעה, בזה שלא התגייסנו, והשני - עצמת האש הראשית שלנו, כלומר, חיל
האוויר, לא היחה מסוגלת לבצע את היעוד שהועדנו לה בקרב היבשה. הדוקטרינה
שלנו במשך כל השנים, היחה, ועל זה אני אדבר כאשר אציג את חכנית אופק,
שאנחנו צבא מיליציוני בעיקרו, צבא של אזרחים, צבא מילואים, כאשר מולנו
ניצבים צבאות סדירים, ~~אלה~~ היחה לנו עוד הנחה ביסוד מערכת הבטחון שלנו,
שהצבא צריך להיות כנוי למקרה הגרוע ביותר ולא למקרה הנוח ביותר. המקרה
הגרוע ביותר הוגדר על ידנו חמיד לצורך סיפוח הדוקטרינות והארגון של
זה"ל כמקרה שבו חוקפות אותנו כמה מדינות ערביות ולא אחת, ושחופפות אותנו
בהפתעה. כלומר, שתוקפים את מדינת ישראל בהפתעה ולא רק מדינה אחת.
זה היה גם כן ביסוד תורת הבטחון שלנו, שהצבא צריך להיות כנוי כך, שיענה
גם על המקרה הגרוע. התשובה היחה אותה חפישה שאני מדבר עליה: - שצריך
סודיעין טוב וחיל אוויר חזק וסדיר שתפקידו, יחד עם אלמנט הסדיר של הצבא,
לבלום את המתקפה ולחפות גאופן כזה על ההתגייסות וההתארגנות והפריסה
של מערך המילואים, של צבא היבשה.

אלה כמה ראשי פרקים בחורת הבטחון. ביום כיפור
 קרו שנידברים: גם הפתעה, וגם חיל האויר לא מילא את היעוד שציפינו ממנו,
 בגלל טעם סילי הנ"מ בשתי החזיתות.

אני באופן אישי מרגיש, שלו ביום כיפור היה
 קורה לנו רק אסון אחד מתוך שני האסונות האלה, אני לא חושב שהמצב שלנו היה
 קריטי כפי שהיה, לו היחה רק הפתעה ולו לחיל האויר היה באמת עדיין חופש
 הפעולה באויר כפי שהיה לו במלחמות קודמות, אני משוכנע שהוא היה בולם בהצלחה
 שאין כסוה גם בסוריה וגם בסיני. אני משוכנע שעוצבות שלמות, שדרות שלמות
 של רכב וסנקים מרמת הגולן ועד דמשק היו בווערות לאורך הכבישים, אני משוכנע
 שכל הריכוזים הענקיים של הצבא המצרי שהחרכז בריבועים ענקיים, כמו לגיונות
 רומאיים, כעבר השני של החעלה - אני משוכנע שחיל האויר היה משמיד אותו. אני
 משוכנע בעוד דבר - שהמצרים לא היו עושים דבר כזה ותכנית כזאת, לו היו
 פוחדים שחיל האויר, אבל חלק אינסגרלי של התכנית שלהם היה מערך סילי הנ"מ.
 זה היה כל הקונץ במהות התכנית שלהם, שהם סוגרים את עצמם הרמטית נגד המטוסים
 שלנו וכך מתארגנים צפופים על החעלה.

ידין: לא הייתי רוצה להפסיק את שסך דיבור שלך בנקודה
 כל כך חשובה. ברגע זה לא מצאחי את המסך, אבל
 אני זוכר את זה בעל פה. אחת אומר שחיל האויר לא מילא את היעוד שלו, כי לא
 הצליח לבלום מיד את פוחות היבשה. אני זוכר ויש לנו פה פרוטוקול שעוס
 נמצא אותו אם חרצה - כעקבות כחול-לבן במאי, שם משתתפים - אני לא זוכר אם
 אחת היית שם - בכל אופן היה שם הרמטכ"ל, שר הבטחון וראש הממשלה, כאשר ראש
 המטה הכללי מציג לראש הממשלה את התכנית כחול-לבן, ואז אומר שם ראש המטה
 הכללי. אני מאמין שאם נופתע, חיל האויר שלנו פלוס הסנקים יצליחו לעצור
 את כוחות הצליחה והבלימה. על זה עונה לו שר הבטחון שם: אני מבקש לתקן את התפישה

הזאת שלך. חיל האויר אינו י יכול פאסור שבשלב כזה ישתמשו בו לבליסה הסנקים
כלכד צריכים לעשות את הבליסה. חיל האויר, בשלב זה, יש לו סטרה אחת - זה לשחק
את הטילים ולהשמיד את חיל האויר של האוייב.

אחת זוכר את הויכוח בין שתי הדוקטרינות האלה?

(אחרי כן רשמה או)

י. של:

כן אני זוכר.

לסקוב:

ועוד דבר אחד שמפקד חיל האויר אמר

שהוא היה בנוי בשביל לשתק את הטילים ושדות

התעופה והחליטו לו את המשימה והוא היה צריך לעשות כדי שהוא

יהיה מוכן למה שנקרא סיוע קרוב.

יריין:

אני רוצה אם אפשר לקבל קודם תשובה לשאלה הראשונה.

סל:

אני זוכר מה שאתה אומר, ואני גם זוכר מה

שאומר רב-אלוף לסקוב, יחד עם זאת אני עכשיו

לא בא לנתח את הדבר הזה.

יריין:

זה הרי עניין דוקטרינרי.

סל:

כן. אבל גם שר הבטחון אני מעריך וגם הרמטכ"ל

וגם מפקד חיל האויר אני מעריך, כעובדה, לאחר

מעשה, בטח יגידו שכיום שני לא בלס את הסורים ברמת הגולן. אני לא אומר

כעה למה. אני אומר עובדה.

יריין:

אני אומר שפה זה קשור לבעיה דוקטרינרית

אם ההנחה היתה כמו שאתה אומר שצנח את החיל

האויר הזה,

הבעיה היא זו, אם אתה אומר שהדוקטרינה אמרה שאם אנחנו

במבצע שכולנו מותקפים ונופתע, תפקיד חיל האויר אז הוא לבלום יחד עם

הטנקים אז אני מכים אתך שהוא, קרה לפני אסון הוא לא היה מסוגל לבצע את

מה שהוטל עליו אבל אם הדוקטרינה אמרה שאפילו במקרה כזה המשימה של הבליסטה

לא רק שצריכה להיות מוטלת על שלוש מאות הטנקים אלא הושג וחיל האויר

צריך להיות חושש, אז לא קרה שום אסון. הוא משוט לא יכול היה לבצע

דבר שלא הוטל עליו. זו השאלה שאני שואל.

סל:

אני מצטער שאני צריך לחלוק.

יריין:

אני שואל הרבה שאלות כדי שתחלוק.

אלוף ישראל טל.

פ. טל:

אני מצטער שאני צריך לחלוק על כל החיזה

כולל על שר בטחון אם הוא אסר את זה.

הענין הוא פשוט אם חיל האויר צריך לתקוף טילים בשביל ליצור לעצמו חופש פעולה כדי לתקוף ארטיילריה כדי שהוא יוכל לתקוף טנקים של האויב, אזי אנוסדברים בהקשר לקחב היבשה. אם חיל האויר צריך לתקוף טילים בשביל להשיג את עליונות באויר ולתקוף את חיל האויר המצרי או הסורי וכן הלאה, אנו לא מדברים על אותו דבר. אבל אני את ענין הדוקטרינות ואת ארגון צה"ל כתוצאה מזה, אני שומר לפרק עם הערכות המצב ועם הכניח "אופק". אני אחרי הכל מדבר עכשיו על הגיוס.

ידין:

טלח לי, אני רוצה שתחלוק באמת על גדולים

ממני, שתחלוק על שר הבטחון ועל הרמטכ"ל ולא

עלי; אחרי שהרמטכ"ל אומר-חיל האויר צריך לעשותה שהוא צריך לעשות,

אומר שר הבטחון, אני רוצה לחוד את הארגומנצטיה שלך - ואני מצטט:

"למעשה אני רוצה לגעת בארבע נקודות: 1) בשאלת המצנריו איך מתגבל מה;

מה שיכול לקרות הוא אם הם מתחילים בנסיון צליחת התעלה לקראת ערב

באופן יסודי מי שיטפל בהם זה לא יהיה חיל האויר. במלחמה למנוע את הפלישה

עיקר המעמסה יחול על שריון או כוחות של פיקוד הדרום. חיל האויר יעשה מה

שיעשה צינסו להפציץ את חיל האויר ויכנו עלינו. שלב ראשון יעסוק

בזה השריון כשיש שריון לצלוח את התעלה באותו יום ולמחרת. ומחרת חיל האויר

יטפל בענין הטילים יום-יומיים. לא להשמיד את הכוחות ואחרי זה אם סוכרחים

והענין הולך לפי הרצוי לנו, צריך לחצות את ~~את~~ התעלה עם כוחות היבשהשלנו. מדוע? כי אחרי השמדה הטילים זה סאמץ עצום לעלות עם המטוסים ~~אם~~

שלנו על הטילים האלה, מה שהאמריקאים לא הצליחו לעשות בויטנאם. אם נצליח

לעשות זאת לפני שמביאים טילים אחרים ניידים, ולהיות מהצד השני של התעלה

כדי שאם אחר כך יביאו סט שני של טילים זה יהיה הישג. הבעיה של חציית התעלה

היא לא רק בעיה מצרית אלא גם שלנו", וכו' וכו'. וחד-כך הוא אומר

בסוף המאמר "הפתרון שלנו הוא שיהיו כוחות שריון מהצד השני של התעלה

אם כבר נעשה את המאמץ הזה. " בקיצור, אחר כך מתחיל עוד ויכוח על זה.

אלוף ישראל טל.

שם ידין:

אבל שר הבטחון פה קובע ואני לא רואה אחר-כך ויכוח אתו שלא כך.
 הוא כאילו בונה, גם אחר כך בשבוע לפני המלחמה (יש לנו קצת סטנוגרמות
 כאלה) שר הבטחון כאילו בדעה שלוש מאות הסנקים בסיני זה-180 סנקים ברמת
 הגולן הם פחות או יותר יחזיקו וכו' וחיל האוויר עוד יום יומיים יתעסק
 כטיילים ואחר כך הכל יהיה בסדר. אתה אומר לנו על דוקטרינה, לא על הבעת
 דעה, הבעיה היא מה הייתה הדוקטרינה.

טל: הדוקטרינה הייתה שחיל האוויר והסודיעין תפקידם

לחפות על העובדה שמדינת ישראל מקיפה צבא

מיליציוני ולא צבא סדיר. הדוקטרינה הזו היא יסוד מוסד בתורת הבטחון

של מדינת ישראל לפי מיטב ידיעתי כבר עשרים וחמש שנה. עכשיו מה שאני

קעה קובע ואני לא נכנס קעה לדוקטרינה, מה שאני קעה קובע, שביום הכליפודים

חיל האוויר, חוץ מזה הקטע שאחזק ציטטת המפקד, הוא דיבר אם מתחיל הענין

בלילה.

ידין: נכון.

אם מתחיל הענין בלילה זה דבר אחד ואם

טל:

מתחיל ביום זה דבר שני. הדוקטרינה בפירוש

בניחה שביום חיל האוויר בולם כוחות יבשה. עד כדי כך שחיל האוויר דרש

אחרי שש הימים לבטל את המושג סיוע אוויר-קרקע ולהכניס סמקומז את המושג

השחמורה בקרב הקרקע. אבל אני באמת מבקש את רשות הועדה לא להכנס כרגע

לשאלת הדוקטרינה.

אברנט: כן.

אתה אמרת את הסוד הזה אז רצייתי להפנות את

ידין:

חשמתם-לבך.

כשניכנס לחחום הדוקטרינה אני אציג לכם

טל:

ויכוח הרכה יותר נוקב שלי עם שר הבטחון

א.ר.

- 34 -

ישיבה סד - אחר הצהריים
אלוף ישראל סל.סל:

בכל הפרשות האלה של הסיליים ושל המטוסים ויש סטנוגרמות על זה, כנודאי כולל סטנוגרמות שראיתם, מיום שני לפני המלחמה, ה-1 לאוקטובר.

ידין: את זה עוד לא ראינו.

סל: זה דיון מסכ"ל.

אגרנט: זה ישנו.

סל: אז כשאני אדבר על בעיית הדוקטרינה והמבנה

של צה"ל אני בהחלט אכנס לשאלות האלה. כרגע

לא בזה אני בא לספל. אני בא להגיד שאם ביום כפור (אני סכן למחוק את

המלה דוקטרינה למען הדיון) ביום כפור קרו לנו שני דברים שלולא הצירוף

של שניהם לא היה אסון כזה גדול. אם חיל האוויר היה לו אותו חופש הפעולה

שהיה לו לפני שנתיים שלוש לא היה קורה האסון הזה, גם אם היינו

מופתעים ואם היינו מופתעים כמו שהופענו ואם לחיל האוויר לא היה

חופש פעולה כמו שבאמת היה ולא היינו מופתעים, גם כן לא היה אסון כזה.

לסקוב: אולי תתאר את העובדות ונשאיר את ה"אס"

לשאלת השאלות.

סל: כן. אז העובדה היא שחיל האוויר לא כלם

באופן אפקטיבי ביום כפור בשעה שחיים עד

הערב. אני יכול להגיד יותר מזה, חיל האוויר גם לא עשה הרבה גיחות,

בחצי יום הזה; גם לא לפי הדוקטרינה ששמענו של שר הבטחון. אני יודע

שיש על זה גם ביקורת בחיל האוויר. אבל עובדה שחיל האוויר לא שיחק תפקיד

מכריע בחצי יום הראשון כמה שנוגע לקרב היכשה לפחות. ולכן הענין הזה

של מתי הגיעו הסילואים, מתי הגיע עיקר האס, הוש הכריע בגורל המדינה.

אלוף ישראל טל.

טל:

והעובדה שהצבא הגיע לא מאורגן, לא מצוייד כמו שצריך, על שרשראות ולא היכה לרכבות או לסובילים, ולא הגיע מאורגן בחטיבות או בגדודים ובפלוגות שלו, אלא כל מי שהספיק ועלה על טנק וצייד אותו והימש טנק, יצא. בדרך הזו אני קורא לזה ניצלה מדינת ישראל.

אני רוצה להקריא לכם ברשותכם את קבוצת הפקודות

שבהן נחננו את הפקודה לגיוס, לא את הכל, אני משאיר את הסנוגרמה בתיק.

מה באותו תיק?

אברנט

כן. ביום שישי היה קר"ם לקבוצת דיון

טל:

מבצעית) בחדר המלחמה, היה קר"ם רמטכ"ל,

מתי זה היה?

אברנט:

ביום שישי. סליחה, ביום שבת, ב-6 לחודש.

טל:

בשבת בשעה 10 היה קר"ם רמטכ"ל, כשנגמר

היה קר"ם של שר הכטחון, מאמר-כך קר"ם שלי לבדיקת הגיוס. ואני רוצה

להקריא את הפתיחה לקר"ם שלי, בחדר המלחמה בשעה 12 בצהריים; ואני אומר

ככה: "אנחנו נכנסנו אחסן לכוננות בימל עם הגבלות המורות של אי-גיוס

מילואים. הבוקר, בעקבות ידיעות שקיבלנו הלילה, התחיל תהליך שבסופו

לפני כמה שעות ניתן לנו אור ירוק לבנות כוחות של צה"ל. כלומר

לגייס. מבחצת נוהל של קרב אני רוצה לבדוק את השלב של האופניסבה

ושל הרפנסטיבה. הקר"ם מטרות אחת - להתחיל מיד את הורדת המטה, את

הקצאת הכוחות, לוח זמנים להקצאת הכוחות וסידורים אחרים הנוגעים רק

לשלב אחד - שלב בליטה וספיגה. היום אנחנו נמצאים עם 180 טנקים ו-11

סוללות ארטילריה ברמת הגולן, ובסיני ב-300 טנקים ו-12 סוללות. המלחמה

צפויה תערב ועל כן לא רק שאנו לא פותחים אלא אנו נמצאם בפועל במצב של א

ידענו כסוח, של גיוס לקראת מלחמה. גם מבחינת ריכוז כוחות וגם אי-

פתיחה במלחמה. מה עוד, שההכנון של הערכים הוא הפצוצות לעומק ופגיעה

באוכלוסייה.

דבר שי - אנו עומדים בפני מצב שבו

כפירוש לנהל קרב בלימה במסגרת ספיגה רצינית כאשר אנו מהוכננים או מתכוונים לתגבר מעט מעבוד 48 שעות בלבד. כלומר על 300 השנקים בסיני ו-180 ברמה פלוס הארטילריה אלינו לנהל את המלחמה; לנהל את קרבות הבלימה האלה הלילה ובמשך היום למחרת ואולי גם למחרת הלילה. הכוונה עד שיכואו החגבורות. אלה אינם דברים שעשינו בעבר כשהאויב מכחינת עוצמה כסוחית גם בגולן מתכוון לתקוף עם כל הכוחות גם בגולן וגם בסיני לכן אני מבקש להוציא מהראש כרגע את המחשבות בדבר ריכוז כוחות למתקפה. כרגע יש לנו דבר בוער מאוד - אני יכול לנבא לחיסה ארוכה, אני לא בא לנבא אם תהיה לוחמה או לא, יכול להיות שלא תהיה מלחמה, אבל אנו צריכים להיות מוכנים לגרוע ביותר, ואני רוצה להזכיר לכם מה צפוי - מול הקו ברמה הגולן שכנוי מהמערכת של תעלת הנ"ש והמוצבים,

אחרי כן רב.

שלא יכולים לעמוד בפני ארטיילריה כבדה מאד, ו-2 חטיבות סנקים עם 180 סנקים, הקו היה יהיה יעד להכי כבדות שידענו אותם - פעם של כ-700 תותחים. יכול להיות שזה יהיה מלוח בחקיפה מהאוויר ובירי מעשרות טילי פרוג לעומק, כולל שדות-תעופה עד כמה זה אפקטיבי, אינני יודע. אבל הפגזות כרסת הגולן עם מאות תותחים תוך נסיון לתקיפה ופריצה לכל רוחב החזית, מלוח בעוצמה אש עצומה עם מטוסים. וזה לא אש לשעה, כי-אם מזג האוויר לא יאפשר את זה מחר בבקר, גם מחר לא יהיה סיוע חיל-האוויר. יכול להיות שזה ימשך לילה, ואחר כך יום שלם. גם אם מזג האוויר יהיה מצויין בשביל חיל-האוויר שלנו, זה עסק ללילה שלם. הכונה ללילה שלם בלי סיוע. הבעיה שלנו היא, איך להזרים מהר כוחות. על סיני אני אומר עוד פעם - על 1100 תותחים שיפגיזו בארטיילריה וכן הלאה.

פה בהמשך אני לא רוצה להטריד אותכם, אבל הסטנוגרמה ישנא

בהמשך - בניגוד לנוהלים הרגילים, מול חזית כזאת שכבר הכנו, בשבת בצהריים, שצפוי קרב נואש לכוחות שלנו בסיני וברמת-הגולן, ושהבעיה היא, איך לתגבר אותם מה שיותר מהר, ושאי-אפשר לבנות על חיל-האוויר, גם בגלל הטילים, ואני מזכיר את זה פה בהמשך, א נקטנו בנוהל לא רגיל. לא רגיל היה כזה - שיטכנו כל אלופי המטה אכללי, ואני בדקתי במקום ככל מחסן הירוס בצה"ל, כמה סנקים יש. וקבעתי לגבי כל סנק את זה לאן הוא יסע: לרמת הגולן או לסיני. איזה מהסנקים האלה יסעו על מובילים, איזה על שרשראות. ופה נחנה הפקודה שבוצעה דרך כל הדרגים אחר כך הלכה למעשה, שברגע שסביע צוות של סנק למחסן הירוס. כרגע שיש קבוצה של כמה סנקים, הסנקים יוצאים לחזית. ולא מחכים לפלוגה שלהם, לא מחכים לגדוד שלהם, לא מחכים לחטיבה שלהם. כלומר, אנחנו בשבת בצהריים הרגשנו, שאם המלחמה באמת תפתח בערב, ופה היא נפתחה כעבור שעהיים, אנחנו נעמוד במצב נואש שאין דוגמתו, ולא היה דוגמתו בעבר. ולכן הבעיה שלנו, איך להביא מהר ככל האפשר את היחידות בעוצבות לחזית. באופן כזה ארגנו גיוס מאולתר, התארגנות מאולתרת, תנועה כוחות מאולתרת ובניין כוח, והערכות כוח מאולתר בחזית. הדבר הזה גרם לכך כמובן, ההפתעה הזאת והשיטה הזאת, שיצאנו לשינוי-המסקל, מכחינה אופרטיבית וא

ישיבה ס"ג (אחה"צ)

תעוד: אלוף טל

ואסטרטגית למטח כל המלחמה, אנחנו מכחינה זאת, לא חזרנו לשינוי-המשקל שלנו אף פעם אחת, עד סוף המלחמה. כיוון שלמרות שהיו לנו כאלפיים טנקים, היינו והזרמנו אותם טיפין, טיפין, והם הלכו למערקה ציפין א טיפין, לא הצלחנו אף-פעם במטח המלחמה, לרכז את הכוח, לא הצלחנו לרכז עתודות.

ת. למקוב: אחת העמוד לסה אחר כך?

אלוף טל: כן זה בטסגרת הבילמה, עכשיו אני מדבר על הקשר מילואי.

וכאשר אנחנו בלמנו את המצרים, כאשר הצלחנו לבלוט את האופנסיבה של המצרים, וזה היה, אם אני לא טועה ב-14 לחודש, אני רוצה להזכיר לכם, שהיו בחזית 500 טנקים כשירים, כלומר, כאשר נכנסים כך למלחמה, כאשר צבא יוצא משינוי-משקל, על ידי אופנסיבה כזאת מוחצת בשהי חזיהות, כאשר הצבא לא מוכן ולא מגוייס, ברור שאין מה לדבר על רכוז כוחות, אני אתן דוגמא - למשל היו לנו כמה פעמים החלבטניות: אם להעביר כוח מהצפון לדרום או להיפך(הסיבה) ? לא יכולנו להרשות לעצמנו - עשינו את זה פעם או פעמיים - אבל לא יכולנו להרשות לעצמנו את זה, מכיון שזה אומר 36 שעות להוציא את הטנקים האלה מהמלחמה בכלל. להוציא אותם למשל בצפון מאמצאא מהקרב, ועד שיכנסו לקרב כדרום, עוברים 36 שעות. צבא הגנה לישראל, לא היה במצב שיכול להרשות לעצמו להוציא הטיבה ל-36 מהקרב. כל זה כחוצאה מההפתעה שכחוצאה מסנה זו הייתה שיטת הגיוס. זה היה אופן ההתארגנות, ואופן התנועה והעברה הכוחות לשדה הקרב. ולכן כמובן, שכל יתר התופעות, שהן תופעות לואי, של תהליך הזה, כמו: טנקים בלי תחמושת, כמו טנקים בלי צנע, מאצאא תיאום כוונות, כמו צוותי טנקים בלי ציוד אופטימי וכלי משקפות, ועוד המון תקלות אין ספור. כמו טנקים עם תקלות טכניים וכן הלאה. כל התופעות האלה הן לא פועל יוצא של כוונות יזמה מתוחה של צה"ל, בתוראה לסטנדרטים הרגילים של צה"ל, כל אלה הם פועל יוצא מזה שלא היה לנו שלב התארגנות, מזה שקצרנו את כל תהליך הגיוס, ודלגנו על כל השלבים, פרט לסה שהכרחי, כדי לקחת בן-אדם לסנק ולזרוק אותו לחזית.

אני באותה קבוצת מקורות, הלא הדמיון, היה קשה מאד

ישיבה מ"ג (אחה"צ)

הער: אלוף טל

לדמיון ולפסיכולוגיה, לעבור לאטמוספירה של יום חמישי, ויום שישי, ויום שבת אהה"צ למלחמה טוטלית. ובקבוצת הדיון המבצעת הזו, כאשר אני התחלתי לנהל אותו, אני נדאמתי, כי ישבו כל אנשי המטה הכללי, כל אנשי הקו"ם, כל אנשי בחיל הראשיים של צה"ל, ודברו במושגים שדברו במאי, כאשר הציגו למשל לראש הממשלה וכן הלאה. - שנרכז את האוגדות האלה והאלה פה, ולמבצע "זאב" יהיה זה וזה, ולמבצע "חתוך מדבר" יהיה זה וזה, וכן הלאה הכל הכניות אופרטיביות של מתקפה. כלומר כולם השבו במושגים של מתקפה. שהנה היתה לנו אפשרות לרכז את הכוחות, היות והערבים יתחילו במלחמה, אנחנו גלן לקאהיר ודמשק וכן הלאה. כאשר אני ראיתי שזו האטמוספירה והדמיון לא חופס מה קרה פה, אני אמרתי דברים כדורבנות. ורשתי להוציא מהראש את כל הפנטסיות האלה, אמרתי - שיש לעשות מהפכה טוטליטרית במחשבה, ותארתי בצבעים קודרים את צורת הקרב כלילה. מה יהיה המצב האמיתי שלנו - החפזות המסיביות על רמה-גבולן ובסיני, הפריצה של מאות טנקים מול הכוחות הספורים שלנו ועמידה על נפשם בקושי של הכוחות שלנו, והצורך החיוני, שאין כמוהו ואין למעלה ממנו, שיכואו תגבורות. ומצד שני, אודלת היד שלנו, להביא את התגבורות בזמן, עד הערב. כך שאני תאחתי, קרבות יאוש שצפויים לנו כלילה הקרוב וכן הלאה. ובמידה מסויימת הצלחתי לתת מכה על התודעה לקהל. כי עד הרגע הזה באסה השבו במושגים של נוהלים גאמלאא מסודרים, ותהליכים מסודרים ורכוז כוחות עם מעבר למתקפה וכן הלאה. בו בזמן שהכעיה האמיחיה שעמדנו לפניה, בגלל המתקפה היתה משום הצלת הקידום. מהמצב הזה שאני קורא לו "החטא הקדמון", עם ההפתעה גאמלאא ושלא התבייסנו, מזה נבעו אין ספור תקלות נוספות. שתעין הלא מבינה, הלא כוחנת מתיחסת אליהם כאל עוסדות בפני עצמם, כאל סיכות או כאל סיצנות מצב רגיל וסטנדרטי. אבל העין הכוחנת יכולה להכתיין בקלות, כיצד כל התופעות האלה הם פועל יוצאות ותולדות של "החטא הקדמון" הזה.

מה שנוגע לצבא המילואים ולאימפריביזציה הענקית הזאת שצבא התבנה לישראל תצליח לעשות, ולהכניס את כל המליציה הזאת שלו לקרב, חוץ 36 שעות, אני רואה כזה את הנס הכי גדול שהציל אותנו במלחמה הזו.

ואני רואה כזה השב והוכחה שאין גדולה ממנה, לכושך

ישיבה ס"ד (אמ"ח"צ)

הער: אלוף טל

של צבא המילואים של צה"ל.

בתיק הזה ישנם כל הפרטים, כולל כל העובדות וכל לוח
 הזמנים וכל היחידות וכל הפקודות. מה שאין לי ואני לא יכול להמציא לוועדה,
 זה את כל התהליכים שקרו בין הרמטכ"ל ושר הבטחון וראש הממשלה.
 את זה אני לא יודע, כי אני הייתי מהצד השני של הסתרים, אני קבלתי את
 ההחלטות.

אח זה יש לנו.

פ.יריין:

זה יחד משלים את התמונה.

אלוף טל:

אם תקחו את התהליך שם מתי התקבלו ההחלטות, ואיך

הם זרמו, התיק הזה משלים את התמונה, מה קרה במטה הכללי ודחצבא.

אני מוכן למען הדין, ובאופן אישי אפילו יותר מזה,
 כי אני הייתי נוכח אחר כך, לא בזמן כל המצבים האלה,
 לקבל חלק ניכר מהחיוזה, שהרבה מהליקויים בדיעבד, גבעו מהחלטה אחת שאפשר
 להתדבק עליה היום, או לא להתדבק עליה היום ולקבל אפילו את הסיזה שלך - שזה
 תוצאה ולא אינדוקציות עצמאיות. השאלה שאני רוצה לשאול אותך כרגע היא.
 היא בכח זאת מפתיע אותי בצורה אחרת, אני פשוט רוצה להבין אותה.
 סליחה המפקד, אני פשוט מוחד שהטעיתי אותכם,
 אני בעניין הזה מגיש לכם בעצם ארבעה מסמכים;
 זה התיק הזה, תיק נוסף שהוא טבלת הארועים, מרדסיק סאר לכל שעה וכל יום
 במטה הכללי, ותיק מספר 4.

זה יהיה תיק מס' 178.

היו"ר אגרנט:

זה ארבעה מוצגים בהקשר לצוטא הזה.

אלוף טל:

המשך דבריו רשמה א.ג.

לפני ר.ב.

ישיבה מ"ד - אחה"צ

א.ג.

הער: י.טל

י.יריין:

אני מוכן לקבל את אשאר הסזות האלה וגם את העובדות

בחלקן, אבל אני עומד כדילמה שאני מפנה אותה גם אליך

וללא ספק נשאל עוד את הרמטכל ואת שר הבטחון. אני קורא את הדיונים האלה

שהיה שם שר הבטחון ושאר המטה הכללי, ב-4 לחדש, ב-5 לחדש, ב-6 לחדש,

יחד עם ראש הממשלה. אתה לא היית נוכח. אני רואה סתירה בין המצב שאתה

תארת בשעה 12.00 בשבת, שפתאום פאניקה אמיתית בלידת ברירה, שמוכרחים לזרוק

כל טנק וכו', מתוך הנחה ש-300 הטנקים בסיני ו-180 הטנקים שם לא יעמדו,

לכין מה שאני קורא פה, למשל שאפילו ביום ששי שמכריזים מצב כוננות ג'

ולא ראש המטה הכללי ולא שר הבטחון מכששים לגייס אפילו נפש אחת, תפישת

שאם נותקף אפילו הרי הכה הסדיר כפי שהוא אשך בלי סיפין סיפין, עליו

מוטלת הבלימה והוא יעשה את הבלימה הזאת - אני מדבר על יום ששי ולא מה

שאמרו בשבת - הוא יעשה את שלו עד אשר כה המילואים יגיע.

כמלים אחרות, הדוקטרינה הייתה: הסודיעין, נפל, אבל עדיין

קיים ביום ששי, כאילו, חיל-אוויר, כה סדיר - על זה מושחת הכל עד לגיוס

המילואים.

עכשו, אני רוצה להכין. ככה הם אומרים כל הזמן, לכן הם

גם לא מציעים לגייסמילואים. מה קרה פתאם ביום שבת? בשבת בבקר קיבלו ידיעה

שהערב באמת תהיה פלחמה. אז ענין ההחראה - אני מבין - איננו. ההחראה דרושה

רק לשם גיוס המילואים, למעשה. אבל, הסדיר כבר בכוננות ג' סאתסול, כלו.

חיל האוויר בכוננות מאה אחוז פלוס, עם המילואים שלו. א, מה השחנה בשביל

השעות הראשונות שפתאם צריך לזרוק את הכל בפאזה ?

אמרתי שאני אציג אותה גם למישהו אחר, רציתי לדעת מבחינתך. אתה תארה כצורה דרמטית מאד, ואני פניח אמתי, מה שאמרת בשעה 12,00. מה ההבדל? מה קרה?

י.טל : ההבדל אמא אולי נובע מהבדל בהשקפת עולם בסיסית ביני ובין הדוקטרינה הרשמית, כי אני גם כחדש מאי וגם כחדש אוקטובר התראתי וסענתי שקימח אשליה בקשר ליכלתו של המטוס בימינו, לדעתי, בגלל טילי נ.מ. אני גורס שהיל האויר, כזרוע האסטרטגית מאבד את גדולתו ובגלל טילי נ.מ. ואין לצפות ממנו לתפקידים שעשה בעבר.

י.דיין: זה גרסת אד?

י.טל : זה גרסתי ועדיין גורס. זה גרסתי גם כמה שנוגע במסגרת הדיונים על המבנה והארגון של צהל לעתיד בראיה גם ארוכת טווח. לדוגמא, היה דיון אם בהקשר אם להתעצמות הערבים, של מדינות הנפט עם הנשק המערבי ואם אמצעים לתקיפה בעומק ישראל וכו'. חיל אויר ואחרים גרסו שצריך לקנות מטוסי חידלוק כדי שנוכל לתדלק מטוסיט באויר ולהגיע עם המטוסים שלנו לטווחים ארוכים, . אני גרסתי שזאת זריקת כסף, כי עד שיהיו מטוסי חידלוק האלה ועד שכל זה יהיה, ממילא לא המטוס הזה הוא יוכל לעשות את העבודה.

אני גרסתי, , כי המטוס גמר את חטקידו כזרוע אסטרטגית. אמרתי, שבאירופה - מזמן. ואצלנו - עכשו.

י.א.נבנצל: הסנק?

ועדת החקירה - 3.1.74

ישיבה ס"ד - אה"צ

הער: י.טל

א.ג.

י.טל:

באשר לאספק הטנק, לא. כדיוק ההסך. אני אסביר את זה

בדוקטרינה. לכן, היה הבדל בין התפישה שלי והתפישה הרשמית.

אני רוצה להגיד לבנותי, שהייתי דעת יחיד. זה לא כמו בענין הגנת סיני,

שהייתה אסכולה כזאת ואסכולה אחרת, ^{לא}היו שתי אסכולות, בענין הזה.

ביום שני/עדיין היה ויכוח כזה ביני לבין שר הבטחון, ויכוח

בשבוע האחרון לפני המלחמה

חריף כפורום המטה הכללי. אני הצגתי גראפים של טילים ורקטות, מה הם יכולים

לעשות לנו עם סקאדים, מה הם יכולים לעשות עם פרוגים, מה הם יכולים לעשות

לנו עם מטוסי התקיפה המערביים והמזרחיים ארוכי הטווח, ולעומת זה את אזלח-יד
המטוס שלנו כחשובה.

גם בענין הגנת סיני, תראו בסימפוזיונים ובכלסיני מקומות,

גם שם יצא לי לדבר על הדברים האלה לגבי המטוס. אני לא גרסתי כך לגבי

הטנק. מסבה פשוטה. כלי להכנס להרבה פרטים כרגע, האויבים של הטנק פועלים

באותו סדיר, על הקרקע, הטנק גם האויב שלו על הקרקע. מהיום שמצאנו את הטנק,

לא היה יום שלא היה לו אויב. אותו תוחם שהשמיד את הטנק, הוא גם תוחם שעל

הטנק. לא היה מצב שלא היה נשק נגד טנקים. למרות זה, הטנק עדיף על נשק

נגד טנקים, כיון שהוא נייד ומשוריין. אם לוקחים את אותו תוחם, ונוהגים

איתו לחיל רגלי כנשק נגד טנקים, הוא פחות טוב מאשר אותו תוחם ^ל

על פלטפורמה שנותנת גם ניידות וגם הגנה.

הטיל איננו שוקדבר אחר מאשר תוחם. היו כבר הרבה כלי נשק

נגד טנקים. כאשר כלי נשק משתכלל ומצוייד, אז שמים אותו על הטנק. נניח,

שהטיל הנגד טנקים, ה"סאגר" הזה, ננית מאמא שהוא היה איזה נשק יוצא מהכלל,

אז הוא היה על הטנק במקומות התוחם, כי טיל כזה עם הגנה של טנק וניידות של טנק,

יותר טוב מטיל כזה בלי הנתונים האלה.

ועדת חקירה - 3.1.74

ישיבה מס' - אה"צ
הער י.טל

א.ג.

י. יריין: אבל זה לא נגד החי"ר שמפעיל את ה"סאקר".

י.טל: אני אחיחם לזה. אני רק רוצה להסביר בענין הפדיוס. בענין המטוסים זה בכלל דבר אחר. ענין המטוסים, זה לא בתוך אותו פדיוס, המטוס והמטוס נגד המטוס. מדובר על קרקע ו...
י. יריין:

אתה היית בדעה יחיד או אני יכל להבין שלך בשכת ב-12,000 כצהרם לא היתה הפתעה. אנירוזה לקבל הסבר שלך, אם כי זה לא "פאייר" ואני אשאל את הרמטבל, אבל אם אתה אומר שהיית בדעה יחיד, פרוש הדבר ~~אם~~ שאחרים היו בדעה אחרת. מה קרה לראש המטה הכללי? אני מבין שכל הדברים שעשית, קבלת אישור לכך להפעיל את הסנקים "בי-סמיל", אני לא יודע. אני שואל?

י.טל: אני לא זוכר אם קבלתי אישור. פשוט פעלנו.

י. יריין: אבל, אני מניח שראש המטה הכללי ידע שפה מגייסים את הכל בפאזה, שמבטלים נוהלים או לא.

י.טל: אני חושב שכן.

י. יריין: אני מניח שכן. היות והוא - אתה אומר שלך היתה דעה אחרת - אבל הוא היה בדעה כאילו שהסנק וחיל האוויר והסדיר וכו' צריכים להספיק לבליסה. מה קרה אצלו פחאם כשהוא קיבל את הידיעה שהערב חוקפים, שהוא גם כן נאלץ היה לחשוב שצריך הכל להפעיל ולגייס בצורה ~~אך~~ קאוטיח?

ישיבה מ"ד אחת"צ

העדה י.טל

א.ג.

י.טל : אני לא יכל לענות בשמו. אני יכל להגיד שהתכניות נגד מערכי טילים, הלא זה חלק מהתכנונים האופרטיביים, חיל-אוייר הציג תכנונים אופרטיביים מפעם לפעם כמו כל תכנון אופרטיבי, והתכנונים האופרטיביים היו: כיצד חיל האוייר משמיד את מערך הטילים במצבים, היה תכנון אופרטיבי כיצד הוא משמיד את מערך הטילים בסוריה, השמדת מערך הטילים היא לא רק משימה אוירית, מי שמסין בהשמדת מערך הטילים ובתכנון האופרטיבי הן, ממילא מסין ביכולת של חיל האוייר לכלום את צבא היבשה של האויב, כי התנאי שחיל האוייר יוכל לבלום את צבא היבשה זה שהוא ישמיד את הטילים.

לכן, אני לא רואה סתירה בגישה של הרמטכ"ל, כל זמן שבאמת מסכנו על זה שחיל האוייר ישמיד את מערכי הטילים.

י.ידין : ביום ששי ה-5 לחדש, באותה ישיבה שלא הייתה, בהתייעצות עם שר הבטחון, כאשר כבר יש ידיעות על הרוסים, בסופו של דבר אמ"ן אומר. כן, לא, לא כן, הרמטכ"ל אומר: גם אני מסכים אתן/שעדיין לא חושבים לתקוף, אבל כל זה פרשנות. אין לנו הוכחה פוזטיבית שאין זה מערך חקיפה. טכנית, הם מסוגלים לתקוף, וזה מכהיב את פעולתנו. לכן, בחג נעשה כוונות גבוהה בכל הצבא, כולל ביסוד החופשות, בעיקר חיל אויר ושריון, נקדם צוותים, נכניס לחזיתות, יהיו לנו יותר טנקים בתעלה ובסוריה. נעשה סידורים לחיגבור והוספת כח. אלה ההכנות. רואה אותן כסבירות".

מה זה נקרא "רואה אותן כסבירות"? אני עוד אשאל אותו. פרוש הדבר שסבירות זה שאם יתקפו - זה סביר. אם זה לא מספיק, אלא צריך אינדיקציות, אז גם זה מיוחד. זה סביר? הכנות סבירות - למה? אשאל

י.טל : אינני יכל לענות בשמו.

א.ג.

ישיבה ס"ד - אהח"צ

הערה י.טל

לנדוי : אני פשוט רוצה להבין את חשבתך מקודם. אהה אפרת; ססכנך

כלנו על כך שהיל אויר יכל להסמיד את מערכי הטילים.

אם כן, האם הדוקטרינה לא אפרה שתצבא הסדיר יכל לבלום את ההתקפה?

י.טל : עד כסה שאני יודע, הדוקטרינה תמיד היתה, שמדובר על הצבא

הסדיר וזה כולל גם את צבא היבשה הסדיר וגם את חיל האויר.

לנדוי : טוב, אז תפקידו של חיל האויר הוא להסמיד את מערך הטילים.

זה התפקיד הראשון, ואחר כך הוא מטפל בחיל השריון של האויב -

אתה מתכוון?

י.טל : נכון, אבל השמדת מערך הטילים זה תנאי ליכולת לתקוף אחר כך

את גיסות היבשה. בלאסר, מי שמאמין שהיל אויר יכל להסמיד

את מערך הטילים, בהחלט בצדק מיהס לו גם את היכולת לאשש לעסוק בכלימה.

לנדוי : אם כך מדוע היתה הבהלה הזאת אצלך - והיא היתה מוצרקה - כשעה

12.00 כצהריים בשבת ?

אשש

י.ירין : אני אפרס, אם תפקיד חיל אויר הוא קדם כל לחסל את הטילים,

אז תהנה אפריורי שעד שהיל האויר יעשה את זה - ושם מדברים

על כך וכך שעות - השריון והסדיר צריך להיות מסוגל בעצמו לבלום עד שהיל

האויר יחסל את הטילים מצד אחד ועד שנבייס.

לפני כן אג

אד

י. טל:

זה לא עומד בסחירה, אחת לא שם לב למספר השעות.

התכוננים האופרטיביים להשמדת הטילים הם של כמה שעות.

לעומת זה, היכולת להביא תגבורת סגיוס זהו סדר גודל של ימפות, אף אחד אף פעם לא הניח ש-180 סנקים ברמת הגולן או 300 סנקים בסיני לא יכולים לבלום לכד 5-6 שעות. אתה מכין, הספקד, בשאלה שלך יש הנחה כאילו הזמנים הם אצ חופפים. זה ג'ובים שונים עם זמנים שונים. חיל האוויר אם הוא היה יכול להשמיד את מערך הטילים ולהתערב בקרב היבשה לפני שמגיעות יחידות המילואים, אבל אם הוא לא יכול להתערב לפני שמגיעות יחידות המילואים שלך, אז נשאלת השאלה: כמה זמן הכוחות הסדירים שלך יכולים לעשות לבד את המלאכה.

זה לא עומד בסחירה, צריך לבדוק את התכוננים האופרטיביים שאושרו על-ידי הרמטכ"ל ושר הכסחון, וזה הוצג חרבה פעמים על-ידי חיל האוויר - על כמה שעות הם מדברים. הם מדברים על 4-6 שעות, אם אינני טועה, להשמדת מערכי הטילים. אף אחד לא אומר ש-4 שעות לא יכולים להחזיק 180 סנקים ברמת הגולן; השאלה אם 180 סנקים יכולים להחזיק 24 שעות או שלושים וכמה שעות. זוהי השאלה.

לנדוי:

אני מכין עכשיו שהדאגה שלך ביום שבת בצהרים

נבעה מזה שאחת לא האמנה בכל הדוקטרינה הזו, בחשבון

של חיל האוויר.

י. טל:

א. אהיה לא כנה אם עכשיו בחכמה שלאחר מעשה אגיד

שידעתי בדיוק כמה נבעה הדאגה. אבל אין ספק שהיא נבעה

משני מרכיבים: 1. שאני אף-פעם לא האמנתי בעניין הזה. אני בטוח שזה השפיע

עלי. 2. לא רק אני הייתי סודאג, לא רק אני הרגשתי "אמרג'נסי". כאשר

מדברים ברמה של תכנונים אופרטיביים, מה יהיה אם תהיה התקפה, אם

300 סנקים זה בסדר או לא - שתכננים כך. אבל כאשר המיבחן מתקרב ובאמת

צריכים עוד מעט לעמוד במיבחן, אף אחד לא רוצה לבנוח על הסינימום ההכרחי;

לכל אחד זה בווער לעשות את המכסימום. כך שאם יבואו היום ויציגו באופן רציונלי את הענין בנוסחאות ובחישובים של בית-מרקחת, אני למשל לא אקבל את זה. נכון שחשבנו ש-300 סנקים בסיני מספיקים לבלום בשביל בלימה של כמה שעות. בסיוע של חיל האוויר, עד שיבואו המילואים. אף פעם לא בדקנו אם 300 סנקים בסיני יכולים לבלום לבד, עד שיבואו המילואים, אם חיל האוויר לא יתערב. ואני רוצה להגיד לך, שתמיד ראינו בדאגה חמורה מאד, במצבי אחרת קודמות. בסוריה, למשל, תמיד ראינו בדאגה חמורה ימים וחאריכים שבהם תחזית מזג האוויר היחה גרועה. אז לא אמרנו כבר ש-180 סנקים מספיקים. אז כבר היינו מודאגים מאד. אמרנו: מה יהיה אם הסורים ינצלו את מזג האוויר הגרוע.

כלומר, אף פעם לא התייחסנו - לא במודע ולא בהת-מודע - רק ל-180 סנקים, או רק ל-300 סנקים. תמיד התייחסנו למערכת הכוללת: לחיל האוויר, לסנקים ולכל מי שמשחף בבלימה.

לנדוי: זאת אומרת שהתכנון לא נחן תשובה שלמה על מקרה של התקפת פתע.

י. טל: לדעתי, אם ההנחה שלי היא נכונה - ואמר לסקוב, בצדק, שאני אגיד עובדות - אז העובדה היא שחיל האוויר לא בלם. זו לא הנחה; זוהי עובדה. בשבת חיל האוויר לא בלם.

לנדוי: זה אנחנו יודעים עכשיו.

י. טל: אחת שואל על התכנון. מכחינת התכנון היחה הנחה מפורשת, שחיל האוויר מסוגל להשמיד את מערכי הטילים. היו לזה תכנונים אופרטיביים. (ידין: בכמה שעות?) זה עבר נוהלים, אישור תכניות, כולל שר הבטחון, הרמטכ"ל, כמו כל התכנונים האופרטיביים.

הערות אלוף י. טל

לנדוי: אחת בעצמך נחת עכשיו דוגמה של מזג אוויר מעונן.

אז כל הדבר הזה לא פועל.

י. טל: זה נכון. אחת יודע מה ענו על כך הרבה פעמים?

כאשר היו אצלנו דיונים על עדיפויות בהקצבת כספים להתעצמות וכו', אסרנו כולנו - וגם אני, ואני חושב שזה היה נכון - שמבחינה סטטיסטית - ואינני זוכר כעת את המספר - יש כך וכך ימים בשנה שעניין מזג האוויר מעמיד בספק את השימוש בחיל האוויר, בזירה זו או זו. אסור לנו לא לקחת את הסיכון, וכחוצאה מזה לחלק מבחינת עדיפויות את המשאבים באופן לא אופטימלי, כראיית הסודל הגדול, המרגם הגדול הסטטיסטי של מזג האוויר. בפירוש במודע | ידענו שיש תקופות כאלה, לא חשבנו שהן צריכות להשפיע על סיבנה זה"ל, אבל בתקופות כאלה, כאשר היה סחח, אנחנו היינו די מודאגים.

לסקוב: אחזור לנושא הזה: איזה לקחים הפיק האויב ממלחמת

שש"הימים, מלפני שש-הימים, ויישנאס וכו'. אסתפק חלקית בעניין זה והוא, שאנו את ההגיון שלך לא מכין. אינני רוצה להגיד: לא קונה, אבל לא מכין. לפני מעשה אחת לא מאמין בכוחו של חיל האוויר לחסל את הנ.ג.ס., אם כי לפני מעשה שינוי לחיל האוויר את המשימה - אצאצא למיתקפה שהימשך 48 שעות על הנ.ג.ס. של חיל האוויר לסיוע הגנה אווירי, לסיוע לכוחות היבשה, שזה המצב אצא הרע ביותר שיכול להיות לחיל האוויר על מערכת נ.ג.ס. כוללת של הסא"ם וה-נ.ג.ס.

2. אתה לא מאמין בזה, - אחת יודע למה - שהכוח הסדיר

יוכל לבלוט, מפני שאחראי - אין; מכשול נגד-סנקי - אין; הכנות לתגובה נגד מיתקפות פגע של האויב - לא עושים, כי כולם חושבים במונחים של מלחמת יזומה איך להגיע לקהיר, לדמשק ועמאן וכו'. אם כך, כאשר אתה הצעת באוגוסט 1973, אצא שחיל האוויר יחסל את חבורת הנ.ג.ס. ההולדת ונבנית בצד הסורי, אין חשבת שהם יעשו את זה? ואם חשבת גם אז שהם לא מסוגלים לעשות, מה אתה הצעת עד כדי לזעזע שמים וארץ בכלים שיש לך כדי לחסל את ה-נ.ג.ס. ? כי אם אתה מאז - וחרגשח חזק בעניין זה - הרגשתי כדברים האלה, אני במקומך לא הייתי מביע

ועדת החקירה - 3.1.74
 ישיבה מס' - אחת"צ

הערות אלוף י. טל :

לסקוב (המשנה):

ב"חתיכה אחת" ל-5 באוקטובר, או שאני הייתי מתפוצץ, או שהייתי מפוצץ
 אחרים.

י. טל: אמתאמתא אן אני אענה לך. א. אתה צודק. למדתי

לקח. אני מתחיל מהסוף: למדתי לקח ואני היום לא

סתנהג כמו חייל טוב, אני מודה, ואני היום מדלב על דרגים ועושה הרבה דברים.
 כי גם היום החיים צמחצמח נמשכים.

לסקוב: השאלה היא: כשביל מה?

י. טל: כשביל דברים שהם לדעתי בנפשנו.

אבל אני יכול להגיד לך בפירוט את החשובה לשאלה שלך.

א. את ההגיון שלי אתה לא מכין, בצדק, כיוון שליד השולחן הזה מערבבים

שני הגיונות כל הזמן. מערבבים את ההגיון של הרמטכ"ל ושל שר הכסחוןואת

ההגיון שלי, ועושים תערובת של הגיונות. ההגיון שלי הוא לא הגיון..

לסקוב: בוא נדבר בהגיון שלך.

י. טל: ההגיון שלי הוא לא מהגיון שקבע את ההחלטות שהיו.

ההגיון שלי זו היחה דעתי.

אני אסביר. אני לחצתי חזק מאד על פיתוח רקטה

ארטילרית "עכרס" ועל הגדלת הטוות שלה ל-70 ק"מ. ועל הקמת יחידת גדוד

כזה וכו'. לחצתי בכל הכוחות, בענין זה, לא חסכתי בהקצבות למחקר ופיתוח.

אתה שואל מה עשיתי כדי להילחם ואיך כן "לדפוק" את מערך הטילים?

שר הכסחון, המדען הראשי של מערכת הכסחון, לחס כל הזמן צאצ נגד פיתוח

הרקטות האלה.

לסקוב: זה המניפיקציה של שאצלנו?

י. טל: לא. זה שלנו.

העד : אלוף י. טל

י. טל (המשיך):

הטיעון שלי היה, שזה יהיה הנשק היחיד ה"סטנד-אוף" שיש לנו נגד מערכת ג.ס. עד כדי כך שזה הגיע לכירור אצל שר הבטחון.

לסקוב: 70 ק"מ - זה 150 ק"ג ראשי?

י. טל: 100 ק"ג. אבל זה לא ראש רגיל, זה עם ריטוס מכור.

יש לזה הרבה מאד עבודות של חקר ביצועים.

לאמריקאים יש טיל שנקרא "לנס". אני דרשתי בכל תוקף שנצטייד ב"לנס".

והרמטכ"ל גם כן דרש את זה. היינובסיעוס, נגד גורמים של משרד הבטחון,

והצלחנו לכפות את העניין, אבל האמריקאים לא רצו לסכור לנו את זה, כשביל

טילי ה-1, טיל "לנס" עולה - אינני זוכר כרגע כמה - אבל נדמה לי

750 אלף לירות. ו-2 טילים "לנס", אם אינני טועה, בסיוכוי של סבירות כזו וכזו

מסוגלים להשמיד סוללת ג.ס. לפי אוראלואציות שאנו עשינו. לעומת זה

רקטות "עבריי" כשביל לקבל את אותו אפקט, צריך לירות רקטות כדי

לקבל את אותו אפקט של טיל "לנס" אחד. וכיוון שהאמריקאים לא הסכימו לתת

"לנס" - אני להצתי בכל הכוחות וזירזתי כהוגן את פיתוח והקמת מערך הרקטות

האלה, למרות שהמחיר הוא 6-7 מיליון לירות כשביל אצא להשמיד סוללה.

מכיוון שאני לא האמנתי במסוס לצורך זה.

זה הגיע עד שר הבטחון. היה דיון קשה מאד,

כששר הבטחון נוטה לבטל את הפרוייקט. בסופו של דבר אישן להמשיך.

אז אם אתה שואל אותי: מה עשיתי בקשר לסוללות

ה-1, ג.ס. : א. שכנעתי ולחמתי בכל הכוחות שנצטייד בטילי "לנס". וכאשר

האמריקאים סירבו לתת אותם - והיה צריך להילחם קשה אצלנו, כמערכת הבטחון

שיסכימו - שמנו את כל משקלנו-עוד פעם תוך התנגדות קשה בתוך המערכת - לפיתוח

רקטות "עבריי" כשביל המטרות האלה. זה מה שאפשר היה לעשות.

הער : אלוף י. טל

ובלי חרקות האלה וכלי ה"לנס" - היתה לך דרך

לסקוב :

אמא איך לשחק את הטילים האלה?

לא. אני לא סביר דרך אחרת. אגב, אני שומע שעכשיו

י. טל :

מפתחים משהו. אבל בענינים האלה יש חסידוענין

של "מז'רס" ו"קאונטר-מז'רס". דבר אחד ברור לי - לא אכנס לזה עכשיו, אלא כשר נדבר

על מערכות נשק - ברור לי שבעקרון לעולם המסוס לא ינצח את המערכת הקרקעית.

לא חשבת על חדירה לעומק של כוח גדול של טנקים

לסקוב :

בשביל לחסל את הטילים?

בשביל לחדור לעומק למשל במצרים, במצב שהיה לפני

י. טל :

יום כיסור..

סוריה.

לסקוב :

אם לא איכפת לך, אחחיל במצרים. בשביל לחדור

י. טל :

למצרים כדי לחסל את הטילים - צריך קודם שחיל האוויר

יפעל. בשביל שהוא יפעל - צריך לחסל את הטילים. זה במצרים.

אם חיל האוויר איננו בפעולה - ואני ממשיך את ההגיון

לסקוב :

שלך - השריון לא מסחד מטילי ג.מ.

השריון. אני קבעתי הרבה פעמים, ואולי אני טועה,

י. טל :

אבל האמנתי בזה אז ואני מאמין בזה עכשיו -

זה"ל עם כל העוצבות המסוריינות שלו יחד, לא היה מסוגל ואיננו מסוגל לצלות

את תעלת סואץ מול הצבא המצרי בלי סיוע אווירי מסיבי וכלי שחיל האוויר שלנו

שולט באוויר. זוהי דעתי. כיוון שלצלות מול ריכוז.

השאלה של כוח מסורייין - איזו פעולה שלא חוסל עליו -

לסקוב :

ללא סיוע אווירי, אתה לא רואה את.

הער: אלוף י. של

לא * אני אראה לכם את הערכות הסגב. ואם נדבר על

י. של:

אז צא צא צא צא צא צא צא - אני אציג לכם צא צא צא

אח האני-סאמין שלי.

אינני מדבר על אני-סאמין. אני רוצה להגיע לנקודה

לסקוב:

שאני אבוע בה סופית אחר-כך - זה ענין של הלקחים

שהאויב למד עלינו, ובאיזו מידה אנו התכווננו להילחם בזה.

השריון של צה"ל צריך היה - והוא מסוגל - לנהל קרב

י. של:

דפנסיבי בלי סיוע אווירי. באופן סוחלט - כן.

אחרי-כן - טק.

עדות אלוף י. של

שום שיריון בעולם, כולל השיריון הישראלי שלנו, בזירת כמו המזרח התיכון
טאינו מסוגל לנהל אופנסיבה בקנה מידה של עוצבות משוריינות, אם ל-וייב יש חוכס
נ עולה באויר. כל זה מתחנה ביום שמערכות טילי נ"ט ניידות, כמו שהיום יש למצרים,
טא"ם ודברים כאלה, ילנו את האגדות המשוריינות.

לסקוב

אולי חוכל לנתח טה הביא לזה שינו את התפקיד של טיל
האויר מתקופת טילי הנ"ט למטאמטאמטא להגנה אווירית וסיוע
אוירי לכוחות יבשה. זה לקח לחיל האויר שלוש שנות לעשות זאת.

ידין

לזה יש משונה. ולא זה בא בשלב שגורמט "ל חשב שהמטלה
תאשר התקפת טנע. והוא נתן התראה לחיל האויר; יכול להיות
שאני ישיב. ישור, והם חיסרו זה עצמם להתקת טנע על בסיסי חיל האויר ועל הטילים
וחר כך, שהו לא קיבל את האישור להתקת טנע, אז שינו את הדברים.

לסקוב

זה אותו החימוש שיכל היה ללכת על הטילים. זה רק
חלק מהמטוסים להוציא את הפצצות נגד התק"ים.
זה לא אותו חימוש.

אלוף י. של

אני רוצה לשאול שאלה פשוטה ואולי החשובה מתבקשת. מה היה
קורה באילו גייסנו את המילואים ביום חמישי בחדש.
התחילו לגייס מילואים ב-7-6 בערב. קבלנו את הידיעה המוחלטת על פינוי משפחות
הרוסים ב-5.30..

ידין

בבוקר. ביום ששי בבוקר.

היו"ר אגרנט

זה עוד יותר טוב.

אלוף י. של

זה לא משנה אדוני. היינו מגייסים בערב. שעת הק' בגיוס
היא בערב. גם אם היינו מחליטים בבוקר, היינו מתחילים

את הגיוס כ-רב.

היו"ר אגרנט

מדוע?

אלוף י. של

שיטת הגיוס היא סמויה. אין דבר כזה. יכולנו או

פומבית ביום - פומבית זו היתה השגיאה המדינית הכי גדולה
שהיתה יכולה להיות, שגיאה אסטרטגית. לא היינו עושים גיוס פומבי. זה ברור.
גיוס פומבי זה רק אם מה חילה המלחמה. היינו עושים גיוס סמוי, והיינו מתחילים
בערב ביום ששי. אני חושב שהמצב היה הרבה יותר טוב לאין ערוך.

עדות אלוף י. סל:

היו"ר אגרנט:

זה ככל זאת היה הכדל של 12 שעות.

אלוף י. סל:

אני מעריך, לפי מיטב הכנתי, שלא היינו מגיעים לשום שלב קריטי במלחמה הזאת, לו היינו מתגייסים 24 שעות קודם.

היו"ר אגרנט:

היתה הצעה לגייס את המילואים על ידי מישהו? הרפסכ"ל,

או מישהו, ביום ששי בערב לגייס את המילואים?

אלוף י. סל:

לא ידוע לי.

היו"ר אגרנט:

או לכני זה אפילו. הדרישה יכולה היתה לבוא לפני זה.

אלוף י. סל:

לפני זה מסרתי, שב-30 בחדש כבר ידעתי שצריך לגייס.

היו"ר אגרנט:

אז הידיעות לא היו כל כך מפורסות כמו

ביום ששי בבוקר.

אלוף י. סל:

אדוני, השינוי בעמדות של כל הנפשות הפועלות בענין

הזה, קרה רק בלילה, כשהגיעה הידיעה של זמיר שבאמת הם

מתכוונים ל"ביזנס". עד הרגע הזה שינוי ממש בתודעה ובעמדה של כל הנפשות

הפועלות לא היה. ענין פינוי המוסמים הסובייטים עורר אצת יותר דאגה. אבל שינוי

בסיסי בתודעה, לא התעורר אצל אף אחד, ולא עשו את הדיון מחדש.

נכנצאל:

אחה אמרת שהמצב היה שונה לו חיל האויר בשעות הראשונות

של המלחמה היה עוסק בחיסול הנ"מ והיה יכול להכנס לפעולה.

אבל למעשה המלחמה לפי מה שראו אז כשדברת, היתה צריכה להתחיל בערב. איך

חיל האויר בכלל היה נכנס בערב?

אלוף י. סל:

לא היה נכנס.

נכנצאל:

זה כבר היה משהו שצריך לקחת בחשבון שהמלחמה תתחיל בערב.

זאת אוסרת זה לא היה באמת דבר בלתי-צפוי. האפשרות

היא שהמלחמה תתחיל ביום או בערב.

אלוף י. סל:

ההנחה שלנו חמיד היתה שלילה אחד יכולים הכוחות

הסדירים להספיק. בלילה גם האויב סוגבל.

נכנצאל:

פלוס הזמן שדרוש אחר כך ביום.

אלוף י. סל:

כמה שעות. צריך לזכור שהתכניות להסמדת

מערכי הטילים לא היו או הכל או כלום. היו חכניות

2458

להשפדת כל המערך, היו תכניות להשפדת קצה אחד של המערך. חיל האוויר לא מותנה ביכולתו להכנס ולסייע לחיל היבשה בהשפדת כל המערך. אלא באותה גיזרה שם הוא מצליח להשמיד את מטילים, שם הוא יכול לסייע. לכן גם היחה במישהו מסויימת, בהכנוניס האופרטיביס היו תכנוניס,

. התכניות היו במישהו, וגם מחאיסיס

אותס לשאלאא להתפתחות שפועלת בשטח. זה לא סכמטי.

לנדוי: מדוע זו היחה שביאה חמורה לגייס בבורק, אסטרטגיח

ופוליטיח? אני מתכוון לגיוס פומבי.

אלוף י. טל: מאותה סיבה, מאותו שיקול של מכת מנע. שאנחנו חוששיס

את עצמנו לאשמה שאנחנו עוללנו את המלחמה, בלי לקבל

מזה דוידנדות. אין הבדל אם זה היה בבורק בגיוס פומבי אאא או בערב בקריאה.

בסך הכל לא היה הבדל.

לנדוי: אני בכל זאת רואה הבדל רב בין מכת מנע שהיא מסש

מתיחה במלחמה, ובין גיוס המילואים שזה ניחן להסבר

כצעד הגנתי.

אלוף י. טל: גיוס מילואים כצעד הגנתי - גיוס סולידי וקריאה

מסויה וכן הלאה - כן. אבל בפניקה - כשאתה עושה זאת

דרך אמצעי התקשורת, זה אומר שזה אמרג'נטי שכאמרג'נטי. עם שלם פחאום הוזעק אאאג

אאאג לדבל.

ירין: נכון, וזה מוכיח שזה הגנתי. התקפתי הוא עושה זאת

מסוי.

אלוף י. טל: יכול להיות. בכל אופן אני אומר שמבחינת התוצאות

כששח זה לא היה מקדים בהרבה את הבאת היחידות לשטחי

הלחימה. מבחינת האפקטיביות, ההתארגנות, ופתי אנשיס כן מגיעיסי פנך, או

לא מגיעיסי, אני לא חושב שבגיוס פומבי היו מגיעיסי הרבה יותר סחר מאשר בגיוס מסוי.

ידין:

בפרוטוקלים האלה, היה חשש אחר, הידיעות שהאמינו
בהן היו שהצבא המצרי נמצא כתיסרון, אבל אם אנחנו
ניתקוף אותו, אז הוא יעבור להתקפה. החשש היה, שאם הם יחשבו שאנחנו הולכים
לתקף, הם יקדימו את ההתקפה שלהם.

אלוף י. סל:

הענין של פרובוקציה והימנעות מפרובוקציה תמיד קיים.
אבל אני הכנתי את השאלה בהנחה שכבר בטוח שיש מלחמה

ואז אין שאלה של פומבי.

ידין:

אם כך, אינני מבין את החשובה.

אלוף י. סל:

אחן דוגמא מעשית מפה שקרה ביום כיפור. אני שאלתי

את ראש אמ"ן מה/ יקרה אם אשם נעשה גיוס פומבי. אני

שקלתי גיוס פומבי, מה שאמרחי קודם. שאלתי אותו אם הם לא מתכוונים לתקוף,

האם העובדה שאנחנו נגייס, יכולה לגרום לכך שהם כן יתקפו. ב' שאלתי אותו,

אם הם חושבים לתקוף בערב, העובדה שהם יראו שאנחנו פגייסים - האם הם לא

יקדימו את שעת הש' שלהם. הוא אמר לי שהוא חושב שהם לא יקדימו את שעת הש',

אבל שאחן לו לבדוק עם אנשיוץ הוא בדק וסילפן לי חזרה ואמר לי שהם התיעצו

ובדקו ולפי דעתם הערכים לא יקדימו את שעת הש' בגלל גיוס שלנו. ואז אני נחתי

פקודה
אשם, אני לא זוכר מה היא היחה, לגייס או משהו כזה, אני לא זוכר בהקשר

למה זה היה. וכשהמלחמה פרצה בשעה 2, כשאנחנו חיכינו לשעה 6, למחרת או

אחרי המלחמה אמר לי ראש אמ"ן: אתה רואה סעינו גם בזה. אמרנו שלא יקדימו

את הש' והם הקדימו את ה-ש'. כן, נחתי הוראה לגייס. חשבנו באמת שיש קשר סיבתי

בין העניין.

היו"ר אגרנט:

האם אנחנו יודעים שהם הקדימו את הש'?

אלוף י. סל:

לא. זה מה שאני מסביר. חשבנו שיש קשר סיבתי. אבל

עכשיו יש לנו ידיעות מוסמכות חד-משמעיותאין הם קבעו

את שעת הש'. באמת פעם היתה להם תכנית לשעה 6, אבל לסורים זה לא התאים.

והמשרה היתה שעה 2. זו היתה פשרה של שלושה-ארבעה ימים לפני המלחמה. הידיעה

על שעה 6 היתה נכונה, אבל היא היתה לפני המסורים והמצרים התפשרו על שינוי לשעה

2. את זה אנחנו יודעים עכשיו. בזמן המלחמה ראש אמ"ן היו לו על זה נקיפות מצפון.

הוא חשב: ראש אג"ם פנה אלי. שאלתי אותו האם הם עלולים להקדים את שעת הש' אם אני מגייס את המילואים. הוא אמר: תן לי להחיעץ, אני חושב שלא. הם עשו התייעצות, הם הגיעו למסקנה שלא יקדים את שעת הש'. ואחר כך פתאום שעת הש' הייתה ב-2, והם היו בטלחים שיש קשר סיבתי. היום אנחנו יודעים שלא היה קשר.

לנדוי: השיחה הזאת בינך ובין ראש אג"ם הייתה בשבת בבוקר עוד.

אלוף י. טל: כן.

היר אגרנט: מישתו לא העלה את האפשרות שאם אנחנו נעשה גיוס

פוסבי זה עלול להשפיע עליהם שלא להכנס למלחמה?

אלוף י. טל: היו הרכה פעמים שזרקו את המאמץ הסיכום הזה. אבל זה די

שברתי אצלנו שאולי כן כדאי לעשות אקט ראוותני כדי

להרחיע. עד כמה שאני זוכר הורידו זאת על הסף בהקשר להרחעה, ובצדק, כי הניחו

שאם באמת סוריה ומצרים הולכות להתקפה מחואמת, הן לא חשננה רק בגלל זה

שהתגייסנו, כי בוודאי תכננו את האפשרות שהם לא יתקפו מרחבים ריקים.

יריין: רציתי לשאול אותך שאלה שמענינה אותי גם מבחינה היידע

המצטבר בעבודת מטה. זה יחד הדברים שלא הבנתי אותם,

מאיפה נולד השעה 6. ביריעה המקורית כחוב "לפנות ערב", כשהרמטכ"ל מדבר

כשבת עם ראש הממשלה, מדובר על 18.00. אבל הסודיעין טוען, כך אומר גם

תח-אלוף שלו, שבלקטים שלהם - ואני גם ראיתי את הלקטים - שלא מדובר על 18.00.

מדובר על לפנות ערב. לפנות ערב באוקטובר זה היה בערך ברבע לחמש. זה לא

משנה כל כך. אבל לא על זה אני רוצה לשאול. אמר לנו אלוף פלד, שלפני שנתיים,

אני לא זוכר סחי, היה איזה תרגיל במטכ"ל שהוא ייצג בו את האוייב, את

כוח האוייב, והוא הגיע אז לקלוקולציה שאם שחיל האויר של הערבים מוכרח

בכל סיטואציה, אם זו התקפת לילה או ערב, חיל האויר של האוייב מוכרח להתחיל

את פעילותו לא יאוחר משעה 3 אחר הצהריים, כי אחרת לא יהיה לו די זמן מבחינת

האוייב להשיג את היעדים שלו עד חשיכה. אלוף פלד סיפר לנו זאת בהקשר אחר,

מדוע הוא למרות שקיבל הודעה על שעה 6 עשה סידורים כבר לשעה 1 או 2 להיות

מוכן נגד התקפות האוייב, כי הוא אומר שהוא זכר את א תו תרגיל והוא הגיע

למסקנות כאלה. אני רוצה לדעת אם זה מיתוס או אם היה כבר פעם תרגיל כזה במטכ"ל

והיה לקח כזה שהאוייב מוכרח להתחיל לא יאוחר משעה 3, האם זה נלקח בכלל

כח. בון, או מה קרה ביחס לשעה? (אחר כך רשמה או)

- סל:
אני לא אפס יודע לענות על זה. עד עכשיו הייתי בהרגשה שהשעה שש היא סלק מהיריעות.
- יריין:
לא.
- סל:
אני לא יודע לענות אל זה.
- יריין:
כתוב אפילו בלקט - לפנות ערב עם אור אחרון.
- אין שעה שש ביריעה.
- סל:
אולי ביריעה אחרות?
- יריין:
לא.
- סל:
אז איך נולדה השעה שש?
- יריין:
זו השאלה שאני שואל.
- נבנצאל:
נאמר אור אחרון.
- יריין:
המקום הראשון שאני רואה רשמית את השעה 1800 זה בדברי הרמטכ"ל בשבת כבוקר אצל ראש הממשלה כדיוניס, הוא מדבר "אם חאשרי לי החקפת סנע, עד 1700 חיל האוויר יהיה אפס חמשי ולקראת 1800 הכל יהיה בסדר."
- לסקוב:
הסקט צריך להיות אצלך סליק.
- סל:
כן, אני אביא לך את הסקסטים.
- לסקוב:
זה עם אור אחרון, הפרשנות זה 1600.
- סל:
דרך אגב, הידיעה של צביקה בלילה לא מדברת על 1800?

חיכף אני אגיד לך בדיוק -

ידין:

הודעה טלפונית שנתקבלה מראש המוסד בלונדון

ב-6 לאוקטובר בשעה 0240:

. זו הידיעה שקיבל

בטלפון איימי מראש המוסד והוא חרגם את זה לשפת בני אדם: "נוסח ההודעה
 שהעברתי לליאון ~~השעה~~ - בסביבת 0245, ראש אמ"ן בסביבת 0255 לרכיב ~~0301~~ 0310.
 לפי התכנית עומדים המצרים לקוף היום לפנות ערב. יודעים שהיום יום חג
 מיוחד וחושבים שיוכלו לנחות לפני החשיכה.

אבל במסמך שכתובה תכנית כתוב 1800.

המחשף טל:

כנראה שכתכנית זה היה כתוב.

אגרנט:

זהנה הסלפרינסר שהגיע כבר בחמש בבוקר

ידין:מהול , לשכה, - לא חשוב

כל הרנ"ים וכל השמות של המוסד: (1) הצבא הסורי והצבא המצרי עומדים
 לפתוח בהתקפה על ישראל בשבת 6 לאוקטובר לפנות ערב,

אינני מבין מאיפה באה השעה שש, אולי זו

טל:

אסוציאציה מה-6 לחודש.

השעה חמש זו היתה שעת השקיעה.

ידין:השעה ~~השעה~~ התעלה יותר במערב, השקיעה יותר מאוחרת.נבנצאל:

אז זה להיפך.

ידין:

המודיעין לא היה יכול לתת הסבר לזה איך

טל:

נולדה השעה שש?

הוא אמר שהוא בכלל לא ~~הוא~~ שמע בכללידין:

אח המושג שש בערב.

לנדוי: ההסבר של המודיעין הוא שהוא עשה חשבון

מה שהמצרים עומדים לעשות, מה טוב

להם לעשות.

ירי: יש עוד ידיעה. קודם זה היה המברק שהקראתי

לכם מהמוסד. עכשיו יש הידיעה

אל מד"ח (מדור לתפוצה של המודיעין) - שזה משעה

הנדון : חומר רגיש (זה רק שתי שורות)

1) הצבא המצרי והצבא הסורי עומדים לפתוח על ישראל בשבת ה-6 ל-10 לפנות ערב.
2) ההתקפה תיפתח בעת וכעונה אחת בחזית הסואץ ובחזית הגולן".

אם הוא לא יודע, אני פשוט מנסה להגיע.

זה נולד באמ"ן לא אצלנו.

סל:

הרמטכ"ל בשבת בהתייעצות משתטש בשעה 1800.

ירי:

אחה לא גסרה להשיב על השאלות שנשאלת?

אגרנט:

לא, יש עוד הרבה שאלות שאני חייב לכם.

סל:

הכל כחוב אצלי.

יש איזה שאלה קצרה שחובל לענות ? אנו

אגרנט:

נפסיק היום בשעה שש ורבע.

כן. היחה שאלה בענין התעסוקה המבצעית

סל:

של אנשי מילואים - א) האם זה בסמכות

הקצאת היחידות?

הרמטכ"ל או אג"ם ב) היתה תלונה שדווקא באוקטובר בחקופת כוננות לקחו

יחירת מילואים לא משובחת שנתיים לא התאמנה, ושאנשיה מכוברים ושפרנסתם

דווקא על פעילויות שמסביב להגים. אז ככה, היחידות לתעסוקה נקבעות כהכניית

עבודה שנתיים שהיא עוברת דיון מטה כללי ואישור וסיכום של רמטכ"ל. על סמך

ההכנייה השנתית אג"ם ממעיל את כל ענין התעסוקה המבצעית ולכן כל ההפעלה

ובחירת היחידות וכך הלאה מבחינת ההליכים מועדים וכד', זה בסמכות אג"ם.

אלוף ישראל טל.

אגנט:

מי עושה את התכנית השנתית?

טל:

עושה אותה אג"ם, מפיץ אותה כמצע לדין

לכל גורמי צה"ל ויש דיון מטכ"ל ובדיון

מטכ"ל הרמטכ"ל מטכ"ם.

יריב:

שם לא מדובר בגדוד מסויים הולך למקום מסויים.

טל:

לא, אמרתי שזה כלליה ואתר כך מה תפקיד

אג"ם להוציא לפועל ולקבוע איזה יחידות.

אג"ם קובע איזה חטיבה, והפיקודים קובעים איזה גדוד או איזה יחידה מתוך

החטיבה חצא לתעסוקה מבצעת. זה מה שהיחידה לא התאמנה שנתיים זה נכון

לגבי רוב יחידות חיל הרגלים. רוב היחידות לא התאמנו שנתיים, אנו לא

מאמנים כל שנה את היחידות. מה שנוגע לסדירים, להחלפתם בסדירים,

היו ימים שהיה נוהג כזה שהיינו מחליפים אנשי מילואים בסדירים כדי לתת

לאנשי מילואים להיות בחג בכיה ועוד. בשנת 1972 ו-1973 עשינו

רפורמות גדולות מאוד בשירות המילואים כי מאז מלחמת החשה ותוך כדי מלחמת

החשה נוצר מצב שהיו מנצלים אנשי מילואים הרבה מעבר לחוק שירות הכסחון.

כלומר, אם שאפשר לקרוא לו שלושים יום היו קוראים לו ששים עד שבעים יום.

בשנת 1972 ו-1973 היה עלינו לחץ מוצק להקל את העול על אנשי המילואים

ועל המשק, ועשינו רפורמות גדולות מאוד. צמצמנו למינימום את השימוש,

ביטלנו לגמרי את השימוש ברכב למילואים, ולגבי אנשי מילואים ממש ירדנו

למינימום כאשר אף אדם לא משרת מעל למה שאפשר חוק שירות כסחון. כך שהיינו

מאוד מצומצמים באנשי מילואים, מצד שני בגלל הפעילות החבלנית בגבול

הים בלבנון וכרמת הגולן ובוצעה עזה, בשנת 1973 נקבעה עדיפות של יחידות

סדירות לשלושת המקומות האלה - רמת הגולן, גבול הלבנון ורצועת עזה.

עדיפות הזו נקבעה ונקבעה מפעם לפעם על פי שני שיקולים:

(1) מבחינת כוונות, איפה המצב יותר חסור

ואיפה צריך גייסות יותר טובים; (2) מחוץ רצון שבזמן רגיעה או סמן שלום

אם נקרא לזה, בפעולות כסחון שותף שלא יפגעו אנשי מילואים

אלוף ישראל סל.

אלא צבא סדיר מבחינה מוראלית של אבודת ועוד, כי בעבר הו סקרים מאוד לא נעימים שאנשי מילואים נהרגו בתקופת כאלה ואנשים סדירים לא לא לקחו חלק בהם, כך שהסידור הזו הוא לפי דעתי מוצדק ונכון. החפלה היה מקום שקט, וזכה לעדיפות אחרונה מבחינה זו כי הפעילות השוטפת, הלחימה היומ-יומית במשך כל החודשים כל השנה היה בעזה, בגבול לבנון וברמת הגולן. אני משאיר לכם פה מספר מס. 8 על העסקה מבצעת ובעמ' 6 מוגדרת הקדימות הזו לשיבוץ היילי הי"ר בגזרות השונות.

סוצג 172

ידין: שאלת הבהרה - אני לא רוצה להתווכח

על הענין, אני מבין אותו בדיוק:

אבל אני רוצה כדי שאצלנו החיק יהיה ברור: ביום רביעי לחודש, המשי לחודש בודאי, כשאסתכר שגם מחעלה יכולה להיות לא האזור הרגוע ביותר, האם היה איזה שיקול להחליף את המילואים האלה בסדירים?

סל: לא, לא ידוע לי. אני גם לא חושב שהיה

מוצדק לעשות שיקול כזה. מסיבה פשוטה -

בגלל הרגע האחרון?

ידין:

לא, חוץ משאלת הרגע האחרון - כי אם

סל:

מדברים על מלחמה, לא עושים שום הבחנות

מין מילואים לסדירים כולם מגוייסיים, אז להוציא איש מילואים מחתעלה כשביל לשלוח אותו לאש ברמת הגולן, זה לא הגיוני.

שכתתי להזכיר קודם בענין פיתוח אמצעים

נגד מערכות טילים גם תת קליבר לתוחתי 175 מ"מ שעסקנו בפיתוח ואנו עדיין

מפתחים, והכוונה שהארטילריה הזו חירה לטווח חמשים ק"מ וזה עומד להסתיים

בהצלחה הפיתוח. כל האמצעים האלה הם אמצעים שאנו מפתחים במיוחד

נגד סוללות הטילים. האם הוזכר המושג "כנדיגו"? אם לא, כדאי לכם לדעת את זה.

בכל התכנונים האופרטיביים שלנו במחלקת בהקשר לחקיפת מערכי הטילים משולבת

גם הארטילריה. והמבצע הוא מבצע סודי מאוד שנקרא "כנדיגו". זה הקוד שלו.

ובמבצע הזה פורסים את הארטיילרית באופן שהיא חפוע בסוללות הטילים
הקדמיות. הכעיה כמובן לטווח את האש. לצורך זה פיתחנו צופי ארטיילרית
מוטסים מיוחדים במטוסי קרב, בסקייהוקים, אם משקפות מיוצבות מיוחדות,
ואיפנו אותם; הפרינציפ הוא שהמטוס סס ארבעים ק"מ מהסוללה, כך שבמטוס לא
יכולים לפגוע הטילים. הצופה האוירי מתורגל כל כך טוב שהוא מצליח גם
לצטת
המסקמת הזו ~~למטוס~~ את האש שלנו נלתקן אותה ולהביא למטרה.

אחרי כן רב.

ישיבה מ"ד (אחה"צ)

הער: אלוף טל:

פתחונ מערכת שלמה כזו, כאשר מדברים על מערכת, אני מתכוון למערכת שהיתה
 בכוונות של מבצע מבצע "בנדיגו". וכל התקפות על סוללות הטילים וכן הלאה,
 היו צריכות להיות משולכים עם המערכת הקרקעית ה"א" "בנדיגו". כמוכן שכניסות
 של יום-כיפור, לא היה בנדיגו, כי לא היתה ארטיילריה, כמו שלא היה צבא כשרה,
 לר היתה גם הארטיילריה. לצורך זה עסקנו לא רק בענין אמאנו הספקד, ולא רק
 בענין הלמס אלא גם בענין הפיחוח של הפגזים . וזה עמד להצליח.

פ. ירין: אפרופו בענין העברי, בדיעבד, השתמשו בכלל בעברי וגד טילים
 או לא?

אלוף טל: אתה בטח זוכר שהצגנו אותו הסון פעמים.

פ. ירין: לא, אני לא הייתי בכלל שם.

אלוף טל: לא הריצו אותו.

פ. ירין: מה בסופו של דבר היה צריך להיות השיקול שם?

אלוף טל: העברי הזה שהיה לנו במלחמה, זו היתה אימפוביזציה של פיתוח.

כלומר זה היה צריך להיות על דמסק. יותר יריות פוליטיות.

מכחינה הכליתית אמאנו כסך הכל היו לנו 18 רקטות. כשכיל לפגוע בסוללה
 אחת צריך מסת של רקטות.

היו"ר אגרנט: איזה טעות זה היה?

אלוף טל: 40 ק"מ בסודל הנוכחי וזה צריך להגיע ל-70 ק"מ.

יש פרשה "שוכה ירזים", אני רוצה לתוס עליכם הפעם ולסמור

אח זה לפעם הבאה. כי זו בעיה רצינית.

תכנית להצחת התעלה.

אני נותן לכם תיק, והמטב הוא כך, השורה החתונה היא כזאת -

היתה תכנית כזאת למערכות דמה ומערכות ניירות.

המערכות הדמה, לפי מיטב ידיעתי גם היו צריכות לאפות מסוגלות לפעול כמערכות
 סטטיות. מה צא שהיה מבצעי כתעלה, היו שתי מערכות: אחת - על יד גשר הפירון
 ואחת על יד אמא דר-סנדוא. (זה המקום שזלחנו).

לענין הזח הוצאנו חרבה כסף, והוא לא כל כך אפקטיבי, כי האש

שזה על 50 מ' רוחב. ובסופו של דבר פיקוד הדרום המליץ - לא להתעסק עם זה.

ישיבה מס' (אחה"צ)

הער: אלוף טל

י. יריין: סתי זה היה כל זה?אלוף טל: ההמלצה לא להתעסק עם זה היתה במאי, במסגרת הכוננות הזאת של "כתול לבן". בשלב הזה יצא לי להכנס לענין. הציגו את זה

לפני במסגרת ההכנות לכוננות "כתול לבן" בקר"ם ~~אחאגל~~ סגן הרמטכ"ל, הוצג הענין. הרמטכ"ל הקטין את הענין עוד קודם ביצואר והקציב רק מיליון לירות או כמה, פה כתוב בחיק בדיוק. לעוד שתי מערכות נמשהו כזה. במאי, פסקוד הדרום המליץ - לעזוב את הענין הזה בכלל, כי הוא לא אפקטיבי. לא את המערכת עצמה לא אפקטיבית אבל כקונצפציה, ולהפנות הקציב לדרכים. שאלתם אותי על הדרכים בסיוני, הוא יעץ להפנות ~~אחאגל~~ לדרכים, ואני אשרתי את זאת בקר"ם סגן הרמטכ"ל בחודש מאי.

היו"ר אברנט: איזה דרכים?אלוף טל: זה חלק מהסדורים של "כתול לבן", שהפסקנו את ההשקעות במערכות האלה על סמך ההמלצה של אלוף דרום.היו"ר אברנט: מי היה אז אלוף דרום?אלוף טל: אריק. והפסקנו בענין. היו לנו שתי מערכות ב-דיר סוואר ובפירדן, שלאט ראו בהם מערכות קצה ~~אחאגל~~ להרעה, קצת

למשק.

היו"ר אברנט: מה היו המערכות?

אלוף טל: להצית את התעלה, אבל לו זה היה כל הסיפור - הייתי בא ואומר לכם - הורסיה של היהודים היא הנכונה. זה היה רק להרעה והמצרים סבלכלים את הפות. אבל אני לא יכול להגיד את זה, אני לא יכול להגיד את זה מכיון שביזומה מקומית, לא של הרמטכ"ל, פסקוד הדרום פנה לחיל-ההנדסה, עם הכרזה הכוננות - עכשיו צריך לזכור שפיקוד הדרום זה כבר מפקד אחד - וביקש שישלחו צוות להפעיל את שתי המערכות. ואמנם נשלח הצוות, ואמנם נפל בשבי הבן-אדם.

זכנצל: סתי זה היה?אלוף טל: בכוננות, אני משאיר לכם את החיק עם כל הפרטים, כולל

5 כל מה שאמרתי. זה היה ב-5 באוקטובר על סמך פציה

של פיקוד הדרום לחיל-ההנדסה, שלחו חוליה להפעיל את הענין ובאמת

פרוטוקול מס' 19
מס' סיכומי 36
מס' למ' 2514 - 2490

27:
ת. 393 - יו"
ואשרתו וצמחין